

શ્રીમાળી ચુમેચ્છક.

સર્વયદ્ય । પર્મપર સ્વાધ્યાયાગ્રામમદઃ । ઉપગિવદ્
યત્કરીયિ ચદ્વતાગિ ચન્નુત્તોયિ દદામિ યત્ ।
યત્તપસ્વસિ પોગ્તેય તત્કુલ્ય મદ્યેનમ્ ॥ શ્રી. મ. ગીતા.

વર્ગ ૫ મું.] પેશુભારી-૧૯૨૪. [અંક ૨ જો.

વિપયાનુક્રમણિકા.

૧ અમે સદુ દાહિવાણી.	શ્રી. મ. એજા.	૪૩
૨ પ્રાસંગિક નોંધ અને ચર્ચા.	તન્ની.	૪૪
૩ વચન મુક્તા.	શ્રી. મ. એજા.	૪૦
૪ દલિશ્વર દલપતરાવ અને દલિ બવાલીરાદર.	દ. ભ. દલિ.	૪૩
૫ શ્રીજનો એજી.	મગનેલાલ ત્રિવેદી.	૪૪
૬ દાંડે રાખો.	શ્રી. યા. એજા.	૪૮
૭ મુખરિ.	દ. પો. એજા.	૪૦
૮ નતિય સમાચાર.	તન્ની.	૪૩
૯ શ્રીમાળી બાલજી બાલાલ.		૪૪

તન્ની અને મહાલલ

વ્યવકલાલ શિવરાંકર ત્રિવેદી, પમ. ર.

રોહતબાગ, ૪૨૦૩-૦૨—અમદાવાદ.

ચાનખનિર શ્રી-શ્રી પ્રેસર્મી કંદરનાથ અમરરાયે બાબુ.

વાપેશરીની પોળ, રાવપુર—અમદાવાદ.

રાજા મહારાજાઓ

નવાજ સાહેબો, નામદાર સરકારના ધારાસભાના ઝોનરેજલ મેમ્બરો, સેશન્સ જજો, ઈન્ફેંટ, મેજિસ્ટ્રેટ, કેપ્ટનો, નામદાર લેફ્ટ વૉલસરાયના લેફ્ટ. ઝોનરરી એ. ડી. સી., પોલીસીફલ એજન્ટ, સરકારી સીવીલીયન ઓફીસરો, યુરોપીયન સીવીલ સરજનનો, એમ. ડી. ની ડીગ્રી ધરાવનારા મોટા ડોક્ટરો તથા દેશી અને યુરોપીયન અમલદાર અને મુદરચોખાં

બાદશાહી ચાકુતી

નામની જગમહેર દવા બહુ વપરાય છે એજ. તે ઉપયોગી તાની નિશાની છે—ગવર્મેન્ટ લેબોરેટરીમાં આ રજવાડી દવા એનેલાઇઝ થયેલ છે.

બાદશાહી ચાકુતી

ગમે તે દારણુથી ગુમાવેલી તાકાત પાછી લાવે છે પુરયાતન કાયમ રાખે છે. આ રજવાડી ચાકુતી વીર્ય-વિકારના તમામ બાધી મટાડે છે અને વીર્ય ઘટ, બનાવી અંડ પુરયાતન આપે છે. ખરી મદદ આપનાર અને નબલા માણસને પણ જીવાનની માફક જોરાવર બનાવનાર આ દવાનો લાભ લેવા અનારી ખાસ બામણ છે. આ દવા વાપરવામાં કોઈપણ જાતની પરેશની જરૂર નથી.

૪૦ ગોળીની ઢબી એકના રૂપીઆ દરશ.

બાદશાહી યુનાની લેપ

ઉમદા દવાઓમાંથી આ લેપ બનાવેલ છે. અંડ પુરયાતન લાવવા માટે આ લેપ ફતેહમંદ હિજાબ છે. આઉસ એકની ડબીના રૂપીઆ આઠ.

ડાક્ટર કાલીદાસ મોતીરામ-રાજકોટ-કાઠીયાવાડ.

શ્રીમાળી શુભેચ્છક.

इच्छन्शुभं यः स्वपरस्य निर्यं वृन्तस्यशुभं कुलदेयी तस्य ।
विचार्यै वैषं विहरन्तु सर्वे श्रीमाळी शुभेच्छक इच्छतीत्यम् ॥

(જે મનુષ્ય દુઁશેષાં પોતાનું તેમજ પારકાનું શુભ ઇચ્છે છે તેનું અશુભ શ્રી મહાલક્ષ્મી નાથ દરે છે. આ સૂત્રનો દરેક બંધુ વિચાર રાખી તે પ્રમાણે વર્તે એમ શ્રીમાળી શુભેચ્છક ઇચ્છે છે. રા. મ. અયાચી)

પુ. ૫ મું.]

દેવુઆરી-૧૯૨૪

[અંક ૨]

અમે સહુ કાઠિયાવાડી.

(ગઝલ)

અમે સહુ કાઠિયાવાડી, મીઠી મમતાથી અમ માડી;
અમર સૌરાષ્ટ્ર કુલવાડી, અમે સહુ કાઠિયાવાડી.
અમે તો સૌરાષ્ટ્ર, સિંદો, મહુદ ગિરનાર સુંગેથી;
કુલળીએ આમઆ માડી, અમે સહુ કાઠિયાવાડી.
જાનની જાનના વિનય પોપો, દશે દિક્પાલ ડોલરીએ;
વગાડી ડિંદિમો દાડી, અમે સહુ કાઠિયાવાડી.
સુદૈન ચાકની ચોદિર, અમારે આડી વડી છે;
સકે પછી કોણ રંગડી ? અમે સહુ કાઠિયાવાડી.
અદિ બંદા પડે શિર, ધડ પડે સમરંગલો બડનાં;
વીરત્વરૂપંદને નાડી, બરે સહુ કાઠિયાવાડી.
અમારી રવગે ભૂમિ એ, અમારી આંધ કપરી એ;
સ્ત્રીએ સ્નેહથી માડી, અમે સહુ કાઠિયાવાડી.

પ્રાસંગિક નોંધ અને ચર્ચા.

આહોકોને વિનંતિ:—”ત માસમાં શ્રીમાળા શુભેચ્છનાં નવાં આહોકો મેળવી આપવા માટે તથા જે આહોકો ચાલુ હોય તેમને ચાલુ રહેવા માટે અમે વિનંતિ કરી હતી. અમારી એવી વિનંતિ હોવા છતાં જે આહોકો ચાલુ રહેવા ઇચ્છતા ન હોય તેમને અગાઉથી અમે તેમની ઇચ્છા દર્શાવવા માટે અમે વિનંતિ કરી હતી. તે અનુસાર કેટલાક આહોકોએ પોતાની ચાલુ નહિ રહેવા બાબતની ઇચ્છા અમેને અગાઉથી દર્શાવી છે. આહોક તરિકે બંધ થનાર ધણા ખરા આહોકોએ બંધ કરવાના કારણમાં માસિકની અનિયમિતતા દર્શાવી હતી. માસિક નિયમિત ખંડાર પાડવા માટે અમે ધણેજ પ્રયાસ કરીએ છીએ. કોઇ કોઇ માસમાં તે રહેજ મોડું ખંડાર પડે છે તે ખરૂં છે. પરંતુ દરેક માસની ૧૫ મી કે ૧૭ મી તારીખથી વધુ મોડું માસિક ખંડાર પડવાનું હજી સુધી અમારા જાણવામાં નથી. જે વખતે કોઇ કારણસર જે માસનો સંયુક્ત બંધ ખંડાર પાડ્યો હોય તે વાત જાણી બાકી સામાન્ય રીતે પ્રત્યેક માસની પંદરમી તારીખની અંદર તે માસિક ખંડાર પડી જાય છે. આવી પાંચ દસ દિવસની અનિયમિતતા કેટલીકવાર છાપખાનાવાળા તથા બાંધનાર તથા વાળનારની દીલને આભારી છે. ખીજી યાતિનાં માસિકો તેમજ સાહિત્ય કેળા વગેરેનાં ખીજા સામાન્ય માસિકો કરતાં શ્રીમાળા શુભેચ્છ વધારે નિયમિત રીતે ખંડાર પડે છે તેવું અમારે કલા વિના ચાલતું નથી. છતાં અમારી પાંચ પંદર દિવસ માસિક અનિયમિત થવાની ત્રુટી અમારે કબૂલ કરવી જોઈએ અને જે ત્રુટીને પહોંચી વળવા માટે અમે સતત મથ્યા પણ કરીએ છીએ, અને માસિક વધારે નિયમિત રીતે ખંડાર પડશે એવી અમે આશા રાખીએ છીએ. કોઇ આહોકોને દરેક માસની પંદરમી તારીખ સુધીમાં માસિક ન મળ્યું હોય તો તે પેસ્ટમાં ગેરવશ્કે ગયું જાણી તેમણે તુરત અમારી પાસેથી ખીજી પ્રત મંગાવી લેવી, જેથી તેમને અસંતોષનું કારણ ન રહે. જે ગૃહસ્થોએ અમેને વી. પી. વગેરે કરવાની તદ્દલીદ પડે છે તે માટે પણ, અમારી તે તદ્દલીદ બચાવવા માટે, બંધ થવાનો વિવેક દર્શાવ્યો છે. તેમનાં જે વિવેકને માટે અમે આભાર માનીએ છીએ પરંતુ જે તેમણે અમેને તે તદ્દલીદ ચાલુ

રાખી હોત બધે એક બે નવાં આહકો પ્રાપ્ત કરી આપી અમેને એટલી વધારે તકલીફ આપી હોત તો અમે તેમનો એવી-પણુ વિશેષ આભાર માનત.

અર્થેના દારણુથી કોઈ પણ આહક બંધ થવા ઈચ્છતા હોય તેવું અમે માનીજ શકતા નથી અને તેવું દારણુ કોઈ વખતે અમેને કોઈ તરફથી દસાવવામાં પણુ આવ્યું નથી. વાર્ષિક રૂ. દોઢ લવાજમનો એટલે રોજની માત્ર એક પાછ ઘણ અને મહિનાના માત્ર બે આના થયા. મહિને બે આના જેટલો લાભ પણુ જે શાંતિજનો શાંતિના માસિકોમાં જોઈ ન. શકે તે શાંતિજનોના શાંતિ અભિમાન કે શાંતિભાવ માટે શું દ્રષ્ટના કરવી? સાધારણમાં સાધારણ સ્થિતિનો માણસ પણુ જે થોડું ઘણું શાંતિ અભિમાન તેનામાં હોય, જે થોડી ધણી શાંતિભાવના તેનામાં હોય, તો વાર્ષિક રૂ. દોઢ અથવા રોજની એક પાછ જેટલું અર્થે દરવાને જરૂર લક્ષ્યાય આપણી રોજની એક પાછ તો ઘણીએ ગેરવ્યયમાં જતી હશે. તેવી એક પાછનો વ્યય શાંતિના માસિક ખાતે દરવે પડે તો તે ગેરવ્યય નહિ પરંતુ સદ્વ્યય થયો ગણાવે જોઈએ. તેટલો લાભ તો શાંતિમાસિકોને આહક તરફથી થાય તે ઈચ્છવા જેવી વાત છે. શાંતિભાવનું તે એક દ્રવ્ય પ્રમાણ કે ચિહ્ન છે. અમે અમારા સુઘ દરદાન આહકોને આ વાત અન્ય શાંતિજનોના હૃદયમાં દસાવવાનો પ્રયત્ન કરવા તથા મતમાસમાં મેકેલેલાં ક્યાડોમાં નવાં આહકો મેળવી તેમના નામ અમેને લખી જણાવવા વિનંતિ છે. આ વખતના અંક સાથે પણુ તેવાં ક્યાડો-સામેલ રાખવામાં આવ્યાં છે અને તેમાં નવાં આહકો મેળવી તેમનાં નામ લાભ લખી જણાવવાની દરેક સુઘ આહક પોતાની ફરજ સમજશે એવી અમે આશા રાખીએ છીએ.

કેટલાક પુસ્તકો:-જેએક માસ ઉપર થીમાળી અભ્યુદયના અંકમાં એક ગ્રંથ પરિવહના પ્રથમ દરાવને અનુસરીને નીમાએલી કમીટીના કાર્ય બાબત જાહેર પુસ્તકો માંથી લેતો. અગ્રિયના દરાવ અનુસાર તે કમીટી શાંતિમાં કેળવણીની વૃદ્ધિને અર્થે સારાં માદા પ્રસંગે શાંતિમાં કેળવણી માટે મદદ માગી રૂંક એકત્ર કરવા માટે નીમવામાં આવી હતી. પરિવહનો કલેશ રાખે હતો કે શાંતિમાં જે જગ્યામાં વિદ્યાર્થી અર્થે પ્રયાસ થયા કરે છે પરંતુ એકે એવી મધ્યસ્થ સંસ્થા નથી કે જેમાંથી શાંતિ વિદ્યાર્થીઓને સંગીન લાભ મળી શકે. તેટલા માટે એક એવું કેન્દ્ર સ્થાપન સ્થાપવું કે

જેમાંથી ચાતિમાં ઉચ્ચ પ્રકારની કેળવણી અર્થે મદદ કરી શકાય. એ ઠરાવ થવાને એક વર્ષ વીતિ ગયું છે. અને સદરહુ કમીટી તરફથી તે દિશામાં કાંઈ કાર્ય થઈ શક્યું નથી. માત્ર વડવાણુમાંથી છોટાલાલ પિતા-બરદાસ વકીલને ત્યાં લગ્ન પ્રસંગે હતો તે પ્રસંગે શ. ૨૦) સ્થાનિક ઉપયોગ માટે રાખી શ. ૨૦) પરિપક્વની કમીટીને મોકલવામાં આવ્યા હતા. તે એકજ દાખલા સિવાય બીજા કોઈ એવો પ્રયાસ થયો નથી. પરિપક્વનો પ્રથમ ઠરાવ એવો હતો કે જે પરિપક્વની સ્થાનિક સામિતિઓ સ્થપાય તોજ માત્ર તે દારા તે ઠરાવમાં જાણવેલી દિશામાં પ્રવૃત્તિ થઈ શકે. તેથી પરિપક્વના મંત્રીઓ તથા સંચાલકો તરફથી પ્રથમ પરિપક્વના સમાસદો બનાવવા માટે અને સ્થાનિક મંડળો સ્થાપવા માટે પ્રયાસ ચાલુ કરવામાં આવ્યો હતો. પ્રયાસનું પરિણામ ટેટલું નિરસ્તાબજનક આવ્યું છે તે છેલ્લા બ્લોક પહેલા પરિપક્વના સમાસદના લીસ્ટ અને સ્થાનિક મંડળોના હેવાલ ઉપરથી ચાતિજનોના જાણુવામાં આવી ગયું હતું. જે ઉજી પશુ સ્થાનિક મંડળો સ્થપાય તો સદરહુ પહેલા ઠરાવમાં દર્શાવેલી પ્રવૃત્તિ ચર થઈ શકે.

તે ઉપરાંત બીજી મુદ્દાની વાત એ છે કે એ ઠરાવનો મુખ્ય ઉદ્દેશ ચાતિમાં એક કેન્દ્રીય ટંડ ઉભું કરવાનો હતો. બલારે ચાતિમાં કેળવણી માટે મદદનું સાધન પૂરું પાડવાના પ્રયાસો જીદી જીદી રીતે ચાલુ રહ્યા છે. શી રીતે એ પ્રયાસો ચલા છે તે વાત મહત્ત્વની નથી. બીજી બીજી પ્રવૃત્તિઓમાં પણ કેન્દ્રીય પ્રવૃત્તિનો ઉદ્દેશ પાર પડે છે. તો તેથી કેન્દ્રીય પ્રવૃત્તિ ચાલુ ન થઈ શકે તોપણ કેળવણીની બાબતમાં ચાતિ પોતાની પ્રગતિ કરી રહેલ છે. આ રીતે પરિપક્વના પહેલા ઠરાવનો અમલ એક રીતે નહિં અર્થાત્ કમિટીને હાથે નહિં તો બીજા હાથે પણ અને બીજી બીજી પ્રવૃત્તિ રૂપે પણ ચાતિમાં અમલમાં મૂકાઈ રહેલ છે એ એક સંતોષની વાત છે.

બોર્ડિંગ વિષે એક ખુલાસો.

ધીમાળી શુભેચ્છક ચાતિ ઉત્થાતિ માટે બીજા કોઈ પણ પ્રયાસ કરતાં કેળવણી માટે પ્રયાસ કરવાની તરફેણમાં ખાસ મત ધરાવે છે. પરંતુ તેનું કમનસીબ એટલું છે કે તેના અને અમદાવાદ હાજાલપના કાર્યવાહકો એકજ છે. ધીમાળી શુભેચ્છક ચાતિમાં કેળવણી માટે ચતા તમામ પ્રયાસો

બુદ્ધિ અવાજે વખાણ્યા છે. તેમ છતાં જ્ઞાતિમાં કેળવણીની વૃદ્ધિ માટે પ્રયાસ કરનાર ગૃહસ્થો તેને એક પક્ષનું ગણી અગર તેમની પ્રશ્નિતનું દરીદ્ર ગણી તેને માથે દોષ ઝાડાડવા તત્પર થઈ જાય છે. ઠાઈ સામાન્ય જ્ઞાતિ ગૃહસ્થો શ્રીમાણી શુભેચ્છકનું કે અમદાવાદના ઊત્તરાધિકારી દાર્પવાદકોનું વક્ષણ સમજી ન શકે તો તેમાં દીક્ષગીર થવાનું કારણ ન રહે. પરંતુ જ્યારે જ્ઞાતિના કેળવાએલ માણસો પણ શ્રીમાણી શુભેચ્છક અથવા તો ખુદ અમદાવાદના જ્ઞાતિ ઊત્તરાધિકારી વક્ષણને સમજી ન શકે અગર તો વગોવવા કે વખોડવા તત્પર થઈ જાય તે એક ખેદની વાત છે. અમદાવાદ ઊત્તરાધિકારી દાર્પવાદકોએ ઠાઈપણ પ્રસંગે રાજકોટની શું કે બાવનગરની શું કે ગમે તે રથગની કેળવણી બાજતની પ્રશ્નિત શું, તે દરેક પ્રશ્નિત વિરૂદ્ધ એક અક્ષર પણ ઉચ્ચાર્યો હોય તેનું દંજી સુધી તો અમારા જાણવામાં નથી. એથી વિરૂદ્ધ દરેક રથગની, માંડી કે મોજ જેવા ન્દાના ગામોની કેળવણી માટેની પ્રશ્નિતએને પણ તેમણે વધાવી લીધી છે અને તેની ઉપયોગીતાએ સમજાવી તે પ્રશ્નિતએને પોષવા અને દંડ કરવા જ્ઞાતિજનોને વિનંતિ કરી છે. અમદાવાદ ઊત્તરાધિકારી દાર્પવાદકોને કે શ્રીમાણી શુભેચ્છકને રાજકોટ કે બાવનગર કે ઠાઈ ખીજ રથગની પ્રશ્નિત સામે વિરોધ કે દોષ દોષ તે સંભરી જ શકતો નથી. અમદાવાદના દાર્પવાદકોને દાર્પથી સતોષ આપી નાણાં પ્રાપ્ત કરવા માટે અચળ અદા છે. તેથી ખીજ પ્રશ્નિતએ થાય અને તેને નાણાં ન મળે તેનો તેમને ખય નથી. તો પછી તેમને દોષ ક્યાંથી સંભવે ? ઉલટો તેમને તો દરેક ધડીએ સતોષ અને મગરખી રહે છે કે જ્ઞાતિમાં કેળવણીની અભિવૃદ્ધિનો તેમનો મુખ્ય હેતુ એક અથવા ખીજ રીતે જ્ઞાતિમાં પાર પડી રહ્યો છે. અમદાવાદ બોડિંગના દાર્પવાદકો અને શ્રીમાણી શુભેચ્છક તો દરેક ધડીએ એવું જ ધ્વજ છે કે જ્ઞાતિના પ્રતિ પ્રાંતમાં, સહેરે સહેરમાં અને ગામે ગામમાં કેળવણી આપવાનો પ્રયત્ન થાય અગર તો કેળવણી માટે પ્રયત્ન થાય. અને એ ધ્વજ જ્ઞાતિમાં નવો પ્રશ્નિતએ ઉપસ્થિત થતાં પરિપૂર્ણ થતી જોઈ તેમના હૃદયમાં તો સતોષ અને મગરખી થાય છે. તેમના ઉત્સાહથી, તેમની નમ્ર જ્ઞાતિ સેવાના દર્શાવથી પ્રેરાઈ, ઉત્તરોત્તર જુદે જુદે રથો કેળવણી માટે વધારે અને વધારે ઉત્સાહ પ્રવર્તે જાય છે. અમદાવાદ બોડિંગની પાસે જોઈએ તેથી વિશેષ દાખો દેખતો તેઓ જ્ઞાતિમાં હમ્ય કેળવણી અર્થે ખદ આપવામાં જ પોતાનાં બડોળનો ઉપયોગ કરે. તેમ છતાં જુદા જુદા રથોની બોડિંગના દાર્પ

વાહકોમાં અમદાવાદ બોર્ડિંગ કે શ્રીમાળી શુભેચ્છક તેમનું હરિદ્ છે તેની બીનપાયાદાર અને અન્યાયયુક્ત માન્યતા જોઈ અમને ઘણી દીક્ષગીરી થાય છે. ભાવનગરની બોર્ડિંગના મંત્રી શ્રીમાન હરગોવિંદદાસભાઈ જેઓ જ્ઞાતિના એક સુચિક્ષિત, વયોવૃદ્ધ અને અનુભવી ગૃહસ્થ છે તેમના તરફથી પણ અમારો તેમની ચળવળ પ્રત્યે દ્રેષ છે એવી અતલખના વચનો અમુક પ્રસંગે ઉચ્ચારાએલાં અમારા જાણવામાં આવ્યાં છે. આ એક દીક્ષગીરીની વાત છે. શ્રીમાળી શુભેચ્છકે ભાવનગરની પ્રવૃત્તિને માટે એક પણ દ્રેષવાળો શબ્દ વાપર્યો નથી. તે પ્રવૃત્તિને કિતારી પાંડવા માટે પણ કાંઈ પ્રયાસ કર્યો નથી હલકી ભાવનગરની બોર્ડિંગને ક્ષોભ ધમ્મિવા સાથે તેની અભિવૃદ્ધિ અને તેના દિતને માટે વ્યવહાર સૂચનાઓ તેણે કરી છે. તેમ છતાં રા. હરગોવિંદદાસ જેવા સુચિક્ષિત ગૃહસ્થ તરફથી એવા શબ્દો વપરાએલા જાણી અમોને દુઃખ થાય છે.

શ્રીમાળી શુભેચ્છકે પ્રાંતિક સંમેલન સંબંધમાં ગોહીલવાડના કાર્યકર્તાઓનો લાગણીયુક્ત હેવાલ પ્રસિદ્ધ કર્યો છે તે વાત સત્ય છે. એ હેવાલ પરિપક્વના અંગનો છે. શ્રીમાળી શુભેચ્છક પ્રાંતિક સંમેલનોની જરૂર અનેકવાર દર્શાવી ગએલ છે. તે ખરા અંતઃકરણથી માને છે કે પરિપક્વ જેવી સંસ્થા માટે પુનઃ પ્રયત્ન આદરતાં પહેલાં પ્રાંતિક સંમેલનો દ્વારા દરેક પ્રાંતે પોતાની અને સામાન્ય રીતે સમસ્ત જ્ઞાતિની ઉન્નતિ અર્થે કેટલાકે વ્યવહાર ઉપાયો ચોજવાની જરૂર રહે છે. તેથી ભાવનગર જેવા સ્થળમાં પ્રાંતિક સંમેલનની બાબત નિરાશા પામે તે ભાગનગરને શરમાવનારું છે. એક તરફથી ભાવનગરે પ્રાંતિક સંમેલન માટે હિંમેશા ધરાવી, પ્રાંતિક ઉન્નતિ અર્થે ઉદાસીનતા દાખવી કલંક વહેારી લીધું છે. બીજી તરફથી ભાવનગર બોર્ડિંગ માટે પ્રયાસ કરી રહ્યું છે. પરંતુ બોર્ડિંગ અને પરિપક્વ જુદી વસ્તુઓ છે. એકને માટે અમે ભાવનગરને અમે આભારનંદન આપી સહીએ છીએ બીજાને માટે અમે ભાવનગરને વખોડી સહીએ છીએ. અમારી તો એવં પણ દૃઢ માન્યતા છે કે પ્રાંતિક સંમેલન બરી ગોહીલવાડ પ્રાંતની કેળવણીને પ્રથમ ઉકેલવાનું મહાન કાર્ય તે સંમેલનમાં ભાવનગર કરી શક્યું હોત અને ભાવનગરના બોર્ડિંગના પ્રયાસને માટે તેમણે અત્યંત ઉત્સાહ અને ઉત્તેજન પ્રાપ્ત કર્યાં હોય અર્થાત્ તેઓ ભાવનગરની બોર્ડિંગના ઉગતા છોડને પ્રાંતિક સંમેલનદ્વારા સીમન મેળવી ઘણા સારાપાયા ઉપર લાવવાને સમર્થ થાત.

તેથી જાવનગરની ઉપેક્ષા બાબત પ્રાંતિક-સમિતિન મારે પ્રયાસ કરનાર યુવકોની
લાગણીભરેલી વાળી પ્રસિદ્ધ કરી અને જાવનગરની બોર્ડિંગના પ્રયાસ વિરુદ્ધ
અમારૂં વલણ દર્શાવીએ છીએ તેવું જાનવામાં એ સંસ્થાના મુચિસ્થિત
દાર્પવાદોની શૂલ છે અને તેવો અન્યાય તેમના હાથે થતો ન્દણી અંગેને ખેદ
થાય છે. અમારૂં વલણ અને ફરીને સ્પષ્ટ સપ્ટેમાં મુદ્દીએ તો તે અથોઅ
નર્દિ" ગણાય:-(૧) પ્રાંતિક સમિતિન મારે ઉપેક્ષા દાખવી જાવનગરે પ્રાંતિક
ઉત્તિ મારે એક ઉત્તમ તત્ત્વ મુખતી છે. જાવનગરની બોર્ડિંગ સંપૂર્ણ રીતે
સ્તેદમંદ થાય તેવું અને ખરા અંતઃસરણી છન્દીએ છીએ અને ફરેક
બોલીલવાદ પ્રાંત નિવાસીને પેતાના પ્રાંતના બાળકોની ઉન્નતિના પ્રયાસમાં
મદદરૂપ થવા અમારી ખાસ વિનંતિ છે. શાંતિમાં દ્રાદિષ્ણુ સ્થળે દેગવળી
માટેની પ્રવૃત્તિને અને ગંપૂર્ણ સરજનાજ છન્દીએ છીએ દારણ કે અમારી
દ્વ માન્યતા છે કે શાંતિના અનેક દોરું રામચાણુ ઔપધ દેગવળીજ છે.

તન્તી.

વિદિક પદ્ધતિ અનુસાર જાનતી
દરેક નડતુને અનુસરતી
શક્તિનો રાજ
યાને

બદામ (પીસ્તાની) પુરી.

તે સિવાય બદામ, પીરતાં, આંખતાં, દાદા વગેરેના જીવન, અવરોહ,
દાદાસન, મુખો, બંરો, રંગપૂન, માફીપૂત વગેરે દવાઓ શાંતોજા નિધ
તેમજ ચોરજ માં કરતુરસામરજી જગેરસામરજીના જૈન જાણના પુસ્તકોના
અનુભવની અમતારિક દવાઓ જનારનાર.

શ્રી ચંદ્રપ્રભા ઔપધાલય
વૈદ્ય સુનીલાલ જે. બટ જાવનગરી.
૬. પાંચ કુચ, ચાર રસ્તા-અમદાવાદ.

વચન-મુક્તા.

(૧) સતી સ્ત્રીને શીલ એજ વ્હાલામાં વ્હાલી અને મુખ્ય અલંકારરૂપ વસ્તુ છે. શીલવતી સ્ત્રી જોટલી તેજોમય લાગે છે, તેટલી ગમે તેટલો શુભગાર સજ્જવાથી દીપતી નથી. ખરૂં સતીત્વ વિધિના લખ્યા ટળાવે છે. સતી સાવિત્રીએ પોતાના ખરા સતીત્વથીજ મૃત્યુવશ થયેલ સત્યવાનને ફરી જીવિત કરેલ છે. મહાન ધર્મવાન દ્રોણ, માતા સીતા, સતી સાવિત્રી અને દેવી દમયંતી આ સાક્ષાત મહાદેવી સ્વરૂપી સતીઓએ પોતાના ખરા સતીત્વથીજ આ દુઃખરૂપી સંસાર સાગરનો પાર લીધો છે. અને સાચે આવીથી વિદ્યાર્થી પતિવ્રતના પ્રભાવેજ દૂર કરેલ છે. આ ભરતખંડની પવિત્રભૂમિમાં ઉમદા આચરણ અને સતીત્વથીજ તેઓ (આજ હજારો વર્ષ પીતી ગયા છે છતાં) પ્રાતઃસ્મરણીય ધર્મ પડ્યા છે. આ સતીઓના દાખલા ઉપરથી સર્વેશીલનું મહત્ત્વ સમજાય છે.

(૨) કુલીન વધૂને પતિ એજ પરમેશ્વર છે, પતિ એજ સર્વસ્વ છે. ધણિ ધનવાન હોય કે ન હોય, સ્વરૂપવાન હોય કે ન હોય, પ્રુદ્ધિમાન હોય કે ન હોય તો પણ તેમને પરમાત્મા સ્વરૂપજ ગણવા એમ શાસ્ત્ર કહે છે. તેમજ ખરા શીલવતીનો ધર્મ છે. પતિની સેવા સુશ્રૂયા એજ પત્નીના જીવનનો લાખેણો લ્હાવો છે, એજ સંસારનો સાર છે, અને એજ જીવંતી જીતવાની ચાવી છે.

(૩) દયાસાગરે સર્વમાં દરેકે દરેક શક્તિ આપી છે. પરંતુ તેને સુદૃઢ બનાવવી એ તો મનુષ્યોનાજ હાથમાં છે. કેળવણીમાં ને બજારમાં ફેર છે. કેળવણીથી સારાસાર સમજાય છે. બવાબ્ધિમાંથી તરી શકાય છે. વ્યવહાર પ્રમાણિકપણે અને નીતિયુક્ત ચાલે છે. સદ્ગુણોને સર્વ ઝાંઝા વ્હાય છે. વિજય શ્રી ગુણવાનનેજ વરે છે.

(૪) કેળવાયેલી સ્ત્રીઓ જ્યાં જ્યાં છે ત્યાં ત્યાં સુખ તથા આનંદનો વાસ થાય છે. જે દેશની રિચતિ ઉચ્ચ છે તેનું દારણ ત્યાંની મુખ્ય સ્ત્રી કેળવણીજ છે. ખીનકેળવાએલ સ્ત્રી પુરુષો દેશને, યાત્રિને તથા કુટુંબને બોળરૂપ છે, મદદરૂપ થનારને સર્વ ઝાંઝા વ્હાય છે પરંતુ બારરૂપ થનારને મેળુ વ્હાશે !

(૫) ભવિષ્યની પ્રજા ઉત્તમોત્તમ નિર્દોષી હોય તથા ઉન્નતિના અભિલાષ અંતરમાં વિરાજતા હોય તો માતાએ સદ્ગુણ સંપ્રદી બનવું જોઈએ. બાલકોને કહેવાથી જોઈથી અસર થાય છે તેના કરતાં વર્તનમાં ઉતારી બેતાવી દાખલારૂપ થવાથી વિશેષ સખળ અસર થાય છે. બાલ કેળવણી એ માતાનો જન્મસિદ્ધ દક્ષ અને દરજ છે.

(૬) બહેમની વાતથી તદ્દન અલગ રહેવું. અને સંબંધમાં આવતાં બાલ બાલીકાઓને અલગ રાખવાં. ભવિષ્યની પ્રજા ઉત્તમ ધડતીએ પિતા કરતાં માતાના દરતમાં વધારે છે. માતૃવર્તનની નકલ બંધુ ભગિનીઓ શિશુવયથીજ વ્હાલથી કરે છે. અને તેજ દારણથી માતાએ ભવિષ્યની પ્રજાની જોઈથી નહિ બગાડવા ખાતર પલુ-પેતે સદ્ગુણ સંપ્રદી બની વિચરવું જોઈએ. “એક સુશીલા માતા સો શિક્ષકની ગરજ સારે છે” આ મહાવાક્ય સપ્રમાણ કરી આપવું જોઈએ.

(૭) સ્ત્રીઓએ મિત્ર અને મિષ્ટ બાપા ઉચ્ચારવી જોઈએ. ગૃહલક્ષ્મીનો શાન્ત અને સુંદરીતાવાળો સ્વભાવ એ ગૃહના બૂલણરૂપ છે. ગૃહરાણીએ દરેક બાબતમાં સતોષ રાખવો જોઈએ. અસતોષી બની ગૃહપતિને પન્નવવા નહિ. સકલ શુભગુણી સ્ત્રીઓ જ્યાં જ્યાં વસે છે, ત્યાં સુખ અને આનંદ ચિરઃસ્થાયી થાય છે. જ્યાં સુખ, આનંદ અને શાન્તિ છે, ત્યાં લક્ષ્મીદેવી પોતોનો વાસ રાખે છે. હે વિધાતા! સકલ સદ્ગુણી સ્ત્રી ગૃહે ગૃહે સજ્જિને સંસારને સ્વર્ગસમ દીધાવો.

(૮) શુશુરશુક કે પિતૃશુકની છૂપી વાતને જાહેરમાં મૂકવી નહિ. તેમજ સુખદુઃખનું વિવેચન પણ ક્યાંય કરવું નહિ. દુઃખની વાતો સાંભળી વ્હાલાં કુટુંબીજનો દુઃખી થશે, તથા દુસ્મનો રાજ થશે. તેમજ સુખની વાતો સાંભળી રનેહી સ્વજનો આનંદ પામશે તથા પક્ષતા પરજ વ્હાલ ધરનારા વેરીઓ દીલથી દાઝશે. ધરતી વાતોની આપ મે થવાથી કોઈક વખત હેરાનગતીમાં ઉતરવું પડે છે. જેમ રાજ્યની વાતો ખાનગી ન રહેવાથી રાજ્યને નુકસાન વ્હોરવું પડે છે તેમજ ગૃહરાજ્યની વાતો જાહેરમાં આવવાથી કુટુંબીઓને ખતામાં પડવું પડે છે.

(૯) હંમેશાં સંલવકતા થવું. કટુતાનો સાગ કરવો. રાક્ષસી નિંદા થી કરતા રહેવું. નિંદા કરી જીભને અપવિત્ર કરવી નહિ. તેમજ આ અમૂલ્ય વખતનો દુરપયોગ નહિ કરતાં સદુપયોગ કરવો. પરમ પિતાએ મનુષ્યની

ઉચ્ચકોટિમાં આપેલ જન્મને સદાચારથી સંરૂળ કરવો. એજ આ દેહનું ખરું કર્તવ્ય છે. જીવન મધુર બનાવવું.

(૧૦) બાળકને દેશને ખુબાર કરી અધોગતિ કરી છે. આ તેજસ્વી ભારતવર્ષનું તેજ નષ્ટ કરનાર બાળકસમ છે. બાળકસમ અટકશે તોજ દેશોદ્ધાર થશે. હે! દયાસિન્ધુ આર્યવર્તમાંથી દીંગણ દીંગણીના સમ ક્યારે અળસાવશે? સમજી પહેલે તથા બાહ્યો! સમાજમાંથી બાળકમંત્રી બસા ક્યારે વેગલે ફેંકશે? અધોગતિનાં હંડા ગર્ભમાં ઉતરનાર બાળુ બંબડીના સંગના કારસ ક્યારે ટાળશે? કરજાગાર! ભારતની જનતાને બાળકમંત્રી મોહની જાંઘર તોડી પાડવા મનોબળથી નિવાજ એજ પ્રાર્થના.

સુકાગૌરી મંગળલ ઝોઝા.

અમુલ્ય ભેટ.

શ્રીમાળી શુભેચ્છના કોષપિણ્ય માદક બંધુ અથવા બગીની કે જમઃ ઉધરસની વ્યાધી હોય તેમજે મહાનદાણાની રૂ. ૧ વાળી એક રીશીટ ભર બરાલીને ઉત્તમ વ્યોવધી મક્ત મંગાવી લેવી.

લખો,

શ્રીમાળી સોની, દયારામ નારણજી,

મુ. મેરવાડા, વાયા પોટજી જી ચંબરાત.

મહાલક્ષ્મી સીલક એજન્સી.

કેરી, બજાર-બનારસ.

અમારે ત્યાં બનારસી સાડી, સાદા, ખીતાબર, ચોરણી, ખંડ, પોસક કપડા, હીનખાખ, મેટ તથા ખગીસ માટે ઉમદા કાચી સીલક, વગેરે કીફાયત બાવથી મલે છે.

ખહારગામના ચોરડરપર પુરતું ધ્યાન આપવામાં આવે છે. એક વખત મંગાવવા ખાસ લેણામણુ છે.

ટર્સ ચોરડર સાથે સેંકડે રૂપ ટકા અગાઉથી લેવામાં આવે છે અને બાકીનાં નાણાં વી. પી. થી વસુલ કરવામાં આવશે.

“કવિશ્વર દલપતરામ અને કવિ ભવાનીશંકર.”

સંપાદક:—દયારાજકર ભ. કવિ.

(દોહરા)

શુશ્રુવંતી શુન્દરાતનો, અસ્ત યંયો રવિ આજ;
દિલગીર દલપતરામના, સ્વર્ગથી સકળ સમાજ. (૧)

(દંદવિજયં)

દિલ વિશે દલપત જતાં, દય લાખ ગણી હપજ દિલગીરી;
શાંતિ-સુગંધી સમીર. કરે નહિ, શીતળ અંદનને શીતગીરી;
અંચળ લેખણ આજ આ અંચળ, ધીર જતાં તે પડી ગઈ ધીરી,
મિત્ર અને શિરઝ જતાં, ફરી આજ ભવાનીએ લીધી ફરીરી.

(૨)

કાન કુંકાવી કરે શર કોઈને, કોઈ કરે શર દામ કમાવા;
ખોળ કરીને કરે શર કોઈ તો, ખાત વડે કરીને ખુબ ખાવા;
શુશ્રુવંતી કોઈ શુસાઈ કરે શર, ગાંધી આપના પાપ શુભાવા,
દિક્ષા લીધી દલપત કરે, જગમાંહિ ભવાનીએ નામ જમાવા.

(૩)

કોઈ ખુટાવીને કેશ કરે શર, વેપ ધરી વરવા વટલાવાં,
કાન કપાવી કરે શર કોઈ તો, બાગકને બહુ ખીક ખેંતાવા;
કરવત કોઈ મુઠાવે શર કરી, સુળ ચરીરના પાપ કપાવા,
દિક્ષા લીધી દલપત કરે, જગમાંહિ ભવાનીએ નામ જમાવા.

(૪)

કોઈ તો સુખ ચહે સુખપાલનું, વિવશી સુખ ચહે વનિતામાં,
સાધુ સમાધિનું સુખ ગણે, શુશ્રુવાન છાંટે સુખ કોઈ ગીતામાં;
સુખ તજ સુખપાલ તજ ચિત્ત, કોઈ ચહે બળવાનું ચિત્તામાં,
દાખસો બેઠ કવિ દલપતનો, કાંઠથી ચિત્ત છાંટે કવિતામાં.

(દોહરો)

શુશ્રુવંતી, શુન્દરાતનો, અસ્ત યંયો રવિ આજ;
દિલમાં બહુ દિલગીર દિસે, કો વિદને દલિરાજ.

“ઝીણું ઝરંમર વરસે મેઠું,
બીજે મંદારી ચુંદણી.”

પુનઃ શાન્તિ પ્રસરી રહી. જગત પહેલાંની શાન્તિ, મહાપ્રલય પ્રજીની ગાઢ શાન્તિ, થોગીના હૃદયની અચળ શાન્તિ સર્વેન છાઈ રહી.

શાન્તા મીઠી નિદ્રામાં પડી હતી. નિદ્રામાં થે વીરના વારણા લઇ રહી હતી, રસના મેઘ ઝીલી રહી હતી. તેને ખંઝર નહતી કે ચાર સોલી તરસી ચમુઓ તેના કામળ દેહને જાણી રહી હતી.

ધીમે ધીમે બન્ને આગળ વધ્યા. શાન્તાના બિછાના પાસે ગયા. મોરારભટ્ટ કાંઈ સર રહ્યું. શાન્તાના નાક આગળ શીશી ધરી. ઉપતી ખાળાને ઘેન મહાવ્યાં. વળેશંકર કમ્પી ઉઠ્યો આખરે પિતા તે પિતાજી. તે ધીમેથી બોલી ઉઠ્યો. “ના, ના. મોરારભટ્ટ મ્હારે વેર નથી વાળવું. મ્હારી શાન્તાને મ્હારે નથી હોમી દેવી.”

“ચુપ. હવે ના ને હા. અત્યારે તો હું છું તે જોએ જા. મ્હારી પાછળ પાછળ ચાલ્યો આવજો.”

મોરારભટ્ટ પાછર કરતાં થે કંઠુણુ હૃદયનો હતો. આગતી આંધીમાં શાન્તાની નિર્દોષતા જોઈ ચક્રો નહતો.

શાન્તાને તેણે ખમા ઉપર ઉચ્છી લીધી, એક પુષ્પને ઉચ્છી મેં તેમ વળેશંકર તેની પાછળ પડ્યો ઘર જ્હાર નીકળી મોરારભટ્ટ બોલ્યો ‘હવે ત્હારે રહેવું હોય તો રહે. રહવારે તો હું લમચિધિ પૂર્ણ કરી પાછો ફરીશ. ત્હારી શાન્તાને ઉઢી આવે નહીં આવે. ખાત્રી રાખજો. ઠીક હું જીવું છું.”

ત્વરાથી તે ચાલ્યો ગયો. વળેશંકર મંડની થેડે નિર્દાણી રહ્યો. અધા-રામાં વધારે ન દેખાયું. તે નીચે લયડી પડ્યો. તેના મુખમાંથી સખ્દો નિકળ્યા “હાયરે પિતા! ત્હારી આ સ્થિતિ! ત્હારી-દિકરીને રાક્ષસો હરી ગયા છતાં અક્ષરે ન બોલી ચમ્પો! પુત્રી ધાતક!.....” વધારે ન સંભળાયું.

મોડા રાતે રસિક ઘેર ચાલ્યો. બારણા ઉપાડાં હતાં. પિતા પયારીની બીચે પડ્યો હતો. ઉતાવળો ઉતાવળો તે પોતાના ઝોરડા તરફ વળ્યો. બારણા પાસેજ તેના પગ ચંબી ગયા. તે એક હાથ મારી ઉઠ્યો: “શાન્તા ક્યાં? પિતાને ઢંઢોળી શુદ્ધિમાં આપ્યા. ફાંડી જતે અવાજે તે બોલ્યો “શાન્તા ક્યાં?”

આભો બની ગએસો, ગબરાઈથી ઘેરાએસો પિતા બોલ્યો “હું!”

“હું શું? શાન્તા ક્યાં?” તેની ધીરજ ખૂટતી હતી.

“ઉપર નથી?”

“ના. ક્યાં ગઈ?”

“હાં! હાં! શોધો શોધો. મ્હારી શાન્તા ક્યાં ગઈ? શું કાંઈ

ઉપાડી ગયું?” ડોસાએ નાટક ભજવવા માંડ્યું.

“ત્હમેજ ક્યાંક સંતાડી દીધી. મ્હારી બહેન ક્યાં ગઈ? બોલો શાન્તા ક્યાં ગઈ?”

“ભાઈ હું શું બાણું? મ્હને જરાયે ખબર નથી. હું તો બહારથી આવ્યો ને ફેર મ્હડવાથી અહીં પડી ગયો, ને તું આવ્યો ત્યારે તે ઉઠાડ્યો.”

“ત્યારે શાન્તા જાય ક્યાં? નકી એ ત્હમારાજ ટામ! શાન્તા! શાન્તા!” તે દિવાનાની જેમ બરાડી ઉઠ્યો.

બહારની નિઃસીમ યાન્તિમાં તેના શબ્દો ગૂંચી ઉઠ્યા. પાસેના ગાડ પરથી ધુવડ ધુ ધુ કરી ઉડ્યું.

“પિતા! પિતા! આખરે ત્હમે ભાવ ભજવ્યો ખરો. મ્હારી શાન્તા! તું ક્યાં ગઈ? ત્હને કેણું ઉપાડી ગયું?” ગાડ-અધિકાર તે ગાંડાની જેમ નિહાળી રહ્યો. તેની આંખો બહાર નીકળી પડતી હતી.

“ભાઈ ધીરો પડ.....”

તેણે કશું ન સાંભળ્યું. અધિકારમાં તે ક્યાંક દોડ્યો ગયો.

(અપૂર્ણ.)

પી. બ્રધર્સ શાહીવાંળા.

દરેક ભતની દેશી શાહી જેવી કે રાઈટીંગ, ડોપીઈંગ, રબ્બર સ્ટેમ્પીંગ, માર્કીંગ, સ્ટાયલોગ્રાફીક; તથા શાહીનો પાઉડર, ગુંદર વગેરે બનાવનાર તથા વેચનાર. અમારે ત્યાંથી છુટક તથા જથ્થાબંધ માલ મળશે. વધુવિગત માટે પ્રાઈસલિસ્ટ મંગાવો.

ટેકાણું કલ્યાણમોતીની ચાહી, કંદાવાડી-મુખાઈ ૪.

હાંકે રાખો.

“જોતમે નાહિમ્મત યાઓ, અઝી પડો, નાપાસ યાઓ તો હું
હું કે ‘હાંકે રાખો.’”

આપણી સલામતી સાવચેતીમાં નથી પણ મુખ્યા રહેવામાં, રોકાવવા
રહેવામાં છે. ‘લોહું’ અને થોડું વપરાતાં રહે તેજ સારા. આ દહેવતનો
અર્થ વિશાળ છે. જેમ એનો વપરાસ તેમ એનો આવરણ ટકાઉ થવા
‘હાંકે રાખો.’

“પ્રિયમિત્ર વાતચાતમાં પરિક્ષા તો આવી, આજથી શરૂ થશે ?”
રમણે તેના મિત્ર શાંતિને પ્રશ્ન્યું.

શાંતિ—“તું હજી બજારમાં ક્યાં જાય છે? ટાઇમ તો થયો છે.”

“હમણાંજ આવું છું. જરા કામ છે તેથી, જલદી જઈ છું.” રમણે
ઉત્તર આપ્યો.

પરિક્ષા શરૂ થઈ ચાર દિવસ ચાલી અને હવે પરિક્ષાનું પરીણામ
સંબળાવા તથા પાસ થએલાને ઇનામ આપવા સંધળા માસ્તરો ભેગા
થયા હતા. તેવામાંજ હેડમાસ્તર સાહેબ આવી પહોંચ્યા. સંધળા છોકરા એકી
ઠસે જોઈ રહ્યા. તરતજ પેપર હાથમાં લઈ જોલવા લાગ્યા. પહેલાં પાસ
થયા હતા તેમનાં નામ બોલાયાં, પણ તેમાં રમણનું નામ નહતું. સંધળાના
મુખાવિંદ આનંદમાં હતાં. માત્ર રમણબાઈ ઉદાસ દેખાતા નીચું જોઈ
રહ્યા હતા. હવે નાપાસના નામ શરૂ થતાં બાઇનું નામ લાસ્ટ નંબર ૧
આર્યું. હવે ઇનામો શરૂ થયાં. કોઈને સારી-બુદ્ધ તો કોને રૂપાનું હોદ્દર
એ પ્રમાણે અપાઈ ગયાં બધા છોકરાઓના હાથમાં કાંઈક નહિ તે
કાંઈક હતું. માત્ર રમણબાઈ ખાલી હાથે, વિચારવા લાગ્યા:—“પેપર
કરણાશંકર તો આપો દિવસ રખડો તો મિત્ર પાસ ? વિજયાશંકર
કોઈજ વખત સ્કુલમાં વાંચતો તે પાસ ? હવે શાંતિ તો મારીજ સાથે
ફરતો તે પણ પાસ !” થોડાજ વખતમાં બેલ વાગ્યો. સંધળા આનંદમાં
ધરમન કરતા હતા. જે રમણબાઈ હમેશાં સ્કુલ બંધ થતી તે પહેલાં તો
ધેર પણ આવી ગયા હોય તે આજે સરંથી લાસ્ટ આગ્યા. ધેર ઉદાસ
અહોરે બાઈ પધાર્યા પણ આજે ધર બંધ હતું તેથી થોડી વાર આટા

બહાર મારવા શરૂ થયાં. તેટલામાં 'શાંતિ' આવ્યો અને બોલ્યો—“બાઈમાલો આજે ખુશાલીના દિવસમાં આપણે રૂત્રે સાથે બોજન કરશું. હું દાસે ખુશાલી બદલ આપણા શ્રીમાળા શુભેચ્છને રૂ. ૧ મોકલાવીશ. તારી શું ઇચ્છા છે?” રમણ ન બોલ્યો. “રમણ આજે આનંદને બદલે તું હાસ કેમ છે? વાર પાસ થયો કે નાપાસ?” આ શબ્દે રમણનું હૃદય પિંગળાવ્યું. તે બોલ્યો “આપું વર્ષ મેં રખડવામાં જ ગાળ્યું. ક્યાંથી પાસ થવાય?” તેવામાં તેની માતૃશ્રી આવ્યાં. શાંતિ રમણથી જુદો પડ્યો, ઘરમાં આવી નિરાશ થઈ બેઠો. રમણની માતૃશ્રીએ કહ્યું “કેમ રમણ આજે હાસ છે? પરીક્ષામાં પાસ થયો કે નાપાસ?” થોડી વખત રમણ કંઈ પણ બોલ્યો નહિ. અંતે રડવું આવ્યું. ત્યારે તેની મા બોલી—“રમણ હું હંમેશાં તને કહેતી કે બાઈ તું તારું લેસન કરે નહીં નકામો વખત ન ગાળ, આખો દિવસ રખડવાથી કંઈ નહિં વળે. તો પણ તું કહેતો કે આખો દિવસ શું વાચું? તો શું વાંચું તેની ખબર હવે તો પડી ગઈ. તારા પિતાશ્રી આવતા ત્યારે તો જાણે કે કેમ સવારથી વાંચન શરૂ હોય? તો તારું વાંચેલું ક્યાં ગયું?”

રમણ બોલ્યો “મા હવે માઈ દિલ બીલકુલ અબ્યાસમાં નથી. મેં માઈ આપું વર્ષ રખડવામાં જ ગાળ્યું. હવે મને બહુવા માટે બીલકુલ ઇચ્છા નથી. દાસની પરીક્ષા થઈને દાર્દ દતી, હવે બહુવાથી શું વાંચું? મારી તો બીલકુલ ઇચ્છા નથી.” તેટલામાં રમણના પિતાશ્રી પધપાં.

સામું જોઈ—“રમણ આજે હાસ કેમ છે? બાઈ નાપાસ થયા હાજે છે, કેમ તેમજને?” સપળી વાત રમણની માતૃશ્રીએ કહી. “ઠીક થયું; પણ હજી રાખો Try again.”

કરીથી તેના પિતાશ્રીના આમંત્રણે જરાબર હસ રાખી રત્નના દિવસોમાં અબ્યાસ શરૂ કરી રહ્યા ખુશતાંજ દલાસમાં પહેલો નંબર આવ્યો. સપળા કરતાં હોંઘીવાર થયો અને બીજવાર ત્યારે પરીક્ષા આવી ત્યારે મેટ્રીક પણ પહેલે નંબર પાસ કરી રહેલમંદ થઈ ઘેર આવ્યો, માતા પિતા પણ આનંદ પામ્યાં અને બોલ્યા, “રહ્યા છોડતી દતીને? શું થયું? મરિજ હું કહું તું કે નાપાસ થાવ તો પણ હજી રાખો.”

કાચ પથામાં ખેટ થાય તોપણ હજી રાખો. તોજ આજર રહેલમંદ નીવડી.

મુળશંકર માણશંકર એણ, પુણ.

સુબુદ્ધિ.

શોભના-બુદ્ધિ અર્થાત્ સત્-બુદ્ધિ એટલે સર્વદા મનુષ્યનું શ્રેય અને અને શુભ કર્તા બુદ્ધિ. સુબુદ્ધિવાન પુરુષ કદાપિ દુઃખને ઝાળખતો નથી. તેના અર્થે સર્વત્ર સુખ અને આનંદ જ હોય છે. કારણ કે તે પુરુષ મનસા, વચસા, અને કર્મણા કદાપિ અશુભ વા અસત્ એવું આચરતો નથી. સુબુદ્ધિની કયાઓ એવી રસમય અને જ્ઞાનમય હોય છે કે તેના અવશ્ય માત્રથી, સર્વ સ્થળે ચોખ્ખું છે, સાચું માર્ગ દેખે છે, ઇત્યાદિ જાણવામાં આવે છે. તેથી એક મૂર્ખ મનુષ્ય પણ પડિત બની જાય છે. દેવતાઓ સુબુદ્ધિવાન મનુષ્યોનું રક્ષણ કરે છે એટલે કે તેઓ ગોવાળની માફક હસ્તમાં દંડ ધરી રક્ષણ કરતા નથી, કિંતુ તેઓ જેની રક્ષા કરવાની ઇચ્છા કરે છે તે મનુષ્યની બુદ્ધિમાંજ સુધારો કરી તેને સતેજ બનાવે છે. મનુષ્ય જેમ જેમ શુભ કર્મ કરવામાં મન કરે છે તેમ તેમ તેનાં સર્વ ઇચ્છિત કાર્ય ફળીજીત થાય છે. તેમાં કંઈ શંકા નથી. ખરેખર નીરખતાં માત્ર વાણીમાંજ ખરો બુદ્ધિનો પ્રભાવ દૃશ્ય થાય છે. સુબુદ્ધિ વાણીમાં અત્યંત મધુરતા સમાયેલી છે. પ્રથમથી જ વિચાર કરી હચ્ચારેલી વાણી, નાના પ્રકારના કલ્યાણ કરવામાં સ્થાપજીત થાય છે. કહ્યું છે કે ઘાળેલાસમર્લકરોતિ પુરુષયસંસ્કૃતા ધાર્યન્તે ॥ માત્ર એકજ સંસ્કૃત વાચોથી પુરુષ શોભા પામે છે, અને નહિ કે અનેક જાતના આજીવંચો, સ્નાન કે અમૃત્ય વસ્ત્રોથી. ગળી કવિશ્વર દલપતરામ કહે છે કે વિચારીને ચાર સ્વચ્ચાર ઘાળી-કારણ કે મુખથી સરી ગયેલી અવિચારી વાણી, ફરીથી જેમ થુંકું ગળાતું નથી, તેમ તે વાણી-ચપ્પો, ગળી સફાતા નથી. અવિચારી વાણી અનેક જાતના અનર્થો દેવનકારી થાય છે. મનુષ્યે સર્વદા ચોલતાં પહેલાં સારી રીતે વિચાર કરવો જાણ્યો. કારણ કે સારી વા નહારી વાણીથી સુખ અને દુઃખની પ્રાપ્તિ થાય છે. બાણીથી કે કહાડીથી કાંપી નાંખેલું વન પુનરપિ નવપદ્ધવિત થાય છે. પણ નિંદાથી વાણીથી હેઠાયેલું મન કદિ પ્રસન્ન થતું નથી. વાણીનો ધા સ્જાતો જ નથી. કહ્યુંનાંલિક અને નારાય જેવાં બાણ સરીર-માંથી બહાર નીકળી શકે છે. પરંતુ હૃદયમાં વાગેલું વાગ્યાણુ કહાડી સફાતું નથી. વાગ્યાણુ મુખથી નીકળી મર્મસ્થાનમાં વાગે છે, અને તેથી મનભેદો પુરુષ નિરુદ્ધિન બધા પામે છે માટે જ વિદ્વાન પુરુષ અન્યને વાગ્યાણુ મારતા નથી.

દેવો જે પુરપતો પરામવ કરવા ઇચ્છા કરે છે, તેની તેઓ બુદ્ધિજ પ્રથમ દરી લે છે. અને બુદ્ધિ દરણુ થયા પછી માણસને નીચ કર્મજ કરવાં સૂઝે છે. જ્યારે નાચ થવાનો હોય છે ત્યારેજ બુદ્ધિ દરી જાય છે. ત્યારે માણસને નીતિ અનીતિ સમ બાસે છે અને તે હૃદયમાંથી દૂર થતી જ નથી. મારે સુબુદ્ધિ એજ સુખ દાતા છે. વિમાશકાલે વિપરિત બુદ્ધિ: ૧ એ. ન્યાયાલુસાર જેનો નાચ થવાનો હોય છે તેની બુદ્ધિ પ્રથમ-થીજ નટ થાય છે. અને તેનો નાચ થવાથી મનુષ્યને નીચ પાતકી કર્મ કરવાં સૂઝે છે.

નવનિધરાય પોપટલાલ ઝોઝા.

ગત માસમાં શ્રીમાળી બ્રાહ્મણ ધાત્રાસયને મળેલી મદદ.

- ૫-૦-૦ રા. રવીચંદર જટાચંદર સંવત ૧૯૭૯ ના સમાસદના લવાજમના.
 ૩-૦-૦ રા. ડાકટર પ્રભાચંદર બાધચંદર સંવત ૧૯૮૦   "
 ૫-૦-૦ રા. દાણીદાસ વસનજી દવે ગુડા સંવત ૧૯૭૯   "
 ૫-૦-૦ મંચળખેન મુળજીભાઈ દવે. સંવત ૧૯૭૯   "
 ૫-૦-૦ રા. બાનુચંદર પોપટલાલ ઝોઝા મુંમધ સંવત ૧૯૭૯   "
 ૧૦-૦-૦ રા. જગન્નાથ ધોળાભાઈ ઝોઝા અમદાવાદ સંમેલન વખતે ધનિામ મારે.
 ૧૦-૦-૦ ભવાનીચંદર દેવચંદર ઝોઝાની પ્રથમ સંવત્સરી નીમિત્તે ભોજન મારે હા. ત્રંબકલાલ ચિવચંદર ત્રિવેદી.
 ૫-૮-૦ રા. રૂપનાય મંગળજી ઝોઝા જમશેદપુર.
 ૫૧-૦-૦ રા. જગન્નાથ ધોળાભાઈ ઝોઝા અમદાવાદ સંમેલન પ્રસંગે.
 ૧૦-૦-૦ રામજી દામજી ત્રવાડી હા. મદાચંદર રામજી મુંમધ.
 ૧-૦-૦ રા. ચિવચંદર વનગાળી ઝોઝા. તેમના રવ. પત્નીના પુન્યાર્થે.
 ૧૦-૦-૦ રા. પ્રાણલાલ દામેશ્વર ત્રિવેદી, અમદાવાદ, સમાસદના સંવત ૧૯૭૯-૮૦ ના.
 ૫-૦-૦ ભોજેશ્વર મગનલાલ ઝોઝા, જામનગર, ના દારજ નીમિત્તે.
 હા. રતીલાલે અમદાવાદ ઝોઝા.
 ૩-૦-૦ રા. ગુડાલાલ જીવિદાસ ત્રિવેદી, માંડવી, ૧૯૭૯ ના લવાજમના.

શ્રીમાળી શુભેચ્છકના આહ્વાને.

“શુભેચ્છકની સુંદરતા” એ નામનું ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી તરફનું પુસ્તક શ્રીમાળી શુભેચ્છકના આહ્વાને ૧૯૨૩ ની ભેટ તરિકે આપવાનું નહીં થયેલ છે. તે ભેટનું પુસ્તક તૈયાર થઇ યોગ્ય રાજ્યમાં અમોને મળી જશે એટલે તુરંત જે આહ્વાનમાં સવાજનમ મનીઝોરડરથી આપ્યા નહિં હોય અગર જણાવેલાં સ્થળોએ બરાબાં નહિં હોય તેમને રૂ. ૧-૧૧-૦ તુ વી. પી. કરી મોકલી આપવામાં આવશે. જે આહ્વા વી. પી. નાં-૩-૦ નો બચાવ કરવા માગતા હોય તેમણે સવાજનમનો રૂ. ૧-૮-૦ દોડ તુરંત મનીઝોરડરથી મોકલી આપવા વિનંતિ છે. જે આહ્વાને વી. પી. આવે તેમને વી. પી. ના નાણાં બરી વી. પી. છોડાવી સેવાની ગોઠવણ કરવા વિનંતિ છે. જે આહ્વા આહ્વા તરિકે ચાલુ રહેવા ઇચ્છતા ન હોય તેઓ અમોને અગાડી સખી જણાવશે એવી આશા છે જેથી અમોને વી. પી. ના પોસ્ટેજ ખર્ચમાં ઉતરવું ન પડે.

અવસ્થાપક.

સ્વ. શિવશંકર ભગવાનજી ત્રિવેદી સ્મારક

શિષ્ય વૃત્તિઓ.

નવેમ્બરથી મે માસ સુધી ૭ માસ માટે ઉપરોક્ત શિષ્યવૃત્તિઓ દાહીઆવાડની શાળાઓ તથા કોલેજોમાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓને આપવાની છે. તેના લાભ સેવા ઇચ્છતા વિદ્યાર્થીઓએ તા. ૨૫ મી ફેબ્રુઆરી સુધીમાં પોતાના અભ્યાસ, વર્તન, તથા રિયતિના પ્રમાણપત્રો સહિત અરજીઓ કરી મોકલવી. અગાડ જે વિદ્યાર્થીઓને સદરજી શિષ્યવૃત્તિઓ મળી હોય તેમાંના જે વિદ્યાર્થીઓ તે શિષ્યવૃત્તિઓનો લાભ સેવાનું ચાલુ રાખવા માગતા હોય તેમણે પણ પોતાની ઉચ્ચી પરિણામ પરિણામ સહિત ફરીથી અરજી તા. ૨૫ મી ફેબ્રુઆરી સુધીમાં કરી મોકલવી.

દોહતખાન: ૪૧૦૭-૬ }
અમદાવાદ.

મન્ત્રીઓ-શ્રી મ. આ. શી. આ. કે. મંડળ.

જાતીય સમાચાર.

તલાજીના રહીશ ત્રવાડી-ગીરજ્યાશંકર મગનલાલ આર દીવસના તાવની ખીમારી ભોગવી રવીનાર તા. ૨૦-૧-૨૪ ના રોજ સવારના ૩૩ વાગે પાછળ બે નાના છોકરા તથા વૃદ્ધ માતૃશ્રી તથા ૨૦ વર્ષની વિધવા મુકી લગભગ ૩૫ વર્ષની મુલાન વયે સ્વર્ગવાસી થયા છે. તેઓ ગ્રાંતી હીતમાં બહુજ સારા ભાગ લેતા હતા અને આપણી પરીપદમાં તેમણે સારા ભાગ લીધો હતો. તેઓ રાણપુર-ગ્રામ્ય સમીતીના પણ મેમ્બર થયા છે. તેમના અવસાનથી રાણપુર તથા તલાજીની ગાતિને બારે ખોટ પડી છે. પ્રજા તેમના આત્માને શાંતિ આપે અને તેમના કુટુંબી જનોને આવી પોલ દુઃખ સહન કરવા પ્રજા શક્તિ આપે.

ભાંવનગર ખોડીંગને વધુ મદદ:—(શ. ૧૧) રા. ત્રવાડી મુનીલાલ દામોદરદાસ, પિતાના ઉત્તરકાર્ય પ્રસંગે; શ. ૫) ઓજા વૃજલાલ ગોવિંદરામ, પત્નીના સીમંત પ્રસંગે; શ. ૫) ઓજા મયાશંકર જટાશંકર, કાકાના ઉત્તર કાર્ય પ્રસંગે; શ. ૨) ઓજા પ્રતાપરાય ગોરિશંકર, સીમંત પ્રસંગે કુલ શ. ૨૩.

ધોળાકા:—સ્વ. રણછોડલાલ કલિદાસ ત્રિવેદીનાં પુત્રી શારદા તથા અમદાવાદના સ્વ. ભાઈશંકર કામેશ્વરના પુત્ર શાંતિલાલનાં લગ્ન અને થયાં હતો તે પ્રસંગે દરેક પક્ષ તરફથી શ. ૨) શ્રી ધોળાકા ત્રિવેદિજી કુંડને તથા શ. ૫) અમદાવાદના ગાંધી છાત્રાલયને મદદ તરિકે આપનારું નક્કી થયું હતું. આ લગ્ન પ્રસંગે ફટાણા ગાવાનો રિવાજ બંધ કરવામાં આવ્યો હતો. અન્ય મુંદસરો પણ પોતાને ત્યાંના લગ્ન પ્રસંગે ફટાણા ગાવાનો કુરિવાજ બંધ કરે તે ઇચ્છતા હોય છે.

નવા થનાર આહકોને ખાસ લાભ.

સને ૧૯૨૪ ની સાલથી નવા થનાર આહકોને ૧૯૨૩ ની ભેટ તથા ૧૯૨૩ ની સાલના જે અંકો સીનીક હશે તે મફત મળશે. અગાઉના વર્ષોના અંકો તથા ભેટનાં પુસ્તકો જે સિલિક હશે તે પણ ૦-૪-૦ આર. આંના પોસ્ટેજ ખર્ચના મોકલી આપનાથી મફત મોકલી આપવામાં આવશે.

બ્યવસ્થાપક.

વિજ્ઞાપી.

જલે પહે વિશાદે ચ સંકાન્તો મદને તથા ।

પુત્ર જન્મ વ્યતીપાતે દત્તે ભવતિ ચાક્ષવમ્ ॥

મુક્ત બંધુઓ,

ખલુયત, વિવાહ, સંક્રાન્તિ મદલુ, પુત્રજન્મ અને વ્યતિપાતમાં
આપેલ દાન અક્ષય પુણ્ય આપે છે.

હત્તરાયજીની પુણ્યપરંપરી નિમિત્તે શાંતિ બાલકો તરફ યથાયક્તિ ઉદાર
દસ્તે લંબાવી મનુષ્ય જીવન સાફલ્ય કરવા કોઈ ચૂકશો નહિ.

આપનો,

શીવશંકર વનમાળી ઝોઝા,

જાહેર ખબર.

દારદામાં જેડીબાઈ ધર્મશાળા.

આ ધર્મશાળા બાવનગરવાળા સ્ત્રીમાંથી શ્રાવણ ત્રવાડી જેડા સાધાવા-
જાના વંશમાં નયુ ધનેશ્વરની સ્વર્ગસ્થ પત્નિ બાઈ જેડીબાઈ (માંજના
નામથી ઝોળખાતાં તેઓ) એ સંવત ૧૮૯૭ માં શાંતિના જત્રાણ જનારના
ઉપયોગ માટે બાંધી છે તે લાંબી મુદતે અર્ચુ વર્ધ જતાં. તેનો હર્ષોદ્ધાર
ચતાં પાણી, પાચખાના વગેરેની સગવડ પૂરતી ચર્ચ ગઈ છે. એટલે હવે તેનો
ઉપયોગ સર્વ શક્ય તેમ છે. તો જત્રાએ જનારે આ જગ્યાનો ઉપયોગ લેવો
અને ખામી જણાય તે વિગ્રીટ બુકમાં રીમાર્ક કરશો અને નીચે સહી કર-
નારને પણ ખબર આપશો. પાગલુ, વાસલુ, વગેરેની સગવડ પણ કરવા
તંજનીત થઈ છે.

આ જગ્યાનો વહીવટ કરવા ત્યાંના વતની ગુગળી શ્રાવણ ત્રીકમદાસ
આજીંદજીને નીમેલ છે તો ધર્મશાળા બંધ હોય તો તેની દાવડની દુકાનેથી
ફંચી લઈ મંગાવી લેશો. આ ધર્મશાળા લુચાણુ મદ્દાજન વાડી પાસે
આવેલી છે.

બાવનગર તા. ૫-૧-૨૪

બેડી નાંકા ખાસે.

ત્રવાડી અંબાશંકર મંગળજી
હવે માંજજી બાવલ.

શ્રીમાળી બ્રાહ્મણ છાત્રાલય-અમદાવાદ.

જ્ઞાતિના બાળકોને કેળવણી તે જ્ઞાતિ ઉન્નતિનું પ્રથમ
પગથીયું છે.

જ્ઞાતિનાં બાળકો એ આપણાં પોતાનાંજ બાળકો છે.

ક્યાં મા આપો પોતાનાં બાળકોને, અચાન, અધિકારમાં ગોંધ્યાં ખાવા દેશે ?

એવા ક્યા જ્ઞાતિજનો દશે કે જે પોતાની જ્ઞાતિના બાળકોને અચાન,
કેળવણીના અભાવે દલકી નોકરી કરી જીવન નિર્વાહ ચલાવતા, એવાનું ધ્વંસ ?

જ્ઞાતિ બંધુઓ જગો અને જ્ઞાતિનાં બાળકોને પોતાનાં બાળકો ગણી
તેમનું અચાન તિમિર ટાળવા, તેમને જ્ઞાનરૂપી દીવો આપી તેમના ઐદિક
તથા પારલૌકિક કલ્યાણ માટે આજીવન બાધું બંધાવવા તત્પર થાઓ.

જ્ઞાતિ અભિમાન ધરાવનાર, જ્ઞાતિને પોતાનું વિશાળ કુટુંબ સમજી
નાર, જ્ઞાતિ હિત માટે ઉત્પાદ ધરાવનાર દરેક જ્ઞાતિ બંધુએ જ્ઞાતિ બાળ-
કોની કેળવણી અર્થે મદાસક્તિ સદામ્પ આપવી જરૂરી છે.

જ્ઞાન આપવા માટે અમદાવાદનું જ્ઞાતિ છાત્રાલય ઉત્તમ સ્થાન છે.

તુરંતની જરૂરીયાતો.

જ્ઞાતિ વિદ્યાર્થીઓ શાળાઓ તથા કોલેજોમાં અભ્યાસ કરે તે ઉપરાંત
તેમને કેટલુંક જરૂરનું ઔદ્યોગિક, વ્યાપારિક તથા ગૃહા ગૃહા ધંધાઓ
અને-કળાનું જ્ઞાન મળે તેવો પ્રયત્ન અમદાવાદના જ્ઞાતિ છાત્રાલયમાં
કરવાનો નિશ્ચય થયો-છે આ દિશામાં શરૂઆત કરવા માટે પ્રથમ નીચેની
વસ્તુઓની હાલ તુરંતમાજ જરૂર છે. જ્ઞાતિના સાધન સંપન્ન ગૃહસ્થો તે
જરૂરીઆત પૂરી પાડે એવી ખાસ વિનંતિ છે.

૧ વિદ્યાર્થીઓને ટાઇપ રાઈટીંગ શીખવાડવા માટે એક અંગ્રેજ અને
એક ગુજરાતી તેવા બે ટાઇપ રાઈટરો.

૨ કાંતવાની કળા સાથે વણાટ કામ શીખવાડવા માટે એક શાળા.

૩ સુધારી કામ માટે સારાં સુધારી ઓળરો માટે રકમ.

૪ બાપવાની કળાના શિક્ષણ માટે તથા તે ધંધાનું સામાન્ય કળાશુક્ત

શિક્ષણ આપવા માટે એક નહાતું કામ. અગર તે નહાતું પ્રેમ કરવા માટે રૂ. બે હજારની રકમ.

રાષ્ટ્રપતિ રાષ્ટ્રીય સાથે શોર્ટ હેન્ડેડ પદ્મ શિક્ષણ આપવામાં આવશે. આ જ્ઞાન વિદ્યાર્થીઓને ધંધામાં તેમજ સારી નોકરી પ્રાપ્ત કરવામાં મદદગાર બની શકશે.

કાર્તવા, વલ્લભ, તથા સુચારી હુદારી કામની માહિતગારીથી કેટલાક પરમરથુ કામ હાથે કરી સેવાનો સ્વાગત વિદ્યાર્થીઓમાં આવશે.

છાપવાની કળા પ્રાપ્ત કરવાથી તે ધંધો સ્વતંત્ર રીતે કરવાની તેમજ ધંધાને અગે સાફ છાપકામ કરાવવાની કળા અને રચીકતા કેળવણી તથા સામાન્ય જીવિકા વિદ્યાર્થીઓને ધંધા અથવા નોકરીનું એક સાધન પ્રાપ્ત કરી શકશે.

આટલી શોજનના પાર પડતાં બીજી પણ આવશ્યક જોગવાઈઓ તૈયાર કરવામાં આવશે.

જાતિના વત્સાલી સાધન સંપન્ન મુદરદાને આટલી જરૂરીઆતને વરતુઓ પૂરી પાડવાની આ એક ઉમદા તક છે.

બીજી જરૂરીયાતો.

- (૧) છાત્રાલયના સ્વતંત્ર મકાન માટે નહાતી મહોટી રકમોની.
- (૨) મકાન હાળાની મહાસંદેખીની હખીલાણી રૂપીઆ એકલાણી દીકરી બરાવનાર ઉત્સાહી માતિ સ્વયંસેવકોની.
- (૩) નાદુરસ્ત તબીબત વખતે સારવાર અને તુરતના વૈદિક ઉપચાર માટે દવાખાનાની વરતુઓ અગર તે માટે નાણાંની મદદ.
- (૪) સારી લાયબેરી બનાવવા માટે ગ્રુસ્તો અગર તે માટે રકમ.
- (૫) વાચનાલય માટે આકર્ષક અથવા માસિક પત્રો અગર તે માટે રકમ.
- (૬) વજાટ કામ, રાષ્ટ્રપતિ રાષ્ટ્રીય, શોર્ટ હેન્ડ વિગેરે સિખવા તથા સિખ વાડવા માટે વિદ્યાર્થીઓ તૈયાર કરવા માટે પગાર કે સિખવૃત્તિ પૂર પાડવા માટે રકમ.
- (૭) તિથિ જોગવાઈ માટે અથવા સાદા જોગવાઈ માટે હાથ જનન સ્પર્શાયે રકમો.

નીચેની તિથિઓ જાણ સુધીમાં નોંધાવેલી છે:—

- (૧) શા. ૨૫૧) મહાવદ ૯ ના રોજ સ્વ. સામજી ચતુર્થ જ્યોત્ષી (મોરખી) ની તિથિના ભોજનના.
- (૨) શા. ૨૫૧) પોષ વદ ૮ ને રોજ સ્વ. જ્યોત્ષી શંકરભાઈ રામચંદ્ર, (ખંભાતવાળા) ની તિથિ ભોજનના હા. સ્વ. ચંચળખાઈ.
- (૩) શા. ૨૫૧) શ્રાવણ વદ ૧ ના રોજ સ્વ. ત્રવાડી હાવજી નારજીની તિથિ ભોજનના હા. અનોપરામ હાવજી ત્રવાડી, ભાવનગર.
- (૪) શા. ૨૫૧) શ્રાવણ શુદ્ધ ૧ ના રોજ સ્વ. ખાઈ હરી તે સ્વ. હાવજી નારજીનાં પત્નીની તિથિ ભોજનના હા. અનોપરામ હાવજી ત્રવાડી, ભાવનગર.
- (૫) શા. ૨૫૧) આગસ્ટ શુદ્ધ ત્રીજના રોજ સ્વ. રેવાખાઈ તે સ્વ. અનોપરામ રાજરામની વિધવાની તિથિ ભોજનના, હા. મણી-લાલ અનોપરામ ત્રિવેદી, ખંભાત.
- (૬) શા. ૨૫૧) અષાઢ શુદ્ધ ૧૫ અક્ષીખાઈવાળાં સ્વ. ચંચળખાઈની તિથિ ભોજનના.
- (૭) શા. ૨૫૧) સ્વ. ગંગાખાઈની તિથિ ભોજનના હા. છોટાલાલ દલ-પતરામ કવિ, ભાવનગર.
- (૮) શા. ૨૫૧) ભાદરવા વદ ૧ ના રોજ સ્વ. મોતીલાલ મંમનલાલ ચાંદની તિથિ ભોજનના હા. નારજીલાલ મોતીલાલ શુકસેત્ર, અમદાવાદ. ખીજી એક તિથિ રમારકની રકમ માટે એક ગૃહસ્થ તરફથી વચન મળેલું છે. તેમના તરફથી રકમ આવી જતાં તે જાહેર કરવામાં આવશે. અન્ય ઉત્સાહી યાત્રિ ગૃહસ્થોને પોતાના સ્વર્ગસ્થ સ્નેહીજનો, પ્રત્યેનો ભાવ દર્શાવવા માટે તથા તેમના પ્રત્યેનું સ્થુ અદા કરવા માટે તિથિ રમારકની આ રીત ઉત્તમ છે. યાત્રિબંધુઓ આ પ્રકારની વિશેષ મદદ આપવા પ્રેરારો એવી વિનંતિ છે.

ઉપરની જરૂરીયાતો પૂરી પાડવા માટે જ્ઞાની અથવા મોટી નાણાંની સહાય આપવા માટે યાત્રિના ઉત્સાહી, તેમજ યાત્રિના બાળકો માટે લાગણી-પરાવંનાર સાધન સંપન્ન ગૃહસ્થો પ્રેરારો એવી વિનંતિ છે.

મંત્રીઓ—શ્રી મ. આ. શ્રી. ધા. કેળવણી મંડળ.

દાતવખાનાં-૪૧૦૩-૬ અમદાવાદ.

શ્રી મહાલક્ષ્મીજીની છબીવાળી રૂપીઆ એકવાળી

મકાનફાળાની ટીકોટો

કા. માણેકલાલ મંગળજી ઓઝા.
ઉપરા.

૫ દેવચંદ નેમીદાસ કચ્છ માંડવી,
હાલ કલકત્તા.

૨ સોની વજેશંકર શંભુ અંગર-
હાલ કલકત્તા.

૨ પોપટલાલ હવરામ "

૧ નરભેશંકર પોપટલાલ દવે "

૧ ગવરીશંકર ઇચ્છાશંકર "

૧ દરજીવન ખોડીદાસ કચ્છજીવ.

૧ સોની મંગારામ ખોડીદાસ "

૧ સોની મંગરાવદાસ " "

૧ સોની દેવજી દાકરશી "

૧ સોની ગોવનજી ચાવર "

૧ સોની દેવજી જાડશી "

૧ ઓઝા દરનારામ જડુરામ "

૧ મહાશંકર વૈજનાયભાઈ "

૧ પોપટલાલ ગવરીશંકર ઓઝા,

૧ ભાઈશંકરભાઈ " " "

૧ વેલજી પારખેઆ " "

૧ મુળજી વી. રામદાસ "

૧ ઓઝા મંગળજી નારજી "

૧ નવાડી લધુ દુર્લભજી "

૫

. માણેકલાલ મંગળજી ઓઝા.
ઉપરા.

૨ સુનીલાલ, ઉમીઆશંકર ઓઝા
ઝીઆ.

૧ એક શુદ્ધ

૧ ભગવાનજી રાજપાળ "

૧ હિમેશચંદ્ર ચેતરજી "

૨ હં. બી. ચંદર "

૨ રામ સરજીવન "

૫ મણીશંકર રેવાશંકર ઓઝા "

૩ હિમરલાલ રેવાશંકર ઓઝા "

૪ મંગળજી નારજી ઓઝા "

૨ માણેકલાલ મંગળજી ઓઝા,

૨ શુભાષીશંકર મંગળજી " "

૨૫

કા. ત્રંબકલાલ શિવશંકર ત્રિવેદી
અમદાવાદ

૧ મુગશંકર પ્રાણશંકર ઓઝા.
જુહાપુર.

૧ રા. ગીરમશંકર ત્રીગોવનદાસ
મોડાસા.

૫ છોટાલાલ દલપતરામ કવી, બાવનગ

૧ પુરશોત્તમ મયાશંકર દવે દગંચી

૧ એક શુદ્ધ અમદાવાદ

૧ વૈદ લક્ષ્મીશંકર દલપતરામ ખરકાલ

૧ ચતુરજી ધેલાભાઈ દવે અમ-
દાવાદ.

૧ કાળીદાસ વસંતજી દવે "

૫ રા. રંગનાથ. મંગળજી ઓઝા
અમદાવાદ

૧ રા. ત્રંબકલાલ શિવશંકર ત્રિવેદી
અમદાવાદ

૧૮

હા. અમૃતલાલ શિવરાંકર ત્રિવેદી કરીઆ.

- ૫ મીત્રી રતના મેપા ખરમો
૪ મીત્રી રામજી હરમજી
૨ હર નેહા ગોવિંદજી
૨ મીત્રી અરજી રજુમલ કરીઆ
૨ અમૃતલાલ શિવરાંકર ત્રિવેદી
૧ મીત્રી ગ્રેમજી મેપજી સુદાસમા
કરીઆ.
૧ મીત્રી હીરજી રુપ ચંદુઆણું
૧ સેવક નારજી હમર
૧ શેઠ જટાણકર સામજી ખરમો
૧ હર માધવજી મંગાધર
૧ હર લાલજી હરજન
૧ શેઠ મણીલાલ
૧ મનજી દેશી
૧ મોહનલાલ બેચરલાલ
૧ શેઠ રતનદી સુરજી કરીઆ

૨૫

હા. ભાઈરાંકર મણીરાંકર દવે કરિબી.

- ૧ રા. શુભામહાસેન અમરેસુલ
૧ રા. ભાઈરાંકર મણીરાંકર દવે
૧ રા. તાત્રમ ભાઈરાણ નાથક
૧ રા. વજેરાંકર મંગારાંકર રાવજી
૧ રા. દરજી દેવશી લાધા
૧ રા. મેત્રી ધનજી શુરા.

- ૧ રા. સોની મોહનલાલ રજુમલ
૧ રા. જી. ડી. દોકેર,
૧ રા. વેરા ઇમરામજી અલીમાલ
૧ રા. શેઠ અંદરજી દાનજી
૧ રા. સોની ખીમજી માધવજી
૧ રા. દીવેશ્વર મુંદરજી મેતા.
૧ રા. શેઠ મગનલાલ જગનાદાસ
૧ રા. નારજી જવા.
૧ રા. રેવાસંકર હરજન જોધી
૧ રા. ઓસમાણ ઇમરામ મીત્રી
૧ રા. ધીરજલાલ દાશીરામ
૧ રા. હમરલાલ મણીરાંકર દવે
૧ રા. ન્યાસચંદ મોહનલાલ દોહરી
૧ રા. શેઠ તાંબાઈ અમલસબી
કરીઆ.
૧ રા. મીત્રી દેવજી સવજી
૧ રા. સુરસોતમભાઈ શુકલ
૧ રા. હીમતરામભાઈ ત્રિવેદી
૧ રા. બાલકૃમ
૧ રા. મીલખીરામભાઈ

દરેક ટીકટની બે સિલિંગ પ્રમા-
ણે એટલે ૫૦ સિલિંગના રા. ૩૪-૧-૦
આપ્યા.

૧૨૭-૧-૦ કુલ.

૯૨૫-૧૩૦ નાન્યુઆરિના અંક સુધી
અહર મએલા.

૧૦૫૩-૩૦૦ કુલ.

જાહેર ખબર.

ખાવનગર બોર્ડિંગ હવે વેળાસર ખોલવાની છે. એટલે તેમાં દાખલ થવાની ઉમેદ રાખતા શ્રીમાળી બાહ્ય સ્થિતિના વિદ્યાર્થીઓએ ફેબ્રુઆરીની આખર સુધીમાં નીચેને શીરનામે અરજી મોકલવી. બોર્ડિંગમાં દાખલ કરવાની મુખ્ય શરતો નીચે પ્રમાણે છે:—

- ૧ હાઇસ્કૂલ અથવા કોલેજમાં અભ્યાસ કરનાર વિદ્યાર્થીને દાખલ કરવામાં આવશે.
- ૨ દર માસે રૂ. ૧૦) દસ રૂ. બોર્ડિંગની ફી લેવાશે.
- ૩ ફંડની સ્થિતિ ઉપર નજર રાખી ફી તથા હાફ ફી (વિદ્યાર્થીની સ્થિતિ જોઈ) રાખવામાં આવશે.
- ૪ સ્કૂલ ફી, પુસ્તકો, કપડાં તથા પથારી વિદ્યાર્થીએ પોતાં પોતાના લાવવાં.
- ૫ બોર્ડિંગના ધારા ધોરણ પ્રમાણે વર્તવું.

સોનગઢ

તા. ૨૬-૧-૧૯૨૪

હરગોવિંદ મહીશાંકર

માણેજીની વાડી.

ભાંવનગર.

અમદાવાદના છાત્રાલયમાં દાખલ થવા ઇચ્છતા નવા

વિદ્યાર્થીઓને જાહેરાત.

અમદાવાદની નિશાળોમાં નવા વર્ગો તો. ૧ લી માર્ચથી શરૂ થશે. તેથી જે વિદ્યાર્થીઓ અમદાવાદના છાત્રાલયમાં દાખલ થવા ઇચ્છતા હોય તેમણે દાખલ થવાના નિયમો તથા દાખલ થવા માટેની અરજીના ફોર્મ તા. ૨૫ મી ફેબ્રુઆરી સુધીમાં જરી મોકલવાં. ફાળાની સ્થિતિના પ્રમાણમાં લાયક વિદ્યાર્થીઓને માત્રી અથવા અર્ધ માત્રી આપવામાં આવશે. જેથી વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી માર્ચથી મે સુધીની સુદતના રૂ. ૩૦ લેવામાં આવશે.

ખાના ૪૧૦૩-૬ }
અમદાવાદ.

મંત્રીઓ-શ્રી મ. આ. મી. આ. કે. મંડળ.

ગુજરાત આયુર્વેદિક ફાર્મસી.

વૈદ્યક પ્રચાર સાહિત્ય ખાતું.

માસીકો અને પુસ્તકો.

આ ફાર્મસી ઔષધો બનાવતાં અને ઉપચાર કરવા ઉપરાંત વિશેષ મહત્વનું એક કાર્ય એ કરે છે કે પોતાના વૈદ્યક સાહિત્ય પ્રચાર ખાતા દ્વારા લોકોમાં તંદુરસ્તીના નિયમો અને આરોગ્ય સંબંધી જ્ઞાનનો ફેલાવો પણ કરે છે. ૨૫ વર્ષથી ગુજરાતી માસિક, વૈદ્યક ગ્રંથો અને નિબંધો દ્વારા આ ખાતાએ આયુર્વેદ સંબંધી સાફ અજવાળું પાડ્યું છે.

“વૈદ્યકદ્વયતર” માસીક વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૩-૦-૦.

વૈદ્યક ગ્રંથો.

ધરવૈદ્ય—વૈદ્યનાં અંવયાસીઓ માટે ખાસ ઉપયોગી ગ્રંથ.

આવૃત્તિ ૬ ફી. ૪. ૨૧. ૧.

સારી સંતતી—સુદ્રઢ, સુદર અને સદાચારી બાળકો ઉપર ન કરવા એ નાજારોના દાવમાં છે, એ વાત આપ વૈદ્યક અને અંગ્રેજી વૈદ્યકનાં પ્રમાણો સાથે સિદ્ધ કરી આપનાર શાસ્ત્ર. આવૃત્તિ ત્રીજી ફી. ૨૧. ૨).

ધાત્રી શિક્ષા—સુવાવક સંબંધી શાસ્ત્રીય ગ્રંથ. ગર્ભારંભમાં થતાં દરદોના ઉપાયો તથા પાલવાના નિયમો, પ્રસવ માટે પ્રાથમિક તૈયારીઓ, પ્રસવની ત્રણ અવસ્થાઓનું વર્ણન, કસુવાવકના કારણો અને ઉપાય, સુવાવકીની સારવાર તથા બાળક ઉછેરવાના નિયમો એક સુવાવકીને મોકલાઈ સમજાવે છે. આવૃત્તિ ત્રીજી ફી. ૨૧. ૨).

રોગી પરિચર્યા—આંદાની આવજત વિષે સંપૂર્ણ જ્ઞાન મેળવવાનો ગુજરાતી બવાજ પ્રથમ ગ્રંથ. ફી. ૨૧. ૧૦૦.

ગરીબોનો વૈદ્ય—દરેક દરદની સામાન્ય સમજણ, ધરમ્ય અને સરતા ઉપાયોના સંગ્રહનો ગ્રંથ ફી. ૨૧. ૨૦.

સ્ત્રીઓનો વૈદ્ય—સ્ત્રીઓનાં ખાસ દરદો, તેનાં લક્ષણો, કારણો તથા ઉપાયોનો ગ્રંથ ફી. ૨૧. ૧૦૦.

બાળકોનો વૈદ્ય—બાળકોનાં ખાસ દરદો. તેનાં લક્ષણો. કારણો, તથા ઉપાયોનો ગ્રંથ. ફી. ૨૧. ૨).

સુવાવસ્થાનો શિક્ષક—સુવાવ સ્ત્રીપુરુષોનાં દર્શન તથા કર્મનો આદર્શ શિક્ષક. ફી. ૨૧. ૧૦.

અજવાળું ઠકાણું—ગુજરાત આયુર્વેદિક ફાર્મસી—અમદાવાદ.

સહકાર

લાંબી જીંદગી, સરીસ્તુ મુખ, સરીરના દરેક અવયવની પૂરતી;
તાકાત, હમેશા રહી રહે તેવી સારી પાચનશક્તિ; એ
સઘળાનો સદકાર માત્ર રાખવા માટે અમારી
અમૃત દુધ

આતંકનિગ્રહ ગોળીઓ

વાપરા. એ ગોળીઓ તમારા સરીરની નબળાઈનાં તમામ કારણોને
દૂર કરી તમેને તંદુરસ્ત, બળવાન અને દિગ્ગમવાન બનાવવાની
અર્હશક્તિ ધરાવે છે. તમારો શારીરિક અને માનસિક દરદોની
સાથે અહસહકાર કરીને જો તમારે રસેદમંદ થવું હોય તો તેને
માટે આ આતંકનિગ્રહ ગોળીઓ એક અમરદારિક મંત્રમાળા
છે. વંધારે વિગત જાણવા માટે પ્રાઇસલીસ્ટ મંગાવો. મફત મળે
છે. પોસ્ટેજ પણ લેવામાં આવતું નથી.

દિગ્ગમ-ગોળી કર ની દુબી નો રહિયો એક.

વૈદ્યશાસ્ત્રી મણિશંકર ગોવિંદજી.

રચાનિક એન્ટ.

... રા. અંકુશાલ અ.

આરામ ડોક્ટર.

રીયારોડ અમદાવાદ.

આતંકનિગ્રહ ઔષધાલય.

વાતમનગર-કાઠીઆવાડ.

ગુજરાત આયુર્વેદિક શાસ્ત્રી.

વૈદક પ્રચાર સાહિત્ય ખાતુ.

માસીકો અને પુસ્તકો.

આ શાસ્ત્રી ઔષધી જનાવતા અને ઉપચાર કરવા ઉપર રસ
[ત્રીય મહત્વ] એક કાર્ય એ કરે છે કે પોતાના વૈદિક સાહિત્ય પ્રચાર
ખાતા દ્વારા લોકોમાં તંદુરસ્તીના નિષ્ણો અને આરોગ્ય સંબંધી જ્ઞાનો
ફેલાવા પણ કરે છે. ૨૫ વર્ષથી ગુજરાતી માસિક, વૈદક મંથો અને
નિખંધો દ્વારા આ ખાતાએ આયુર્વેદ સંબંધી સાદું અભ્યાસીય પાઠ્ય છે.

“વૈદકદંપત્ય” માસીક પાપૌક લવાજમ રૂ. ૩-૦-૦.

વૈદક મંથો.

ધરવૈદ—વૈદકતા અભ્યાસીઓ માટે ખાસ ઉપયોગી મંથ,
આદિત ૬ ફી. ડી. રૂ. ૬.

સારી સંતતી—મુદ્રક, મુદ્રર અને સહાયારી બાળકો ઉત્પન્ન
કરવા એ માળાપોના હાથમાં છે, એ વાત આપ વૈદક અંમે
અગ્રેષ્ઠ વૈદકતા પ્રમાણે સાચે સિદ્ધ કરી આપનાર શાસ્ત્ર.
આદિત ત્રીજી ડી. રૂ. ૨).

ધાત્રી શિક્ષા—મુલાવક સંબંધી શાસ્ત્રીય મંથ. ગર્ભસ્થાનમાં
યત્ના કરેલા ઉપાયો તથા પાલવાના નિષ્ણો, પ્રસવ માટે પ્રાથમિક તૈયારીઓ,
પ્રસવનો પ્રથમ અવસ્થાઓનું વર્ણન, કેમુલાવના કારણો અને
ઉપાય, સુતાવડીની સારવાર તથા બાળક ઉછેરવાના નિષ્ણો એક સુસં-
વડીને મીઠામક સમજાવે છે. આદિત ત્રીજી ડી. રૂ. ૨).

દોગી પરિચર્યા-આદાની માવજત વિવે સંપૂર્ણ જ્ઞાન મેળવવાનો
ગુજરાતી બાળકો પ્રથમ મંથ. રૂ. ૨. ૨૫.

ગરીબોનો વૈદ—દરેક દરદની સામાન્ય સમસ્યા, ધરમુ અને
સરવા ઉપાયોના સમજાવો મંથ ડી. રૂ. ૨.

સીઓનો વૈદ—સીઓના ખાસ દરદો, તેનાં લક્ષણો, કારણો
તથા ઉપાયોના મંથ ડી. રૂ. ૧. ૧૫.

બાળકોનો વૈદ—બાળકોના ખાસ દરદો, તેનાં લક્ષણો, કારણો,
તથા ઉપાયોના મંથ ડી. રૂ. ૨).

મુલાવર્યાનો શિક્ષક—લુપાને સ્ત્રીપુરુષોનાં કર્તવ્ય તથા દર-
જનો આદર્શ શિક્ષક. ડી. રૂ. ૧. ૧૫.

૧ ખાતુ દેસલુઃ—ગુજરાત આયુર્વેદિક શાસ્ત્રી—અમદાવાદ.

શ્રીમાળી શુભેચ્છક.

इष्टान्नुभं यः स्वपरस्य निरर्थं गृह्णत्यनुभं कुलक्षेपी तम्य ।

विषयं येषं विद्वत्सु सपे श्रीमान्यो नृभेष्टक इष्टतीक्ष्णम् ॥

(જે મનુષ્ય દમેણા પોતાનું તેમજ પારકાનું શુભ કન્ટે છે તેનું આશુભ થી મેદાસદશી નાશ કરે છે. આ મૂલનો દરેક બંધુ વિગાર વાળી તે પ્રમાણે વનો એમ શ્રીમાળી શુભેચ્છક કહે છે. રા. મ. અવાણી)

y. 4 y. 1]

31-1424

[2015 4]

સરલતા જ રસાઢ છે.

(୨୧୫୩.)

17

मार्तु न सायर सोयना,

નવાની શી ચાટું પીરડી;

નરિ ૩૧૬ દીર્ઘિ ચંડના,

અંમર રહેા મુજે દીવડી.—

3.

वाङ्मयं न विदुस्त्रिभुवनयोः

સાદાજી ચંદરી ખેડડિ:

મીંગા વમ્હિજા નર મમે,

ଏହା ମିଶ୍ରମଣ୍ଡଳ ଦିଶି.—

3

अभिहितं ननु अभिहितं ननु,

६. प्रेम = भावना प्रकृतः

સા.પા. મ.ક.ન. સુ. ૬૬ ?

ઉપરની યાદી અનુસાર—

ચાહું નં હમ્મ હવેલીઓ,
મુજ ફટિર ઝાકઝામંજ છે,
મોટાઇમાં છે મગજમારી,
સરસતાજ રસાળ છે.

મિત્રા.

અંદકાન્ત મંગળજી ઓઝા.

एज लीवडी.

સાક શીટ પહેલો લીવડીનો એ રાજમાર્ગ અને બધા એ ટાઈનહોલ
આજની દોઢ વર્ષ પહેલાં થીમાળી ઝાંઝોલોથી ઉભરાઈ રહ્યાં હતાં. આજ
એજ માર્ગ અને એજ હોલ ઉદીચ્ય બંધુઓથી ઉભરાયો. આ બન્ને બહુ-
મહેલનોની હવે સમાનતા અને નિમત્તા તપાસીએ. ચાતિના પ્રેમાણુમાં
ઉદીચ્ય બંધુઓની તેમની પરિપદમાં હાજરી ખૂબ ઓછી ટકેવાય; જ્યારે
વીસ વર્ષ પછી જન્મેલી પરિપદ મેવાના પૂજનમાં થીમાળી બંધુઓ સારી
સંખ્યામાં ઉતરી આવ્યા હતા. આપણા ભાઈઓમાંની પ્રણીજ અદ્ય સંખ્યાએ
પરદેશગમનના પ્રામશ્ચિત્તનો દરાવ ન રચીકયો, જ્યારે ઉદીચ્ય બહુસમાજે
પરદેશ જઈ આવેલા ગૃહસ્થને (ધી. સુઝ જરીસ્ટરને) સમાજમાં અગ્ર
મુકયા. અમુક બાજતોમાં પરસ્પર વિરોધ છતાં આવા પ્રકારની ઉદારતા
હજી આપણામાં આવી નથી. આપણી ચાતિમાં ટેકલાક નરરત્ને! આજ
આપણાથી દૂર રહ્યા છે. તેણે કારણ આપણા મહોંટો સમૂહની ઉદારીનતા
કે વિરોધની સાગણીજ છે. પણ આ વિષયપર ચર્ચા આ રચણે કરવી નથી.
અદાતયોની વિધવાનાં પુનર્લગ્નના દરાવને બહુસમાજે બહુમતિએ ઉડાડી
મુકયો. મહને એમ લાગે છે કે આ દરાવ મુકવામાં જરા ઉતાવળ થઈ છે.
આપણી પરિપદમાં પણ એક સારા કેળવણેલા ગૃહસ્થ, બાળકમના રહામે
વિધવાના પુનર્લગ્નની વાત ચર્ચવા માગતા હતા. તેમણે એ વાત ત્યારે ઉપ-
સ્થિત ન કરી એ ઠીકજી થઈ હતું. ઉદીચ્ય ચાતિમાં આજ બહુ સંખ્યાએ
બોર્ડિંગો છે; પણ લીવડીમાં બોર્ડિંગ હજી કરવા યોગ્યને ટલાકમાં રા.
૪૫૦૦૦ નેટવું ૬૩ કર્યું. કેળવણીની જરૂર હજી આપણી ચાતિમાં સહમજઈ
નથી એ જરૂર કમજાગ્ય છે!

આપણી ગઇ પરિવહની બેઠક વખતે કેટલાક ધનાઢ્ય અને યાત્રિની કેળવણીની દાઝ ધરાવનારા મુકર્યો તરફથી અમદાવાદ બોર્ડિંગના ફંડ માટે અપીલ બહાર પાડવા સૂચના થઈ હતી, પણ તેથી અમુક પક્ષનું દિલ દુભાય એ બીજીથી તે સૂચના અમદાવાદ બોર્ડિંગના કાર્યવાહકોએ તે વખતે ન સ્વીકારી. આવા પ્રસંગોએ એવું એક સામાન્ય ફંડ ઉત્તુ કરવા હીલચાલ યા માટે ન ઉપાદવી ? એ સામાન્ય ફંડ યાત્રિની કેળવણી માટે અને યાત્રિમાં આવશ્યક સુધારા કરવા માટે યોજવાના ઉપાયોમાં વાપરવાનું નહીં કરવું જોઈએ. કેટલીક જગ્યાએ રૂઢિના અંગે વિવાદાદિમાં જોજન તથા કપડાં ધરેણાંમાં ખર્ચ પરાણે કરવો પડે છે. દુન્યાનો પિતા પહોંચતો નથી હોતો તો પોતાની ઈચ્છા વિરુદ્ધ થોડી રકમ લઈ વિક્રય કરે છે. આવે વખતે ઉપરના સામાન્ય ફંડમાંથી જરૂરી મદદ આપી શકાય. નિરાધાર વિધવાઓની સ્થિતિ પણ ઉપરના સામાન્ય ફંડમાંથી સુધારી શકાય. આવા અનેક ઉપયોગો આ સામાન્ય ફંડમાંથી થઈ શકે. આવા ફંડની હીલચાલ પશિદ કે દેશનેડા જેવા પ્રસંગે હાય ધરવીજ જોઈએ.

ઉપરની રકમમાં લીંબડી દાકોર સાહેબે સારો આશ્રય આપ્યો છે. પણ તેમાં પક્ષપાત નથી. તેમાં તો ઉદીચ્ય ગીરાસદારોનો ગંભીર સલાહ રહેલો છે. આ સિવાય અમુક પ્રાન્ત કે સમવાના યુવક મંડળો રથપાયાં, તેનું કાર્યોજન નહીં થયું, બહુસમાજની દાર્મવાદી વધારે ઉપયોગી બનાવી-વગેરે થયું. દાનજરી ઓછી પણ થયેલા દરાવેના અમલ ધવા તરફ સૌની ઈચ્છા જણાઈ આવે છે. આપણી પરિવહના બહાગણ રૂપ દરાવેનો અમલ આ દોઢ વર્ષમાં દયાં કેટલો થયો એ સૌ યાત્રિજાણ પોતાના ગામના પ્રમાણે જાણે છે. પણ ઉલટો એવો બાસ થયો છે કે પરિવહ પછી પણ સગપણો તૂટવાં દુન્યા વિક્રય વધ્યો વગેરે. આ ખરી રીતે સાચું નથી. કારણ કે પરિવહ પ્રદેશાં પણ સગપણો તો તૂટતાં, પણ તે બનાવ પ્રસિદ્ધિમાં નહોતા આવતા. પરિવહના અને જાહેર જાગૃતિના પરિણામે એ બનાવો તરત પ્રકાશમાં આવવા લાગ્યા પણ ખીજી રીતે તપાસીએ તો સગપણો તૂટવાં એ જોમજ બતાવે છે કે ન્દાનપણમાં સગપણ નજ દરવું. સગપણ તોડનારો નાતબદાર મુક્યો તેના કરતાં સાચો રસ્તો તો એ છે કે નાનપણમાં સખ પલ્લવ ન કરવું ન્દાનપણમાંથી સગપણ ચર્તા પાજીથી દોઢરા કે દોઢરીમાં દાર્મ દારણે અંગની કે મનની બોડ જગ્યા તો સગપણ તોડવું એ વાંધા બરેણું હતુ નજ ગણાય. આનું સગપણ તોડવું એ વાંધા બરેણું મળી શકે.

જે બન્ધન સ્ત્રી હાંદગીમર પોતાને જેતો હોય તેવા પતિ સંયે બંધાયેલી છે તે-
 સમયે આવી પડે છે તે બન્ધનને આપણે સગવડથી અમલમાં મૂકીએ છીએ,
 અને એ મૂર્ખાઈ જ છે. પણ જો કોઈ માણસ આલું-બહાનું કાઢી પોતાની
 વધારે રક્ષા-લેવાની વૃત્તિ દાખવે તો તે કામ એટલે નિન્દ્ય છે, અને તેથી
 તેનો તરત બહિષ્કાર થવો જોઈએ. પણ ક્યાં છે એવો બહિષ્કાર કરવા
 આપણું પટેલ મંડળ ? નાતના પટેલીઆઓ કાંઈ સાફ કરવા તૈયાર નથી
 અને ખોટાને અટકાવવા શક્તિમાન નથી !! યુવાન વર્ગ આ કામ ઉપાડે
 છે તો તેને નિન્દી કહાડે છે. હોંજડીની આપણી પરિપદ ૫૬૭ ગોઠવવા-
 કામાં-બાવનગરમાં આપણી પીછ પરિપદ મળે એવું ગોઠવવાડ વામીઓ
 પણ ઈચ્છતા હતા. તેવામાં વળી પ્રાન્તીય પરિપદની હિલચાલ થઈ. પ્રાન્તીય
 પરિપદમાં એક મહોટામાં મોટી અજાવદારિકતા એ રહે છે કે એકજ
 રાન્તમાં આપણી બન્ને શાખાઓનાં કુટુંબો છે; એટલે પરિપદના કરાવો
 મીઠા પ્રાન્તના તે તે શાખાના મુદરથો ન પણ સ્વીકારે; અને તેથીજ
 તેવી પ્રાન્તીય પરિપદ કરતાં તો શાખાની પરિપદ વધારે આવકારદાયક અને
 યવહાર ગણાય. તો પણ એ હિલચાલને, એક નમાસા પ્રસંગને કેટલાક
 મોટા વિરોધીઓએ કાગળે વાધનું રૂપ આપી, ભાંગી પાડવા ચલ ક્યો
 કે. મહુવાના મુવક પ્રતિનિધિઓએ બાવનગરની નાતની બૂલ બતાવવામાં
 મૂલ કરી હોય તો જુદોનો અને સમગ્રોનો તો ધર્મ છે કે તે બૂલ તરફ
 તમાદદિ રાખી પોતાના અનુભવનો લાભ દેવો. પણ આમાં તો સમગ્ર અને
 બધું સમગ્ર સૌ ગાગાગાગીમાં ડિગરી પડ્યા જેવું થયું છે !

પ્રાન્તીય પરિપદ બરતી એતો સહેલી વાત છે. આપણા દેશતેડાં એ
 પ્રાન્તીય પરિપદોજ છે. એક મુદરથ પોતાને ત્યાંના દેશતેડાના પ્રસંગે બાર
 પંદર ગામને નિમન્ત્રણ આપવાને બદલે સમગ્ર પ્રાન્તને આપે, અને
 તે કરવાથી ધોડા વધારે ખર્ચ થાય તો દક્ષિણ ન આપે તો બન્ને અર્થ
 રખવાય છે. આ સુમતા કોઈ મુદરથ ઉપાડી અમલમાં મૂકી તો પ્રાન્તીય
 પરિપદો ધણી મળી શકશે, આવી રીતે પ્રાન્તીય પરિપદ બોલાવવામાં નથી
 તો વધુ ખર્ચ, તેમ નથી પડતી મહોટા સમૂદની સગવડ માટે મુશ્કેલી.
 ચતેકું દરનાર મુદરથ સમગ્ર પ્રાન્તને નિમન્ત્રણ મોકલે, ખંધી વ્યવસ્થા
 રવામાં જરૂર પડે તો વધારે માણસોની મદદ લે. રચાનિક મુદરથો દ્વારા
 મુખની ચુટણી કરે અને એકાદમાં એકાદ છતાં અતિ જરૂરી અને વ્યવહાર
 હિતો નહીં કરી તેનો અમલ કરવા જવાબદાર મંડળ નીમે તો સરસ

કામ તે પ્રાન્તે ક્યું કહેવાય, અને તેનું કામ જ્ઞેષ્ઠ બીજે પ્રાન્ત પણ એમ કરવા લગત્યાય એ લાભ તો જુદોજ. આવી રીતે લગભગ બધા પ્રાન્તોની પરિપદ મળી ગયા પછી બંને વર્ષના અંતરે એક મહાપરિપદ સમગ્ર સાતિની પરિપદ બને. આ કામ પણ બધા પ્રાન્તોનાં મંડળો ઉપાડી લે તો ખર્ચાળ કે મુશ્કેલી બરેલું નજર આવે.

આશા છે કે ઉપરની સૂચના મુજબ એકાદ ગૃહસ્થ અવસ્થા નિઃકળશે કે જે પોતાને ત્યાંના મહોટા પ્રસંગે પ્રાન્તીય પરિપદ બોલાવી, બીજાં પ્રાન્તોને દાખલો આપશે.

કાલિદાસ વસનજી દવે.

આશા.

હૃદયમાં જ્યારે બધાં વાદળ ઉમરાય,
મ્હારો માર્ગ અતિશય સાબો હોય,
અને જીવન શહે જ્યારે હું બૂલો પડ્યો હોઉં,
ત્યારે મ્હારા હૃદયની મંથાળ તું લે મ્હારા હૃદયનાય!
અને તેમાં ત્હારો નિરાસ કર.
એજ મ્હારી આશા પ્રભુ!

સુમન.

પી. બ્રધર્સ શાહીવાળા.

દરેક મનની દેશી શાહી જેવી કે રાષ્ટ્રીય, કોપીંગ, રજ્યર સ્ટેમ્પીંગ, માર્ફીંગ, સ્ટામ્પોગ્રાફીક; તથા શાહીનો ખાકીર, ચુંદર વગેરે બનાવનાર તથા વેચનાર અમારે ત્યાંથી છુટક તથા જગ્યાજગ્યા માલ મળશે. વધુ વિગત માટે પ્રાક્ષિડીસ્ટ મંગાવો.

ડેકાલું દસ્તાવેજોની આલી, કાંતાવાંડી-મુબાઈ ૪.

ગરીબનો વેલી.

પ્રકરણ ૯ મું.

ધર્મની બહારે.

લેખક: મગનલાલ ત્રિવેદી.

ગયા અંકથી ચાલુ.

“ મહારી આખો ઉપડી ત્યારે હું એક એકાંત સ્થાનમાં આવેલા દેવળમાં જતીન પર પડી હતી. આસપાસ ગીચ જંગલ છવાયું હતું, મનુષ્યનો પગરે ન હતો. હું ટબી થઈ, ચોતરફ એક ઉડી દૃષ્ટિ નાખી, પરંતુ એકમેકમાં શુભવાગેશી વૃક્ષની ડાળો. સિવાય કશું મહારી નજરે ન પડ્યું. દૂર દૂર હરણાઓ લીલોતરી પર. ચરી રહ્યાં હતાં. અને કોક કોક સ્થળે પક્ષિઓ હુલ્હુરવ કરતાં. તે સિવાય સર્વજન શુન્ન હતું.

“ હું પુનઃ દેવળમાં ગઈ, પરંતુ ત્યારે પ્રથમકાળ પછીની શાન્તિ છવાઈ રહી હતી. જર્ણુ મંદિર, ચોપાસ જંગલીત થઈ ગયેલી હતી અને કેટલાયે કાળથી અપૂર્ણ પહેલું શિવનું લોગ-શકત વનપશુઓને નિવાસ કરવાનું-પક્ષિઓને માળા બાંધવાનું સ્થાનજ થઈ પડેલું. ઉપરના તુટી ગયેલા પુખ્તમાંથી વૃક્ષની ડાળમાં કોક કોક વાર પુષ્પ પેરી શિવના લોગને અર્ચતી, કોક વાર આકાશમાં મેઘમાળા નહડી આવતી અને એ અપૂર્ણ દેવને અભિષેક કરી જતી.

“ સર્વજન શાન્તિ હતી. પવન પણ સ્થિર હતો. વૃક્ષોએ ધ્યાનસ્થ મુનિવર સમા નિશ્ચળ ઉભા હતા. ફક્ત મહારા હૃદયમાંજ અશાન્તિ હતી, મહારા ન્દાનકડા હૃદયમાં હ્રમ્મલ તોફાન મચી રહ્યું હતું. અનેક તરંગ હડી રહ્યા હતા.

“ એ તોળેને અધિક કંઠજાવતો મોરાર બદ એકાએક મહારી દૃષ્ટિએ

પડ્યો. દેવળમાં આવી તે એકદમ નીચે પડકાઈ પડ્યો. મ્હારા સામું જોઈ ત્હેણે એક નિસાસો મૂક્યો.” “છોકરી! ત્હારા નશીબજ હાથ છે. રામ-શંકર દાકા શુભરી ગયા અને મ્હારી ધારણા સદાયની નાશ પામી. તું...”

“શું રામશંકર ડોસા શુભરી ગયા ?” રસિકથી ન રહેવાયું.

“હા. મોરાર બટ્ટે તે સર્વ મ્હને જણાવ્યું. તે દેવળમાં અમ્હારા લગ્ન થવાનાં હતાં અને ડોસા તે રથાને પહોંચવા રવાના થયા હતા. પરંતુ જંગલની અર્ધી વાટ નહીં વઘાવી હોય ત્યાંતે એક-ઝેરી નાગે ત્હેને દંડ દીધો. ત્યાંજ તેઓ ચેતનહીણ બની રહ્યા.—મોરાર બટ્ટે ત્હેમને અગ્નિ સંસ્કાર કરીનેજ આપ્યો હતો.”

“ધર્મની વ્હારે પ્રભુ અવશ્ય યાવજ,” મોગિની મેલા બોલ્યાં. રસિકે એક છુટકારાનો દમ મૂક્યો.

“મોરાર બટ્ટે મ્હને ત્યાં એકલી મૂકી ચાલ્યો ગયો.” ‘તું અહીંજ રહેજે, જે દિવસ પછી હું પાછો અહીં આવીશ, તે વખતે ત્હારા લગ્ન અવશ્ય થવાના !’ એટલું બોલી તે ઉતાવળે પગલે ચાલ્યો ગયો. અને હું આશ્ચર્યચિન્તિત બમથી તે નિહાળી રહી.

“ચોપાસ વિહાગણું જંગલ, વનપશુઓનો ભયાનક મેળો અને મ્હાફે બાળ હલ્લ ! હું બ્હાવરી બની ગયું, બીકથી-ચરચર ધુન્ધવા લાગી, બમઅસ્ત હરિણીથી આંખો વિદાસી રહી. ત્યાંતે એકાએક ભયાનક ગર્જના જંગલમાં ગઈ હતી અને કણ્ણવારમાં તો એક વિકાળ સિંહ મ્હારી સન્મુખ ખડો થયો. મ્હારા પ્રાણ હડી ગયા. હું બેભાન થઈ નીચે સરી પડી.

“અનિદ્રા હરહંએ મ્હને મંદ મંદ સ્પર્શ કરી જંગાડી. મ્હારા અંતરની બીક હજી આશમી ન હતી, મ્હારી નજર સમક્ષથી તે વનરાજ હજી અદૃશ્ય થયો ન હતો. મ્હેં ધીમે ધીમે બીકમાં તે બીકમાં ચક્ષુઓ દધાડી તો ન મળે તે કેસરી દેવળની પાસે દરિયાળા પર હું પડી હતી, એક ન્હાનકડું હરણું મ્હારી પાસે ગેલી રહ્યું હતું.

“તે પગથીજ મ્હારા અંતરમાંથી બીક હતી મૂકી. મ્હને તે નિર્જન સ્થાનની કે તે નિષ્પીડ અરણ્યની દક્ષી બીક ન રહી. જ્યે સાક્ષાત વનરાજે દક્ષી હરકત ન કરી તે તો જંગલમાં અમર રહેવાનું સંરખાયેલી છે એમ

મહારાજા અંતરાત્મામાં યેષ રહ્યું. મહારાજા જીવનમાં અનેક પરિવર્તન થયું. હું પ્રકૃતિ દેવીની એક આલિકા સમી બની, નિર્દોષ, નિર્ભય, નિડર.

“તે હરિષ્ઠિ બાળ સાથે હું રમેલા લાગી. દંદમૂળ મહેં આરોગ્યમાં અને વનપુષ્પોની એક માલિકા રહે ધારણ કરી. પ્રકૃતિદેવીની બાલ પ્રતિમા સમી હૃદયસમયી, હું તે હરિષ્ઠિ સાથે નર્તવા લાગી. આશ્વ પર શરડી રહેલી મંજરી સમી, વૃક્ષને આલિંગી રહેલી પુષ્પવંદી સમી હું નાયવા લાગી.

“એકાએક મહાફ હરણું નાહું. હું ત્હેની પુરુષ પળી, દૂર દૂર નિઃશળી ગઈ. પરન્તુ તે ન જાણું. દરિની કો દરપના સમું, અનિલની લહરી સમું, સમુદ્રના મોગ્ગના વૃત્ત સમું, તે ન જાણું. ક્યાંથી ક્યાંય ? તે દેવી હતું, મહારી મુક્તિ ખાટે પ્રભુએ ત્હેને મોકલ્યું હતું, મહેને તે મુક્તિના માર્ગ પ્રતિ દોરી જતું હતું. ત્હેને પકડવાની લાલચમાંને લાલચમાં હું ધણે દૂર નિઃશળી ગઈ, દેવગની મર્યાદાથીયે દૂર જંગલની સીમાથીયે પાર.

“નજર સમીયે એક રમ્ય પર્યટકરી અને પાસેજ દલદલ વદતી નિર્મળા સરિતા, એક પછી એક પ્રકૃતિ માતાના અનુપમ સૌન્દર્યો. મહેને રીતવવા પધારતા હતા. હરણાની પાછળ હુંયે પર્યટકરીમાં પેડી અને-આ દેવીના, મહેને દર્શન થયાં. સમાધિસ્થ, અવિચળ, યોગમૂર્તિ આ માતાના મહેને દર્શન થયાં.

“પછીના ચાર વર્ષ મહેં યોગિની ગૈયાં સાથેજ વિતાવ્યા. ત્હેમણે આ-દરેલા જનસેવાનાં કાર્યો કરતી. ત્હેની પાસેથી જ્ઞાનામૃતોનું પાન કરતી અને અંતરમાં એક આશાને હોલેરતી. દોષક વખત તે સેવા ધર્મી પ્રસન્નને મળવાની અને ત્હેણે આપેલું વચન આદ દેવાની એકજ આશા અંતરે હતી.

“પ્રસન્નના તો દર્શન હજી નથી થયાં, પરન્તુ મહારાજા માડીમરો બાહ્ય અણુધાર્યો ને એકાએક મહેને ગંગા આગ્યો, સ્વર્ગમાંથી ઉતરી આગ્યો.”

x

x

x

x

“બાહ્ય, પ્રભુ ધર્મને પયે પગનારાને અવશ્ય સહાય કરે છે એનો આ પ્રલક્ષ દાખલો. તે નિર્જન અરણ્યમાં ત્હેનું રું થાત. અવશ્ય વનપુષ્પ-એનો તે બક્ષ થાત. પરન્તુ પ્રભુએ હિંસક પ્રાણીઓને હદયે યે દયા ઉપજાવી. સિદ્ધ સમાયે ત્હેને નમન નમી જંગલમાં ચાલા ગયા. અને મહાફ હરણું તો તે જંગલ તરફ રહે જતુંજ નહીં. ત્હેનેયે પ્રભુ પ્રેરણા મળી. ત્હેના હૃદયમાં સ્પર્ધે કે મહારાજા સમું એક નિર્દોષ માનવજાત આ જંગલમાં

પુરાણ રચું છે. તે લેવું માર્ગ દર્શક બન્યું. તેને મહારી પાસે દારી આવ્યું
એ સર્વ પ્રત્યુનીજ કૃપા !

“ અને શાન્તાનું હૃદય તો મ્હને પુષ્કીજ યોગખાતું. મહારાં કરતયિ
વધારે ચાહ મેળવવા તે ભાગ્યશાળી થઈ છે. તેની મમતા નિહાળી લોઈ
ધડીબર મ્હનેયે જૂલી જાય. તેની એવી આનનની પ્રયંસાજ લેઈ છે. પ્રત્યુ
એવા વિશ્વમેમીને સ્વાય કેમ ન કરે ?

“ માતા ! એ સર્વ લભારેજ પ્રજાન, લભારીજ અનુકંપા.” રસિક
અને શાન્તા યોગિનીના ચરણ કમળમાં ટળી પડ્યાં.

યોગિનીના ગેયેની નિર્ભજ દાન્તિ બનેપર અમૃત વર્ષાવતી દરી રહી.

અપૂર્ણ.

શ્રી સત્યનારાયણ ટ્રેડિંગ કંપની.

શામેડોન રેકર્ડ, પોકેટ લેન્પ, પ્રાક્રમશ તેને લગતો દરેક
જાતનો છુટા સામાન વેચનાર તેમજ હસ્તરત કરનાર.

તે સીવાય દરેક જાતની દવાઓ, યુરબ્બાઓ, બદામ
પીસ્તાની પુરી—છુટક તથા જથ્થાબંધ વેચનાર.

બદામની પુરી માટે દરેક શહેરોમાં એજન્ટની જરૂર છે.

બરપુર કમીશન.

પત્રવ્યવહાર નીચેને સીરનામે કરો.

શ્રી સત્યનારાયણ ટ્રેડિંગ કું.

રસિક બજાર.

સુનીલાલ બે. વાટ અધર્સ.—લાલનગર.

દેવનું નૈવેદ્ય.

વડાડા બંધુઓ ! યાદ રાખજો કે હવે સાકરની ગાંગડીના નૈવેદ્યનો વખત નથી. તમે દોઢીઆની સાકર લઈને ગઈનેા દીવસ ચલાવીને સિવને રાજી કરતા, એમ હવે કંઈ બનવાનું નથી. સાકરની કટકીના નૈવેદ્યથી શિવ ખુશી થઈ જતા એ જમાનો ગયો. બ્યારે હિંદુસ્તાનમાં કોઈકેજ કોઈએ સાકર બનતી, બ્યારે ગામડાઓમાં સાકર મળતી નહોતી બ્યારે કોઈ ચીમતોજ વાર તહેવારે સાકર વાપરતા હતા અને બ્યારે ગરીબોને સાકરની કંઈ પણ ચીજ મળે ત્યારે સાકરના નૈવેદ્યથી મનમાં મોટા ઉત્સવ લેતું લાગતું હતું ત્યારે સાકરના નૈવેદ્યથી શિવ ખુશી થતા હતા અને તે વાત બુદ્ધિ હતી પણ બ્યારે બ્યારે તમે, અને દરેક જાતના માણસો દિવસમાં એ વખત સાકરની ચા પીઓ છો, બ્યારે બ્યારે રૂપીઆની બાર રોર સાકર મળે છે, બ્યારે બ્યારે આપણે પંચ રૂપીઆના છુટ પહેરીને ફરીએ છીએ, બ્યારે બ્યારે આપણે પાનસોપારી કે લંબાકુમાં હાલતે ચાલને ચાર આપ્તા ખરચી નાખીએ છીએ, અને બ્યારે બ્યારે આપણે વાત કરતાં પાવણી આડ આપ્તા ગાડી બાડામાં ખરચી નાખીએ છીએ, ત્યારે સાકરની કટકીમાં શિવ સમજી જાય નહિ.

ભાઈઓ; જોઓ સાકરની ગાંગડીનું નૈવેદ્ય, શિવને ધરતા હતા તેઓની સવા હાથની લગોરી પણ ફાટેલી હતી, એટલુંજ નહિ પણ લગોરી બાંધવા માટે કમ્ભર ઉપર જે દોરડું બાંધ્યું હોય તે પણ મધુ ચાર ગાંઠોવાળું હોય, એ તમને ખબર છે કે ? તેઓ કંઈ પચીસ રૂપીઆના શેઠાં વાપરતાં નહોતા; માટે આપણી સમૃદ્ધી વધી છે. આપણા વિવેકો વધ્યા છે, આપણા આડંબરો વધ્યા છે અને આપણી વિષા વધી છે તેમજ શિવ તરફની આપણી ફરજો પણ વધવી જોઈએ. શિવને ખુશી કરવા માટે હવે સાકરની ગાંગડીમાં નહિ પડયા રહેવાં હવે તો આપણે સદાચેતો ચલાવવાં જોઈએ, દવાખાનો બંધાવવાં જોઈએ, સ્કુલો, તથા કોલેજો તથા બોર્ડીંગોને મદદ કરવી જોઈએ, હુતરક્ષણને ઉત્તેજન આપવું જોઈએ, વિદ્યાર્થીઓ સરકાર કરવો જોઈએ, નવિન શોધકોને મદદ કરવી જોઈએ, ગરીબ બેડુતોને તેઓની જરૂરની હાજતો પ્રમાણેની સગવડો કરી આપવી જોઈએ. અને જેમ બને તેમ કોઈ પણ રીતે આપણા દેશને તથા આપણા ભાષ્ય ધોને આપણે વધુમાં વધુ ઉપયોગી થઈ શકીએ એવીજ ધન્યા રાખવી જોઈએ. તોજ સદાશિવ પ્રસન્ન થશે. એ વિના સાકરની કટકી શિવને ધરીને પાછી પોતાનાજ મોઢામાં મૂકી દેવાંથી કંઈ આત્માનું ક્ષમાણુ થવાનું નથી. એ નક્કી સમજજો.

બી. એમ. ઓશા.

મારી મુસાફરી.

હું અગાઉ મારી મુસાફરીના હેવાલો આપતો આવ્યો છું જેમાંની ઘણી હકીકત જાણવાનું હોવાથી વાંચનારાઓની રચી તે તેમ વધારે જાણવામાં આવી છે તેથી જે પ્રસંગવશાત મુસાફરી કરું છું તેમ તેમ તેમાં મને જે કંઈ જાણવા જેવું લાગ્યું છે. તે પ્રસિદ્ધ કરવાનું મન થઈ આવે છે. ઇશ્વર ઇચ્છાએ મારી મુસાફરી વધતીજ જાય છે. આવા હેવાલો પ્રગટ થવાથી ઘણે અંશે લાભ છે એ નિર્વિવાદ છે. તેથી પણ આવા હેવાલો આપવાનું મન થઈ આવે છે. છેલ્લા બે મહિનામાં મારે મુન્નપુર, સમી, રાધનપુર, પાલીતાણા, મહુવા, જાવનગર, જુનાગઢ વિગેરે સ્થળોએ ફરવાનું થયું હતું અને તેથી કમે કમે આ સ્થળોના હેવાલો આ નીચે આપું છું.

મુન્નપુર—પાટણથી જુદા પડ્યા ત્યારથીજ આ ગામમાં આપણી વસ્તી મોટા પ્રમાણમાં વધી રહી છે. મુન્નપુર એ છે તો નાનું ગામકું તો પણ ત્યાં અત્યારે સોએક ઘરની વસ્તી છે. રાધનપુર રાજ્યનો મુન્નપુર એ કહેલો છે. ત્યાં વહીવટી કચેરી છે. હારીજ સ્ટેશનથી ૭ માઈલ દાંડ છે. મુન્નપુરની આસપાસ સમી, ચંદુર, જાખનામાં આપણી વસ્તી છે. આજુરમાં પાસે રૂપર છે ત્યાંપણ બે એક ઘર છે. આ બધા ગામોનો વ્યવહાર મુન્નપુરે સાથે છે. કારણ કે બધાનું મુજ રયાન મુન્નપુર છે. મુન્નપુરમાં આશરે ૧૫૦ ના આશરે ઘરો હતાં. આ સ્થળોના સામવેદી કરતાં યજુરવેદીની સંખ્યા મોટા પ્રમાણમાં છે. અત્યારે સો ઘરમાંથી દશેક ઘર સામવેદીનાં છે. આ સ્થળોમાં કન્યાવિકલ જન્મ છુટથી ચાલે છે. પેસાના લોકોથી બહાર જન્મ દુર કન્યાઓ આપતા. હાલમાં તે પ્રથા બંધ થઈ છે. કોઈ રાત્રું બહાર-દૂર આપે છે. મુન્નપુરમાં કન્યાઓની સંખ્યા પંદરેકની, જ્યારે મુરતીઆ ૪૦ પૂ. છે. ૨૫ ઉપર વિધવાઓ છે. દેસાવરના લોકો આ તરફ કન્યા નથી આપતા. આથી રિયતિ દોડી યક પડી છે. સંખ્યા ઘટી છે. ઘરો પણ નોકરી વ્યાપારથી બહાર ગામ રહેવા ગયા છે. કેટલાક નિર્વશ ગયા છે. અત્યારે પણ ૫-૧૦ ઘરો પણ ફક્ત નામનાજ છે. એક પાઠશાળા ચલાવવામાં આવે છે. ત્યાં ત્રણ વિદ્યાર્થીઓ નિત્ય કર્માદિ શાસ્ત્રી પાસે શીખે છે. બે તો માતાજીનાં મંદિરો છે. એક શક્તિપીઠમાં છે. બીજું ત્રવાડી વાસમાં. ઘણાંએને જગીન છે. કેટલાકો બેલી ફરે છે. પણ મુખ્યત્વે મનમાન રૂતિ

ઉપર આધાર છે. યાત્રી કેળવણીમાં તદ્દન રહ્યા છે. અતુલ્યતા પ્રમાણે જોજન બવહારમાં પાંખી છે, પણ યાત્રીજોજનમાં એક જ છે. વરાઓ મરુદ્યાત છે. બારે પડતા નથી. સામેવેલી મુજુરવેલીનો શેડ અહિં નથી. એક બીજા રત્નાઓ છુટ્ટી લે કે છે. એકાદ, કેળવણી, ઉત્સાહી યાત્રી સેવકોની જરૂર છે.

૮. મંદુર—મુજુરવેલી નજીક ગાડ ધાય છે. ૮-૧૦ થર છે. બાકીનો બવહાર મુજુર વેળે જ છે.

૯. સરો—મુજુરવેલી પાંચ ૨૦૬ ધાય છે. મુજુરવેલી એક ગાડ લોહિયેર મહાદેવનું પુરાણ દેવળ છે. ત્યાંની ગાનનાઓ ધણી ચાલે છે. તેનાં મુજ રંધાપક અને બવરથાપકો મુજુરવેલી આપણાં યાત્રી બંધુઓ મુજુર છે. અત્યારે પણ વંદીનટ રાધનપુર નિયતી વડીલ દરિયાંજ બંધવજ કુશળતાથી કરે છે. ત્યાં આગળ પાંચ કુંડ છે. તેનાં પાણીના રંગો રેતુ પ્રમાણે બદલાતા કહેવાય છે. ઝરી મુસાફરી દરમ્યાન પાણી સાલ હતું. અહિં ગ્રાહ દરતા પિટુ અને જવાનું કહે છે. પણ રોમીઓના રોજ રાદાથી સારા થયાનું જાણ્યું છે. રા. રા. દરિયાંજ બંધવજ વડીલે લોહિયેર મહાદેવનું પુસ્તક છપાવ્યું છે. જે વાંચવાથી ઉપરની સર્વવાતોને પુટી મળે છે. સમીમાંજ ૮ થર છે. એક થર વગર બધી જામ ખેડત વર્તે છે. એક થર દીઠે જોવાથી યાત્રીનાં તરિક્કે જોઈએ ન શકાય. આ ગામ પણ મુજુરવેલીનાં ગણાય છે. ત્યાંની રિયતિ જેવીજ અહિંની રિયતિ છે. જાળેના રૂપર એની રિયતિ પણ ઉપરોક્ત રિયતિને અવગણી જ છે.

૧૦. રાધનપુર—જે થર તેમાં એક તો વડીલ દરિયાંજ બંધવજનું છે. તેઓ તેવાની જાન્યમાં વડીલજનો સારો ધધો જેવી રાજ્ય અને પ્રજાથી પ્રતિષ્ઠા મેળવી રહ્યા છે. જેવા તેઓ ધધામાં કુશળ છે તેવાજ યાત્રી ડાન તિમાં અને ધધોતરિમાં કુશળ છે. નિત્યનિવસ કરે છે. બાકીનો વખત પુસ્તકો લખવામાં, વંદીય રોધબોગમાં અને જોતિયના અભ્યાસમાં ગાળે છે. તેઓ રોધક અને ચિદિસક છે. કેટલાક પ્રયોગોથી મને આનંદ થયો છે. ખીન્નું થર તો નામનું જ છે.

૧૧. કુંદરેલ—આ વિભાગ રાધનપુર, મુજુરવેલી અને પાટણની ઉદર તેજજ વાંચવા ખુબી તરફ આવેલો છે. ત્યાં આગરે ૫૦૦ થરો છે. બધાઓને ધધો ખેતીનો જ છે. જાતે ખેડ કરનાર છે. એક થર ખેડત જેવા કુશળ અને આ-

આર પશુ-દપણ જેવો બડો છે. છતાં વિચાર હતમ છે. જોઈએ જ્ઞાતિભોજન
 સિવાય બીજે કોઈના હાથનું ચૂંધું તેઓ જન્મતા નથી. શાસ્ત્રે સુખી છે.
 તેઓનો ભોજન વ્યવહાર તો પાટણ, મુનપર વિગેરે સાથે છે પરંતુ દન્યા
 લેવા દેવાનો વ્યવહાર નથી. કારણ કે તેઓ તરફથી દન્યાઓ પાટણ વિગેરે
 વિભાગમાં પ્રથમ આવતી પરંતુ કોઈ તે તરફ આપતું નહિ તેથી તે લોકોએ
 દન્યાઓ નહિ આપવા પ્રારંભ કર્યો છે. તેના બે વિભાગ છે. યરાઈ અને
 સુજીતર. આ બાઈઓને પણ આચાર વિચાર અને કેળવણીમાં આગળ
 વધારવામાં આવે તો આપણી સાથમાં તેઓ ઘણા ઉપયોગી થઈ શકે તેમ
 છે. આ વિભાગનો વિશેષ ભાગે સામવેદી છે. દન્યાઓ સામવેદી, યજુર્વેદીમાં
 છુટથી અસંપરક અપાય છે. આ બાઈઓ પ્રેમાળ વધારે છે. સંસારમાં
 આવવાથી વધારે લાભ થતા સંભવ છે.

પાલીતાણા:—એ તો ગાંડે જન્મસ્થાન તેમાં શું લખવાનું હોય? પશુ
 જાણવા જેવી વસ્તુ રિચિતિયે કેમ છુપાવી શકાય? એજ પાલીતાણામાં
 અગાઉ ૧૮-૧૯ થર હતાં. જ્ઞાતિભોજનમાં ખારતો સવાંથી દોઢ મન્યુનો
 લોટ બંધાતો, આપારે તો ૧૮થી ૨૦ થર બસ છે. થર પણ ૫-૬ જોઈ
 થઈ ગયા છે. જાણો છોના કે કસ્ટીઓ તરવારથી કાઢવામાં શુભપુરા ત્યારે
 આપણા જ્ઞાતિભાઈઓ ભોજન વ્યવહાર તોડી લોકવામાં શુભપુરા ન્યામ,
 વ્યાજ્ઞપ્રીપણ અને કર્તવ્ય દશતાની તો ગોટા કેળવાયલા લોકોમાં આખી
 હોય છે તો અહિં હોય તેમાં નવાઈ નથી! વયોદ્ધ સ્વર્ણચ મીલાગાર કંકણ
 અગાઉના ઝપડાનું સમાધાન કરી એક પંગતે ભોજન કરવાનું છેલ્લું સારું
 વર્ગીયી કરાવ્યું હતું. તે પ્રમાણે આજ ચાલતું હતું. પણ જુઓ છોના દેરલાદ
 દલદપ્રિય બાઈઓથી ચાલતી રિચિતિ સદન થઈ શકતી નથી. તેમ હાલમાં
 અહિં પણ બન્યું છે. ભુલ જને પક્ષી છે. હું ત્યાંનો નિવાસી છું અને એક
 પક્ષમાં ગાંડે કુટુંબ છે એથી કેટલા માત્ર પર સ્વાસ્થ્યના આક્ષેપ ન થઈ શકે
 હું સ્વાસ્થી દૃષ્ટિએ નથી લખતો. મારા કુટુંબીઓની ભુલ તો છેજ એ હું
 રિચકાઈ છું. પરંતુ સામા પક્ષનીએ ભુલો નથી જોમ નથી દેરકની ભુલો હું
 દેરકને જણાવી ચૂક્યો છું. સમાધાન થાય તો બહુ સારી વાત! તકરારના
 મુળમાં તો હસવા જેવુંજ છે. એકાદ પણ ક્ષમાભાગ દર્શાવે, સદનશક્તિ અને
 ધિરથી કરજને માન આપે જય, તો આ તકરારનો નિકાલ એકદમ આવી
 જાય! જો આ તકરારનો નિકાલ નહિ આવે તો બે પક્ષ તો બાબુ રહ્યા
 પણ એકજ ધરમાં સ્ત્રી-પુરુષ બન્નેનું વૈમનસ્ય કેવી પરિસ્થિતિને પામશે એ

વિચારકોએ વિચારવાની જરૂર છે. જ્ઞાતિજાળોને એક જ દરી પરિસ્થિતિથી વાકેફ કરવામાં આવ્યા. જ્ઞાતિજાળોને ઉત્તેજનાથે પરિક્ષા ગયા પછી ઇનામો આપવાનું સુચવવામાં આવ્યું. હાજરીમાં સ્વીકારણ એક જણની વિરક્તતાથી સવારે બંધ રહ્યું. જ્ઞાતિ તરફથી ઉત્તેજનાથે સમસ્ત જ્ઞાતિજાળોને ઇનામો આપવાનું સ્વિકારવામાં આવે ત્યાં દહેવાય કે “શું અમને નથી મળતું કે જ્ઞાતિમાંથી લઈએ.” આવા ઉદ્ગારો નીકળે એ કેટલું અજ્ઞાન સુચવે છે? જ્ઞાતિ આગેવાનો પણ આવાએને આતી, યોગ્ય બાબતમાં નથી સમજવા સક્તા. ભારે ભોજન વ્યવહારની તંત્રારમાં અકેશમાં રાખી શકે છે એ કેવું આશ્ચર્ય! અહિંની જ્ઞાતિનું ફેડ સફલિત છે. ગતાશ્રુતું મંદિર સુશોભિત છે. વાર્ષિક આવક સારી છે છતાં તેનો સદ્વિયોગ કરવાની વૃત્તિ કોઈને હજી નથી થતી એ મોટી દીક્રમીરી છે! ગાતાશ્રુ! આગેવાનોને સદ્વૃદ્ધિ આપે અને પડેલી તંત્રારનું સમાધાન થઈ સંપત્તિ ભાવનાએ જ્ઞાતિ ફેડનો ઉપયોગ જ્ઞાતિ જાળો ફળવંશમાં થાય તો વધારે સારું છે.

દેશતેકુંઃ—બીજી પાનરનું નાનું દેશતેકું હાલમાં પાલીતાણામાં થનાર છે. આવા દેશતેકા તળાવ, ત્રાપજ, મહુવા વિગેરે રથોએ હમણાંજ થઈ ગયા પરંતુ આવે પ્રસંગે પ્રાર્થનિક સંગેલનનું સ્વરૂપ આપવાની કોઈની ઇચ્છા ન થઈ આવી એ દીક્રમીરીની વાત છે! અહિં તો મેં જાતે દેશતેકું તેડાવનારને તેમજ જ્ઞાતિ આગેવાનોને વિનંતિ કરી. કારણ કે અર્થ તો જેટલું થવાનું છે તેટલું જ થવાનું છે. માત્ર વ્યવસ્થિત ધોરણે કામ કરવાનું બાકી રહે છે. જોકે તો દરેક પ્રકારની મદદ આપવાને જણાવવામાં આવ્યું છતાં પણ તે તરફ ધ્યાન મેંસાથું લાગતું નથી. હજી પણ સમય છે. પણ માળ લેવાને પાલીતાણા તૈયાર થાય તો પેરા અર્થનારને તેમજ જ્ઞાતિ આગેવાનોને શોભામયું છે. આ રથએ રથર દરેથી વિનંતિ લક્ષમાં લેવા સુરખ્ખી શ્રી કરસનજી દયારામ ત્રિવેદી તથા સુરખ્ખી શ્રી પ્રભાશંકર ગીતાગાધ ઝોજાને આ રથએ ફરી વિનંતિ દઈ છું.

(અમૃત)

ગ્રંથી.

વિચાર પરંપરા.

સ્થાનિક દલોપચી તો હાથબર અટપટમયને માટે માત્ર અબુલ-મની આશા છેડી રહ્યું. નવ્યમનુ વિચાર સ્વાર્થ, અમુરી અને દૈવી સંપત્તિનો વિમલ, જાગૃત્યનું અધઃપતન દર દરવાની મહાસભાની દાવવાડી માતિમાં ઉડે ઉડે અવિશ્વાસની સાક્ષી બની રહી છે.

જે દાર્પકમથી દેશમાં હિંસાદનાં પૂર આવ્યાં, જે બાવનાએ સર્વન સ્વામિભાન સ્ફુરાવ્યું, પ્રેરણાને વિશ્વની સદાનુબ્રુતિ મળી આવેલું પ્રાચિન સાહિત્ય અને પ્રાચીન જાવના જે વડે પ્રકાશને પામ્યા, આર્થ મંરૂતિ આ-ગમ પાશ્ચાત્ય મંરૂતિ દાર્પક દિશાગમાં નથી એવું જાગૃતને જે વડે સમગ્રપણું તે દાર્પકમને માત્રિ દરસી દાટે તો ફક્ત પચસ જમણુ દરવાની તેની જાવના તેને જરૂર હોય દેવાની. વિશ્વના વાજાવજામાં મોખવા પ્રાપ્ત હયાં વિના આવેલું દોષ સાંભળી શકે એમ નથીજ.

માનિના ઉત્સાહનું ધર્મેશ્વર-માપ આપણું વાજીયા છે. માદોની સંખ્યા, હાનાસયોમો જાગૃતોની સંખ્યા, જાગૃત્ય અને કેળવણીનું ક્ષેત્ર, દાન-વીરોની પવિત્ર ગામાવસિ પચસ પચસ દાર્પ દરતી સંરથાઓનાં નિયમિત દેવાલ, આ અને બીજાં આવાં દાર્પકો દ્વારા માત્ર નહીં દરવાને માટે બસ છે.

૧૯૨૦-૫૫ની “ મીમાણી શુભેન્દ્ર ” લેખનાં ઉપર દયાવેદના દાર્પ-વિભાગમાં સારો વખારો થયા પામ્યા છે, અને એ વખારો માત્રિ એટલી દરે ઉમે ચરવાની સાક્ષી પૂરે છે. પણ દર દગ્ગરની વસ્તીવાળી માતિમાં આ વખારો કંઈજા મોજ્ય નથીજ.

મીમાણી શુભેન્દ્રના જન્મથી માંડી આજ પર્યં તેપર દરે દેશનાં આ વિદ્વાન માતિનો વિદ્વાન વડે શુભેન્દ્રને વિસરી ગયો છે એમ લેખક યકાવ છે. શુભેન્દ્રનાં બીજાં માસિકોને રંગવાનું દાર્પ તે સદર્પે દર છે. પોતાનું વાજીત ચરીલું બને તે માટે તે કાજીત ધરાવે તો માદોની વિના સદર્પ દર થયા પામે.

માનિમાં પણ સારા લેખકો પડ્યા છે. શુભેન્દ્રની સાહિત્યની મુંદરામાં આવેલી માત્રિનો મોટો દિરસો છે. આનો મોટો વિદ્વાને વીવ પને “ શુભે-

અહીંમાં ગોતાના કિમતી વિચારો દર્શાવે તો તેમની પ્રભાવશાલિની લેખિ-
નીના ચમત્કારથી વિચરમાં પડેલો જ્ઞાતિસમુદાય જરૂર આગળ આવવા
માટે અને ખીજા સાહિત્ય રસિકોને ખેંચે તે શુદ્ધ.

આજે રથજે રથજે એટલી શંકાઓ પડેલી છે કે તેનો ઉકેલ સગવડ
પ્રતિષ્ઠિત અને વિદ્વાન વર્ગે વિના થવો મુશ્કેલ છે.

જ્ઞાતિના વિદ્વાન વર્ગે ખીલતું કાર્ય એ હાથ ધરવાનું છે, કે જ્ઞાતિના
નિવાસસ્થાનોમાં જેમ મહાત્માજીની ગેરહાજરીમાં મહાસમાનું કાર્યવાહક
મંડળ-પ્રવાસ સમિતિ જેમ દેશની સ્થિતિ નહીં હરી કાર્યક્રમ ધડપા પ્રવાસે
નીકળી તેમ પ્રવાસે નીકળવું. અનુભવ પરથી એટલું તો નક્કી છે, કે એ
વિદ્વાન-વડિલ વર્તનું હહેલું માન્ય કરવાને-તેમનું સ્નેહમયું સ્વાગત કરવાને
આજે બધાજ તૈયાર છે. પણ એટલો સમય જ્ઞાતિસેવા માટે દહાડવા એ
પ્રતિષ્ઠિત વર્ગે તૈયાર રહેવું જોઈએ, જ્ઞાતિની આખી સ્થિતિ તપાસવા પછી
એક કાર્યક્રમ નક્કી કરી તે પાછળ બધીજ શક્તિ અર્પણ કરવી. પારસિનાની
મુશ્કેલીઓ ફેડવાને આ સરસ માર્ગ છે.

જ્ઞાતિમાં ક્યાંએ એકતા જોવામાં નથી આવતી. દારણ શુદ્ધે શુદ્ધે
રથજે પડેલા જ્ઞાતિ સમુદાયની દોષજો સંભાળ રાખી નથી. દરેક જગ્યા તરફ
દોષજો પોતાની અજાણ એકતાને માટે પ્રવાસ કર્યો નથી. નહિતો શ્રીગણી
જ્ઞાતિ એક એવું બળ છે કે ખીજા જ્ઞાતિઓ અને પહોંચી વળે એમ નથીજ.

લીમડી પરિપક્વ આ એકતાને માટે ઠંઠક અમલી કાર્ય કર્યું હોવાય
અવ્યુદયનો એક સુંદર કાર્યક્રમ તેમાં વિરાજેલા જાગૃતાનોના ઉદયમાંજ
જોવા પામ્યો લાગે છે. દારણ તેને મોટી-જવાબદાર સહાનુજીતિની જરૂર છે.
અને આ સહાનુજીતિ જ્ઞાતિના ખૂણે ખૂણામાંથી તાત્કાલિક મળવા ન પામે
તો આપણું આસ્તિત્વ નકારાત્મક રહેવાનું.

જે જ્ઞાતિમાં શુન્યતાના અચમત્કાર માન્ય શુદ્ધરથો પડેલા છે, તે જ્ઞાતિ
અવનતિને પામી હોય એ સંજ્ઞાસ્પદ નથી શું ?

ખાંભશુદ્ધિમાં આગળ વધેલો આ સમુદાય પોતાની અંતરશુદ્ધિ કરી લે
તો દરેકના યુદ્ધિમાં-રહેલું ગદ્યજ શ્લોક ઘડ મકે.

જયંતિલાલ ન. ધ્યાની શુકલતીર્થ.

શ્રી વાઘજી આશારામ શ્રીમાળી બ્રાહ્મણ વિદ્યાર્થી આશ્રમનું
સરવૈયું તા. ૧-૧૧-૧૯૨૨ થી તા ૩૧-૧૦-૧૯૨૩
સુધી (સંવત ૧૯૭૬).

૪	ઉ
૧૧૫૪-૧૧-૯૯ શ્રી મુડી ખાતે જન્મે	૭૦૮-૮-૧૧૧ થી ચાલુ ખર્ચ ખાતે ઉધાર
૩૭૯-૮-૦ થી પેટંગ, બોઈરતી	૨૮૯-૦-૪૧૧ બોઈરતી ખર્ચના
શ્રી ખાતે જન્મા	૫૩-૧૪-૦ સર્વજી ખર્ચના
૫૧૭-૨-૮ શ્રી વ્યાજની ઉપજ	૧૦-૮-૩ ડેકોરેશન ખર્ચના
ખાતે જન્મા	૨-૧૧-૦ ટપાલ ખર્ચના
૫૪૦-૩-૦ શ્રી. પુચી બેટ ખાતે	૬-૯-૦ કંડીજન્ટ ખર્ચના
જન્મા	૨૨૨-૨-૦ મહાન બાડાના
	૨-૦-૧૧૧ પરચુરસ ખર્ચના
	૧૮-૮-૧૧૧ દીવાખતી ખર્ચના
	૧૦૩-૪-૩ નોકર ખર્ચના

૭૦૮-૮-૧૧૧

૧૫૨-૧-૯ જોગા કમ્પાઉન્ડ ચત્રજી

જને ખાતે

૧૦૧-૦-૦ કાગાના

૨૧-૦-૦ વ્યાજ ડાહ વર્ધનું

૩૦-૧-૯ બેટ તથા જન્મ

જુના ખીસના

૧૫૨-૧-૯

૨૫૧-૦-૦ ડૉ. મીરજાજીદર કમ્પાઉન્ડ

લાભને ખાતે

૨૫૧-૦-૦ કાગાના વ્યાજ

આપ્યું છે

૧-૦-૦ જોગા રવિજીદર કમ્પાઉન્ડ

જને ખાતે બેટને તેમના

કસ્ટ આપેલ

પોલી ૧ રૂમની

૩

૧૪૯-૦-૦ ઓઝા વજેશંકર દસ્યા-
જીજીને ખાતે

૧૦૧-૦-૦ શાળાના

૨૧-૦-૦ વ્યાજ ૩૩ વર્ષનું

૨૫-૦-૦ ખુશી ભેટના

૧૪૯-૦-૦

૧૨૨-૦-૦ ઓઝા જગજીવન ખાવા-
ભાઈને ખાતે

૧૦૧-૦-૦ શાળાના

૨૧-૦-૦ વ્યાજ ૩૩ વર્ષનું

૧૨૨-૦-૦

૫૩-૦-૦ ઓઝા અનુસાલ તથા મુ-
જાસંકર પ્રાણજીવન ખાતે
ભેટના

૨૫-૦-૦ ઓઝા દસપતરામ નરમે-
શંકરને ખાતે ખુશી ભેટના

૨૫-૦-૦ ત્રવાડી હરીશંકર દેવશં-
કરને ખાતે ખુશી ભેટના

૩૧૪-૦-૦, કડવા મોરારજીને ખાતે

૨૫૧-૦-૦ શાળાના

૩૭-૮-૦ વ્યાજ અની વર્ષનું

૨૫-૮-૦ ખુશી ભેટના

વ્યાજ તથા ખુશી ભેટના પૈસા.

તા. ૨૦-૧-૨૪ના રોજ આવેલ છે.

૩૦૩-૮-૦ ત્રવાડી કુલશંકર માવજીને
ખાતે

૨૫૧-૦-૦ શાળાના

૫૨-૮-૦ વ્યાજ ૩૩ વર્ષનું

૩૦૩-૮-૦

૩

૩૧૧-૦-૦ દેવે પ્રાણજીવન શંકરભાઈને
ખાતે

૨૫૧-૦-૦ ભેટના જાહેર કરેલ

૧૦-૦-૦ વ્યાજ ૪ વર્ષનું

૩૧૧-૦-૦

૧૧૫-૦-૦ ઓઝા દેશવજી તુલસી-
રામને ખાતે

૧૦૦-૦-૦ શાળાના

૧૫-૦-૦ વ્યાજ ૨૩ વર્ષનું

૧૧૫-૦-૦

૧૧-૮-૦ ત્રવાડી જટાશંકર રેવા-
શંકરને ખાતે

૫૧-૦-૦ શાળાના

૧૦-૮-૦ વ્યાજ ૩૩ વર્ષનું

૧૧-૮-૦

૨૦-૦-૦ ત્ર. હેમશંકર હક્કાભાઈને
ખાતે ભેટના

૯૬-૦-૦ રા. રા. હામેશ્વર પુરો-
તમ ત્રિવેદીના ખાતે

૯-૪-૦ દેવે પ્રાણજી મુળશંકરને ખાતે
આવી ગયા તા. ૪-૧-૨૪.

૧-૧૨-૦ ઓઝા દાનજી જગન્નાથને
ખાતે આવી ગયા તા. ૪-
૧-૨૪

૨૫-૦-૦ ઓઝા મુળશંકર દસ્યા-
જીજીને ખાતે ખુશી ભેટના

૨૧૧૪-૧૧-૩ શ્રીમંત્રીન ખરીદી ખાતેકધા:

૪૯૧૪-૬-૧૧

૯૪૭૭-૬-૪ સિલિક બાટી તા. ૩૦-

૧૦-૨૩ સુધી

૭૨-૧૨-૫ રાજી આજી.

દલપતરામ ખાવાભાઈ પાસે.

૧૦૩-૦-૦ બોન્ડ રા. ૧૦૦૦

૫ વર્ષનું ૭૨૬૫નું રા. નરભે-

રાંદર જોડાંદર પાસે તેના ૬

માસના વ્યાજના રૂ. ૨૦૦૦

૧૮૭-૧૨-૦ મહેતા દીનકર

પ્રસાદ મંગળપ્રસાદને ત્યાં

ચાલુ ખાતામાં ચાલુ ખર્ચ

માટે વ્યાજ ૮૬૧ રૂાથી

૮૧૧૪-૧૩-૧૧ જોડા કલ્યા-

જીત ચત્રચુડ પાસે.

૨૫૦૦-૦-૦ બોન્ડ સ્ટોરી

વેલપમેન્ટ નોટ ૮૬૧ રૂાની

તા. ૧-૧૧-૨૩ થી.

૨૫૦૦-૦-૦ પ્રેમીસરી નોટ

૮૬૧ રૂાની વ્યાજ તા.

૧-૧૧-૨૩ થી ચડે છે.

૨૫૦૦-૦-૦ રાજી વ્યાજ ૮૬૧

૫થી તા. ૧-૬-૧૯૩૫ થી.

૬૧૪-૧૩-૧૧ રાજી ચાલુ

ખર્ચ માટે ચાલુની વ્યાજ

વિગેરના બોર્ડ મના મેજા

નીકળતા.

૮૧૧૪-૧૩-૧૧

૮૪૭૭-૬-૪

૧૩૩૫૧-૧૨-૫૫

તા. ૨૩-૩-૨૪ની મીનીંગમાં પાસ કરી જવાવના મોકાવે તા.
૨૦-૪-૧૯૨૪.

ડા. ગીરજનરાંદર મુદરલાલ જોડા.

નરભેરાંદર જોડાંદર ત્રિવેદી.

જાનરી સોંદરાઓ.

મહાંતકમી સીંદ્ર એજન્સી.

હોરી ગતર-અનારસ.

જમારે ત્યાં ગનારસી સાડી, સાંપો, પીનોબર, જોડણી, ખંડ, પોતાઈ
દુપડા, દીનખાન, માટતેલા ખંખીમ માટે કમરા સાચી સીંદ્ર, વગેરે કીરાવત
આવથી મહે છે.ખદારખાનના જોડાંદર પુરતું ખાન ખાપવામાં આવે છે. એક વખત
મંગાવના પાસ બધામજ છે.રૂમ્સ જોડાંદર સાથે મેંદરે ૨૫ રૂા ખદારથી મેવામાં આવે છે
અને ખાપમાં નાણાં વી. પી. વી વડુલ કરવામાં આવે.

“નીચતા કે ઉદારતા.”

(અણિશંકર રવિશંકર ત્રિવેદી) સરકાર ગિવાસી.

(ગુલામી ચાલુ.)

(૨)

બાણુકુમાર મનોરમા સાથે પરણ્યો. સુપ્રમાના પિતા હજીશંકર પોતાની દુન્યાને એક વડીલના પુત્ર જેવે પરણાવી; અને હજીશંકર શેડે પોતાની તમામ દોલત, પોતાની દીકરીના નામે કરી, ‘ફૂલ સમયમાં’ હજીશંકર શેડે ખસિરના દરબારમાં પોતાનું નિમિત્ત સ્થાન લેવા ફતીયામાંથી ચાલ્યા ગયા. દુર્ભાગીની સુપ્રમા વિધવા બની. બાણુકુમાર પોતાનો શુદ્ધસમાર પૈસાની તંગી બોણવતો મહા મુશ્કેલીએ ચલાવતો હતો.

એક વિદેશી વેપારીની પેઢીમાં બાણુકુમારનો રૂપિઆ એકસોનો પગાર હતો. પૂરંતુ ઉઠાવી દેવાની વિધા તે સારી રીતે બળતો હતો, તેથી મહીનામાં વીસ દહાડા બાણી રહે ત્યાં વીસ રૂપિયા પણ હાથમાં ન રહેતા.

મનોરમા ગજરાતી શુદ્ધ બજારી, એ ચલાવવો, તેના વિચારો તેણીને આવતા, તોપણ ઠાઠ રીતે ચલાવવું પડે. એ કેટલો મુશ્કેલીમયો સવાલ તેણીને માટે હતો ! જેની પીઠી હોય તેજ બળે.

એવી હાલતે પહોંચ્યા છતાં પણ મનોરમાનો હોરતો ચહેરો દોષ દિવસ દરમિતો નહિ. તેણી પોતાની મનની સંક્રિતિનો જોરે પોતાના દેહના રક્તને બદલે જે કાંઈ બચાવતી તેથી દશગણું તેના સ્વામી પગર વિચારે ઉઠાવી દેતો તે છતાં પણ મનોરમાના ચહેરાપરનું સદા હાસ્ય વિપદમાં સાંત્વના તરિકે સદા સ્ફૂરત રહેતું, પેરંતુ બચારે પૈસાના અભાવે અને દરિદ્રતાના દુખે દુઃખી થઈ બાણુકુમાર હોતો કે “જે સુપ્રમા સાથે મદારે વિવાહ થયો હોત. તો આજ હું રૂપિયાની ગિતા ન કરતાં, તેની સાથે વીકટારી-આમાં બેસી હંવા ખાતો હોત.” ત્યારે દુઃખ અને રદનથી મનોરમાની આંખમાં પાણી ભરાઈ આવતાં. પણ તેણી શું કરી શકે ? એક કરતાં તમામ વિદેશીની સમાપ્તિ કર્યાં છતાં સ્વામીની જરૂરીયાતનું હાર ખુશ્તીને ખુશ્તું રહે તો તેમાં તેણીનો શું અપરાધ ?

“ બાણુકુમાર મનોરમાના મનને દુઃખ થામે માટે સુપ્રભાની વાત વાર-
વાર છેડતો નહિ. તોપણ દ્રવ્યના અભાવે જ્યારે તેને તકલીફ પડતી, ત્યારે
સુપ્રભા તથા તેની અતુલ મૃપત્તિની વાત કર્યા વગર રહેતો નહિ. અને
તેથી મનોરમાનું હૃદય દુઃકેડે દુઃકેડા થઈ જતું-સુપ્રભા અને તેનાં ઐશ્વર્યની
વાતોથી મનોરમાના મનમાં અપ્રતિહત ભાવોથી વિદેશ ઉત્પન્ન થતો.
તેણી પોતાનું સ્વસ્વ છવન આપીને પણ સ્વામીને પ્રસન્ન ન કરી શકતી.
કેવળ તુલ્ય અર્થના પ્રભાવે સુપ્રભા તેના સ્વામીના મનનું આકર્ષણ કરતી.
તેણીનો સ્વામી સ્વસ્વ રૂપીઆનેજ સમજતો. આ ચિંતાથી મનોરમાનું મધુર
હાસ્ય ધીરે ધીરે પ્રાતઃકાળના અંદ્રની જ્યોતિની માફક શીફ પડતું જતું હતું.
કુલમાં કીડાજો ધર હતું ?

ચીંતામાં આખરે મનોરમા ખાટલે પડી, બાણુકુમાર હવે ગમરાણો
પાંચ વર્ષથી જે મહેરો હાસ્યમય દેખાતો હતો તેજ મહેરો આજ ચીંતાથી
મ્હાન દેખાતો હતો. સ્વામીની ઉડી ચીંતા ભોગવ્યા છતાં જ્યારે મનોરમાના
મહેરાપર કોઈવાર વીજળીના અમઠારાની માફક ક્ષીણ હાસ્યરેખા દેખાતી
ત્યારે બાણુકુમારનું મન અત્યંત દુઃખીત થતું. કોઈ નીપુર આશંકાથી તેનું
હૃદય કંપી હતું “ મનોરમા કદાચ ન જાણે ! જે મરી જશે તો કાને
બરોસે મ્હાઈ કુંવન વીતાડીય ? ”

ચીંતાતુર બાણુકુમાર ઝંઘટર ખી. છ. ને બોલાવી લાવ્યો. ઝંઘટરે
રોગીને તપાસી કહ્યું કે “ બીમારી ગણી ગંબીર છે. પેટની અંદર શુભડું છે.
વગર વિલંબે ઓપરેશનની સહાયતા લેવાની જરૂર છે. આજે ન જની શકે
આવતી કાલે તો જરૂર થવું જોઈએ.” (અપૂર્ણ.)

જોઈએ છે.

જે શ્રીમાળી આદ્યણુ મુવકઃ—કાપડની દુકાનના કામ માટે પગાર
લાયકાત મુજબ એક કે જોને કાપડની લાઈનનો અનુભવ હોય અને સાધા-
રણ મરાઠી ભાષા શીખેલો હોય; બીજો કે જોને પાકું નામું તથા દેશી અને
વિદેશી પત્ર વ્યવહાર આવડતાં હોય. પુરૂં નામ તથા દેશણું તથા લાયકા-
તની વિગત સહિત લાખોઃ—

દલપતરામ મયારાઈકર દવે.

મેનેજર-સોહમન્ય સ્વદેશી રોટર્સ-પુના.

ધી ઈન્ડસ્ટ્રીયલ એન્ડ મુડેન્શીઅલ લાઈફ

એરયુરન્સ લીમીટેડ.

દેશી ભાઈઓ દેશનું ધન દેશમાં રાખો.

અકસ્માત મોત થાય તો કુટુંબનાં રક્ષણ માટે તેમજ
ઘડપણની નીશાંત વાસ્તે તરતજ હાંદગીનો વીમો ઉતરાવો

ફક્ત દેશી કંપનીમાં વીમો ઉતરાવો.

મુંબઈમાં વસતા શ્રીમાળી બાંધુઓને વિમો સસ્તા દરે ઉતરાવી
આપવામાં આવશે અગર એજન્સી પણ અપાવવામાં આવશે.

એજન્ટો એમણે હીજો, શરતો તથા કમીશન માટે લખો અગર મળે.

પરસોતમ લીલાધર ઓઝા.

ઈન્ડિયન એક્સ.

૨૨, તાતા બ્લોક. વાંઘરા.

બી. બી. એન્ડ સી આઈ રેલવે.

નોંધ—ઉપરની જાહેરાત શ્રીમાળી શુભેચ્છકમાં વાંચી છે તે પત્રમાં
ખાસ જણાવવું.

લીંબડી પરિપક્વતા રિપોર્ટ.

લીંબડી પરિપક્વતા રિપોર્ટની એક પણ પ્રત વગરનું કોઈપણ ચાતિનું
ધર રહેવું ન જોઈએ. દરેક ચાતિજંદુ તે મંગાવી લેશે એવી આશા છે.
દીર્ઘત ૨૧. ૧. શ્રીમાળી શુભેચ્છકના માલિકોને જાણ આઠ આનામાં તે મળશે.

દોલતખાના ૪૧૦૩-૬ } અન્વીઓ:—શ્રીમાળી બાલણ પરિપક્વ.
અમદાવાદ. . . }

(કેટલાક ખુલાસા.)

* અમે અગાઉના અંકમાં 'ખુલાસા' માગેલા તે પછી આ એક પરત્વે 'ખુલાસો' આવેલ છે. જીને 'ખુલાસો' અબુલ્લખમાં પ્રસિદ્ધ થયેલ છે. જાનિ-જનોની બધી માટે આ 'ખુલાસો' અત્રે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે. તન્ત્રી.

“શ્રીમાળા અબુલ્લખ”ના માર્ચ ૧૮૨૪ ના અંકમાં 'એક વિચિત્ર કૃતિનો હેખ' છપાયા છે. તન્ત્રી મદાસણે શા આશયથી અગર તે શા આ-ધારથી એ છાપ્યો છે તે સમજવું નથી. આ રીતે અંગત દેખ અને છપાવે માસિકોમાં-નિરવાર્ધયણે શાંતિ સેવા કરી રહેલ માર્ગકોમાં-રચાન આપવું અને તેવા ખાનગી દારણથી હિપત્તે દેખેલા દસકોને સમાજમાં દાખલ કરવા એ સમાજને અધિગતિને પન્થે દોરવા જેવું જ છે. અમે હજીએ છીએ કે એવા દસકયુગ લખાણોને શાંતિદેવથી માસિકોમાં છાપી તેના રૂપોગી પાના વધારે વાર ને જગાડે તો સાફ.

કેટલીક જાણતો પડતી મૂકી જે મુખ્ય ગેરસમજણો જનસમાજમાં એથી ઉભી થાય એમ લાગે છે, તેજ રજૂ કરવાનો અમારો હિસો છે.

(૧) મંડળ (ધી. જ્ઞા. યુ. મં. મદુવા) માં એ પ્રકારના સભ્યો છે. જોનરરી અને વાર્ષિક એક રૂપાંચો આપનાર. શાંતિના જે જે વિદ્યાર્થીઓએ મંડળ તરફથી દર વર્ષે થતા મેધિરીમાં બાગ લીધી હોય તે સર્વ મંડળના જોનરરી સભ્યો ગણાય છે, દારજ કે મંડળની મુખ્ય આવક તેમજ હિપતિ એ મેધિરીમાંથી જ છે. અને વાસ્તવિક રીતે મંડળ એ વિદ્યાર્થીઓએજ ઉપરિચલ ર્હું છે. આ જાણતી રીતસરની નોંધ મંડળમાં દાર્પદમાં છે.

(૨) પ્રાન્તિક સમજેનની રચ્યો મંડળ દારા ઘર કરતી કે નહીં અને તેમાં મંડળની રકમ વાપરતી પડે તો લેતી કે નહીં તે માટે મંડળના સભ્યોની એક સમા જરાએથી અને તે વખતે રચ્યેથી દાર્પવાદક મંત્રીએની નિમણૂકની તથા મંડળની સમસ્ત રકમની મં-જુરીની રીતસરની નોંધ મંડળની માનીદ ખુકમાં મોજુદ છે.

(૩) જાવનગર સમજનીના અગારા રીપોર્ટમાં અમે જાવનગરને ખાલી પ્રદાન ર્હું છે એમ જાનનારની માન્યતા ખીલકુલ પાપા વગરની

ધી ઈન્ડસ્ટ્રીયલ એન્ડ પ્રોડેન્શીયલ લાઈફ

એસ્યુરન્સ લીમીટેડ.

દેશી ભાઈઓ દેશનું ધન દેશમાં રાખો.

અકસ્માત મોત થાય તો ફૂટુંબના રેલ્લુ માટે તેમજ
ઘડપણની નીકાંત વાસ્તે તરતજ હાંદગીનો વીમો ઉતારાવો.

ફક્ત દેશી કંપનીમાં વીમો ઉતારાવો.

મુગાઈમાં વચલા શ્રીમાળી બાંધુઓને વિમો સરતા કરે ઉતારાવી
આપવામાં આવશે અગર એન્ડ્રી પણ અપાવવામાં આવશે.
એન્ડ્રી જોઈએ હીએ, ચરતો તથા ઠીકાશન માટે લખો અગર મળે.

પરસોતમ લીલાધર ઝોઝા.

ઈન્ડ્યુરન્સ એજન્સી.

૨૨, તાતા બ્લોક, વાંકરા.

બી. બી. એન્ડ સી બાઈ રેલવે.

નોંધ—ઉપરની તહેરાત શ્રીમાળી સુબેજીટમાં વાંચી છે તે પત્રમાં
ખાસ જણાવવું.

લીમિટી પરિપદ્ધતો રિપોર્ટ.

લીમિટી પરિપદ્ધતો રિપોર્ટની એક પણ પ્રત વગરનું કોઈપણ ચાલિતું
પર રહેવું ન જોઈએ. દરેક ચાલિતું તે મંગાવી લેશે એવી આશા છે.
દિવસ ૨૧. ૧. શ્રીમાળી સુબેજીટના માલિકોને ખાસ આદ્ય આતમાં તે મળશે.

દોલતખાના ૪૧૦૩-૬ } મન્નીઓ—શ્રીમાળી બાંધુ પરિપદ્ધતો
અમદાવાદ.

(કેટલાક ખુલાસા.)

• અમે અગાઉના અંકમાં ખુલાસા માગેલા તે પંક્તિ આ એક પદનો ખુલાસો આપેલ છે. જીજ્ઞે ખુલાસો અબ્યુદયમાં પ્રસિદ્ધ થયેલ છે. જાનિ-જનોની જાણ માટે આ ખુલાસો અત્રે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે. તન્ત્રી.

“શ્રીમાળી અબ્યુદય”ના માર્ચ ૧૯૨૪ ના અંકમાં એક વિગિત દૃષ્ટિનો દ્રેષ્ય હપાયા છે. તન્ત્રી મહાશયે હા આશ્ચર્યથી અગર તો હા આ-ધારથી એ હાપ્યો છે તે સમજાવું નથી. આ રીતે અંગત દ્વેષ અને હપ્યાને માસિકોમાં-નિરુપાયેપણે ચાલિ સેવા કરી રહેલ માર્ગદર્શકો-સ્થાન આપવું અને તેવા ખાનગી દાગણેથી હપમ થયેલા હલહોને સમાજમાં દાખલ કરવા એ સમાજને અધિગતિને પન્થે દોરવા જેવું જ છે. અમે હન્ધીએ છીએ કે એવા હલહયુક્ત લખાણેને ચાલિદેવરી માસિકોમાં હાપી તેના કપળોગી પાંના વધારે વાર ન બગાડે તો સાઈ.

કેટલીક જાખતો પડતી મંદ્રી જે યુષ્મ જેરસમજણો જનસમાજમાં એથી હસી થાય એમ લાગે છે, તેજ સ્પષ્ટ કરવાનો અમારો હરાદો છે.

(૧) ‘મંડળ (શ્રી. શ્રી. સુ. મં. મંડુવા) માં જે પ્રકારના સભ્યો છે. જોનરરી અને વાર્ષિક એક હપાયો આપનારા. જાતિના જે જે વિદ્યાર્થીઓએ મંડળ તરફથી દર વર્ષે ચતા ગેધિરીંગમાં ભાગ લીધો હોય તે સર્વ મંડળના જોનરરી સભ્યો ગણાય છે, દાગણ કે મંડળના યુષ્મ આવક તેમજ હપત્તિ એ ગેધિરીંગમાંથી જ છે. અને વારસવીક રીતે મંડળ એ વિદ્યાર્થીઓએજ હપરિયત હર્ણ છે. આ જાખનની રીતસરની નોંધ મંડળમાં દાર્પતામાં છે.

(૨) પ્રાન્તિક સમોક્ષનની ચચો મંડળ દ્વારા ચક્ર કરતી કે નહીં અને તેમાં મંડળની રકમ વાપરવી પડે તો લેવી કે નહીં તે માટે મંડળના સભ્યોની એક સભા બગાએલી અને તે વખતે કચેરી દાર્પ-વાદક મંત્રીઓની નિમણુંકની તથા મંડળની સમસ્ત રામની મં-જુરીની રીતસરની નોંધ મંડળની મીનીટ્ ખુકમાં મોજુદ છે.

(૩) ભાવનગર સમજાનીના અગારા રૂપિદેમાં અમે ભાવનગરને માલી-પ્રદાન હર્ણ છે એમ જાનનારાની માનવના બીલકુલ પાયા વગરની

છે. તે લેખમાં અક્ષરે અક્ષર સત્ય ઘટનાજ દત્તી. અમે પ્રત્યેક ભાવનગરવાસી બંધુને આમન્ત્રણ કરીએ છીએ કે જે તેમના એક પણ સખ્દ જુદો હોય તો ખુશીથી તેઓ લેનો પુકાર કરે, અમે તે માટે આદરામાં આકરી શિક્ષા ખમી લેવા તૈયાર છીએ.

- (૪) અમે ભાવનગર ગયા હતા તે પ્રાન્તિક સમ્મેલનના-અમે ઉપાડેલી યોજના-ના એક કાર્યક્રમ તરીકેજ. ધરને બાડે ગયા હતા તે મંડળની તત્સંગંધીની અશક્તિને લીધેજ. અને ભાવનગરમાં તે વખતે જે બનાવો બન્યા હોય તે અમારી વિના અને ભાવનગરવાસી બંધુઓ વિના બીજા ક્યાંથી જાણી શકે? તદુપરાંત અમે પ્રસિદ્ધ દરેલા રિપોર્ટમાં સમર્થનમાં રા. નારાયણ જગજીય મવાડી જેઓ તે વખતે ભાવનગર હતા તેમણે પણ મન્યુન ટેકા આપ્યો હતો. (જુઓ થી. અ. જન-યુઆરી ૧૯૨૪.)

x   x   x   x   x

ભાવનગર માટે અમે એક વાત - ફરીથી બાર દહને લખી, રાકીએ છીએ કે પ્રાન્તિક સમ્મેલન ન બરવામાં ભાવનગરે એક મહાન બૂલ્લ કરી છે, અમને આશા છે કે હવે ભાવનગરના નેતાઓ તે પર વિચાર કરી જશે. ભાવનગરમાં એવા અનેક હિતસાહી મુવાનો છે જેઓ હવે અમને તે માટે સાદ પાડી રહ્યા છે. તેમના હિતસાહને પોષવા ભાવનગરના નેતાઓ અવશ્ય હાય લંબાવશેજ. અસ્તુ.

મગનલાલ શામળ ત્રીવેદી.

હુલેરાય મગનલાલ ઝોઝા.

નવા યનાર ગ્રાહકોને ખાસ લાભ.

સને ૧૯૨૪ ની સાલથી નવા યનાર ગ્રાહકોને ૧૯૨૩ ની જેટ તથા ૧૯૨૩ ની સાલના જે અંકો સીલીક હશે તે મફત મળશે. અગાડિના વર્ષોના અંકો તથા જેટનાં પુસ્તકો જે સિલિક હશે તે પણ ૦-૪-૦ ચાર આના પોસ્ટેજ ખર્ચેના મોકલી આપવાથી મફત મોકલી આપવામાં આવશે.

વ્યવસ્થાપક.

મોરવીનો પ્રગતિ.

શ્રીમાળી શુભેચ્છકના તંત્રીજી બેગ, અમદાવાદ.

આપના આવતા અંકમાં મોરવીના નવા ખગર નિમે લખાણ મુજબ અથવા ઇતિ પ્રગટ કર્યો.

મોરવીમાં શ્રીમાળી બ્રાહ્મણો ધણી દીક્ષામાં ઉત્તરિ કરી રહ્યા છે. અને તેનું અનુકરણ અન્ય ગામના યાત્રી બ્રાહ્મણો કરવા છડે છે. મોરવીનું યાત્રીમાં સંપ સલાહ કેવણી માટે બચ્ચાની મંથાળ સો સૌના ધંધામાં આગળ વધવાના પ્રયત્નો કરી રહ્યા છે. અને ઇતિના અભાવ હોવાને લીધે અત્રેના શ્રીમાળીઓ ધણાજ આગળ વધ્યા છે બિશ્વાનુ તથા ગોરપદાનું પ્રથમ કરતાં લગભગ સોએ નવાણું દક્ષ ત્યાગ કરેલ છે. કેવણી અને વિધવાઓને શુભ ગદ્દો ધણા તરફથી અપાવ છે. શ્રીમાળી યાત્રીના આચાર વિચાર બાળકોને બહારી નૈતિક કેવણી અને બીજા બ્રાહ્મણોની સાથે સરખાવતાં અત્રેના બાળકોનું નસન અને બદીથી રહીત જીવન અત્રેની બીજી યાત્રીઓને પણ હયાતુ કરે છે. બાળકોમાં ધાર્મિક કેવણી અપાય તો તેઓ ધણા બસનોથી મુક્ત રહે છે. એમ માનતાં અત્રે પ્રથમ સંવત ૧૯૭૩ માં શ્રી અંબિકા વિજય પાઠશાળા સ્થપાઈ અને યોડા વખતમાં દાર્પવાદ-કની ખામીને લઈને બેથી ત્રણ વર્ષ બંધ રહી. અને યાત્રીના બાળકો રખડવા રજીવવા લાગ્યા અને બવિંચમાં દાર્પ બદી આવરો એમ યાત્રીના અમુક શુદ્ધરોએ માન્યું અને દક્ષ તથા ન્યુ આર્યિક સદાપથી પાઠશાળા અત્રેના 'સ્વાસ્થરજન' પાઠશાળાના ચાલ્વીજ શુદ્ધ પુરોહતમ કુબેર, દસ્તક માત્ર યદ. ધાર્મિક શિક્ષણ સારી રીતે અપાવા લાગ્યું અને યાત્રી બોજન સમયે સમસ્ત બાળકો જયસંકર, મહિમ્ન, રૂપ વગેરેથી બોજનશાળાને ગળવવા લાગ્યા છે. અને યાત્રીના સારા માફા અવસરોએ પાઠશાળાને મદદ મળવા લાગી. દાગણુ વદ ૧૧ ને સોમવારે તેની વાર્ષિક પરીક્ષા અત્રેના ચીફ મેડી-કલ ઓફીસર આપણી યાત્રીના દુકેરાય અકુમાર્ષી ઓગ્રના પ્રમુખપણા નીચે લેવાણી. તેમાં બધા બાળકો બવિંચમાં ઉચ્ચ રિયનિ પામે એવા દુરી-યાર જણાવા લાગ્યા. તે વખતે જે શુદ્ધરો વાર્ષિક પરિણામ લેવા પધાર્યા હતા તેઓ આવું મુદર પરિણામ બ્લેઈ થયો હર્ષ જતાવવા લાગ્યા અને પાઠશાળાના બચાવપકો તરફથી હરેક બાળકને સારા અને મુદર દુવાયો

ધનામ આપવામાં આવ્યા. રોટ્ટરી ગી. સુમટલાલ દયાશુભ દવએ પાઠ-
શાળાનો વાર્ષિક રીપોર્ટ દૃઢમાં સંભળાવ્યો, અને જણાવ્યું કે પૈસાનો ખર્ચ
સહઉપયોગ આપણા બાળકોને અવિધ્ધમાં સુંદર શહેરીઓ બનાવવામાં છે.
અને તેમાં જોડણા આપણે પછત તેટલી આપણી જોડણી ઉત્તરિ. બીજા
ગામની સામે સરખાવતાં અત્રેની સ્થિતિ બોજન વ્યવહારમાં ધણી આગળ છે
પરંતુ કેળવણીની મદદમાં ધણીજ પછત છે નહિતર દોડસો ધરની વસ્તીમાં
૨૪૦ વચ્ચે શહેરનો માસિક લવાજમ આપે! અને બીજા પાઠશાળાનું કાર્ય
સુંદર રીતે ચાલે છે એમ જાણે તથા બોલે છતાં માસિક અથવા વાર્ષિક
લવાજમ આપવામાં પછત આ અત્રેનાં આગળ વધેલા શહેરોને શોભાવ
ત મણાય. વગેરે બોલ્યા બાદ શુક્લ અંગાધર કાળીદાસે સ્થિતિની બાળકોને
ધાર્મિક કેળવણીમાં આવી સુંદર રીતે આગળ વધેલા જોઈ ધણી સંતોષ
જતાવ્યો હતો. ત્યારબાદ ડોક્ટર સાહેબે જણાવ્યું કે જે શાસ્ત્રીજી પ્રાણાયામ
ઉપર અવિધ્ધમાં વધારે ધ્યાન આપે તે બાળકો ધણી તંદુરસ્ત બને અને
આગળ ઉપર તેઓ જોડાવર અને દૃઢ મનનાં થાય. પ્રાણાયામ પીટેશી
પ્રભને બહુ ઉપયોગી જણાવ્યા હાથ્યા છે અને તેથી ધણી રાગ-મટે છે
એમ તેઓ કહે છે. અને તેનો ઉપયોગ પણ પરદેશી પ્રજા કરવા લાગી છે,
ત્યારે આપણા બાળકોને સંકષા અને પ્રાણાયામની લખ. રી, એમ કહી તેઓ
બેદરકાર રહેવા લાગ્યા છે વગેરે વગેરે ઉપદેશ આપી વાર્ષિક રૂ. ૧૦)
આપવાનું તે વખતે જણાવેલ છે. બીજા ત્રણ ચાર આસામીઓએ વાર્ષિક
તથા ખુશી બોટ આપવા ઇચ્છા જણાવી છે તથા બહારગામવાળા તરફથી
જુદી જુદી બોટ મળી છે તે નીચે મુજબ:—

વાર્ષિક મેમ્બર.

૨૪) દવે દુર્ગાશંકર રંગનાથ.	મોરબી.
૧૨) દવે જોશંકર હથિર કાપડવાલા.	"
૧૨) દવે ગૌરીશંકર ચત્રજીવ, હા. દયાશંકર.	"
૧૦) ડાક્ટર કુલેરાય ચક્રમાઈ જોજી.	"
૨) શુક્લ જ્વાનંદ મહાલેખ. હા. અમૃતલાલ.	"
૨) દવે મયાશંકર ખાવાભાઈ	"
૨) દવે રણછોડ મયાશંકર મોહીલાવાળા.	"

જુદી જુદી ખુશી બેઠના.

- મ) બાઈ પાર્વતી ખીમજી. હા. ભગવાનજી પરમાનંદ ભામનગરવાળાબેટ „
 પ) દેવે ગૌરીશંકર નવલરામ, તેમના પુત્ર માનશંકરના વીવાહ પ્રસંગે. „
 પ) દેવે ડાહ્યાબાઈ રંગનાથજી. હા. બાઈશંકર તેમની પુત્રીના „ „
 ડ) દેવે ગૌરીશંકર હરજીવન અમદાવાદવાળા. હા. ભગવાનજી તેમના „
 પીતાની વરસી પ્રસંગે.
 પ) દેવે મોરારજી ભગવાનજી દેવળીઆવાળા. હા. ત્રીભોવનદાસ ગજેશજી „
 તેમના કાકાની વરસી પ્રસંગે.
 પ) દેવે અંબાશંકર બાણજીની વીધવા બાઈ દયાકુંવરના તરફથી „
 ખુશી બેઠના.
 પ) દેવે વશરામ દયાળજી હા. નરભેરામ. તેમના માતૃશ્રીની વરસી પ્રસંગે. „

૩૪

ઉપર મુજબ વાર્ષિક તેમજ માસીક મેમ્બર બહુ ઘોડા છે. બાળકોં ધાર્મિક કેળવણી કેવી મુદર અપાય છે તે ચાતિ ગૃહસ્થો નેજરે જુએ છે માટે જે આ પાઠશાળાને વધારે મદદ મળે તેા બસારે જે કેળવણી અપા છે તેથી વધારે પ્રમાણમાં અપાય. જે બાળકોને મુદર પુસ્તકો અવારનવા ધનામો તથા અન્ય ચાતિના બાળકો અસારે ૭ વિદ્યાર્થીઓ આવે છે તેમ વધારો કરી સકાય તે પણ તમારી ચોખ્ખા ગણાશે.

હી, આપને।

મુગદલાલ કલ્યાણજી.

આવતો અંક.

શ્રીમાળી શુભેચ્છના તન્ત્રીને ઉનાળાની રજાઓ હરમ્યાન બહાર ગામ જવાનું હોવાથી જુન-જુલાઈના એકત્ર અંક બહાર પડશે.

વ્યવસ્થાપક.

અમદાવાદ જ્ઞાતિ છાત્રોલયને ગત ભાસમાં મળેલી નવી મદદ.

૧૦-૦-૦ રા. રા. છોટાલાલ દલપતરામ દવી, મહેસા વર્ગના સવાજીમના સંવત ૧૯૭૯ થી ૮૦ ના.

૫-૦-૦ રા. રા. રણછોડદાસ પીલ્લદાસ તરફથી હા. આત્મારામ બોનાશંકર ઓઝા અમદાવાદ.

૨૦-૦-૦ છાત્રોલયવાળા મકાનના માલિક મહારાજ શ્રી કાશીરામ ગુમાનીરામ તરફથી મહા શુદ્ધી ૧ ના રોજ વિદ્યાર્થીઓને ભોજનના.

૩-૦-૦ રા. રા. પ્રભાશંકર મુળજી બાવનગરવાળા તરફથી ખીજા વર્ગના સભાસદના સવાજીમના સંવત ૧૯૮૦ ના.

૧૦-૦-૦ ઓઝા મણીશંકર હરજીવન બાવનગરવાળા મદાવદી ૩ ના માસીસા નિમીત્તે વિદ્યાર્થીઓને ભોજનના.

૮-૦-૦ શુક્લ પ્રભાશંકર દેવશંકર અમદાવાદ તરફથી ચેત્ર શુદ્ધી ૫ પુષ્કવારે વિદ્યાર્થીઓને ભોજનના.

૧-૮-૦ શેઠ ડાયાભાઈ નયુભાઈ ચલોળાવાળા તરફથી રા. ૨૫ ના વ્યાજના

૧-૦-૦ રા. રા. કુલશંકર ધેવાભાઈ આવસત્થી સુરતવાળા તરફથી મદદ.

૨-૮-૦ રા. રા. મોહનલાલ ડાસાભાઈ મદુરાવાળા તરફથી મદદના.

૧૦-૦-૦ રા. રા. પ્રભાશંકર આણંદરામ શ્રી ગાંધીવાળા તરફથી તેમના સ્વર્ગસ્થ બત્રીજા લક્ષ્મીશંકર ઇશ્વરલાલની ચેત્ર વદી ૨ ની સંવત્સરી નિમીત્તે વિદ્યાર્થીઓને ભોજનના.

૭-૧૨-૦ રા. રા. દવે ભગવાનજી ગોરીશંકર અમદાવાદ તેમના સ્વર્ગસ્થ પત્ની મણીઆઈની વરસી ચેત્ર શુદ્ધી ૧૬ શુક્રવારે વિદ્યાર્થીઓને ભોજનના.

૧-૮-૦ રા. રા. મોહનલાલ ડાસાભાઈ મદુરાવાળા તરફથી મદદના.

૮૦-૪-૦

૪) પુસ્તકો રા. રા. શિવજીવંકર વનમાળી ઓઝા તરફથી.

મન્ત્રીઓ-શ્રી મ. આ. ધી. ધા. દે. મંડળ-અમદાવાદ.

શ્રી મહાલક્ષ્મીજીની છબીવાળી રૂ. ૧ વાળી
મકાન કાળાની-ટીક્ટોડા.

હા. રા. રા. જયંતીલાલ રતીલાલ ત્રોવેદી મુંબઈ.

- ૧ રા. લક્ષ્મીભાઈ જગજીવન શાહ મુંબઈ.
૧ રા. નેશંકર જીવરામ ત્રિવેદી ગદશ.
૧ રા. રતીલાલ કાળીદાસ ત્રિવેદી ગદશ.
૧ રા. પરસોતમદાસ ત્રિભોવનદાસ મુંબઈ.
૩ રા. મણીલાલ મગનલાલ મહાની મુંબઈ.
૧ રા. કૃષ્ણાલાલ બવાનીશંકર સરભોણે
૧ રા. હરણાશંકર ગીરનાથશંકર જોશી લાડી.
૧ રા. યુનીલાલ હરજીવન ત્રિવેદી વ્યમરેવી.
૩ એક મંદરથ ૩૫ મીન્ટ રોડ મુંબઈ.

23

હા. દેવશાંકર મોહનલાલ ગોખાલાવર.

૧. શેઠ જીવનધર હીરાચંદ ગાંધી સાતુર.
૨. મોરારજી મોહનદાસ સાતુર.
૧. મણીલાલ મગનલાલ મુસીયા લીમડીવાળા સાતુર.
૧. ચાંપશી ધરંભશી સાહ સાતુર.
૧. અંગાધર પંદરીનાથ કવડેકર લોતુર.
૧. મોહનલાલ ઇશ્વર જોશી પ્રાંમધા.
૧. ચેતરામ સલ્લેજી સાતુર.

2

29-0-0

[illegible]

9928-3-0 24.

मन्त्रीमो-श्री म. व्या. श्री. आ. डे. मं. ११-अनंतवाद.

શ્રીમોળી બ્રાહ્મણુ છાત્રાલય-અમદાવાદ.

જ્ઞાતિના બાળકોને કેળવણી તે જ્ઞાતિ ઉન્નતિનું પ્રથમ

પગથીયું છે.

જ્ઞાતિનાં બાળકો એ આપણાં પોતાનાંજ બાળકો છે.

ક્યાં મા બાપો પોતાનાં બાળકોને અંગ્રાન અધિકારમાં જોયાં જાંવા દેશે ?

એવા ક્યા જ્ઞાતિજનો હશે કે જે પોતાની જ્ઞાતિના બાળકોને અંગ્રાન કેળવણીના અભાવે હલકી નોકરી કરી જીવન નિર્વાહ ચલાવતા, જેવાનું ઇચ્છે ?

જ્ઞાતિ બંધુઓ નવો અને જ્ઞાતિનાં બાળકોને પોતાનાં બાળકો ગણી તેમનું અંગ્રાન તિંભર ટાળવા, તેમને જ્ઞાનરૂપી દીવો આપી તેમના ઐદિક તથા પારલાકિક કલ્યાણ માટે આજીવન ભાથું બંધાવવા તત્પર થાઓ.

જ્ઞાતિ અભિમાન ધરાવનાર, જ્ઞાતિને પોતાનું વિશાળ કુટુંબ સમજનાર, જ્ઞાતિ હિત માટે ઉત્સાહ ધરાવનાર દરેક જ્ઞાતિ બંધુએ જ્ઞાતિ બાળકોની કેળવણી અર્થે યથાશક્તિ સહાય આપવી જરૂરી છે.

દાન આપવા માટે અમદાવાદનું જ્ઞાતિ છાત્રાલય ઉત્તમ સ્થાન છે.

તુરતની જરૂરીયાતો.

જ્ઞાતિ વિદ્યાર્થીઓ સાળાઓ તથા ઠાકેજોમાં અભ્યાસ કરે તે ઉપરાંત તેમને કેટલુંક જરૂરનું ઔદ્યોગિક, વ્યાપારિક તથા જીદા જીદા બંધાઓ અને ક્ષણનું જ્ઞાન મળે તેવો પ્રજ્ઞે અમદાવાદના જ્ઞાતિ છાત્રાલયમાં કરવાનો નિશ્ચય થયો છે. આ દિશામાં ચંક્રચાત કરવા માટે પ્રથમ નાનિના પરત્વોની દાસ તુરતમાંજ જરૂર છે. જ્ઞાતિના સાધન સંપન્ન ગૃહસ્થો તે જરૂરીઆત પૂરી પાડે એવી ખાસ વિનંતિ છે.

૧ વિદ્યાર્થીઓને દાદપ રાઈટીંગ શીખવડવા માટે એક અંગ્રેજ અને એક ગુજરાતી તેવા બે દાદપ રાઈટરો.

૨ કાંતવાની કળા સાથે વજાટ દામ શીખવડવા માટે એક શાળા.

૩ સુધારી દામ માટે સારા મુધાટી ઓળેરો માટે રકમ.

૪ બાપવાની કળાના શિક્ષણ માટે તથા તે બંધો સામાન્ય કળાપુત્ર

શિક્ષણ આપવા માટે એક નહોતું એસ અગર તે નહોતું પ્રેસ કરવા માટે રૂ. બે હજારની રકમ.

ટાઇપ-સાદીંગ સાથે રોર્ટ દે-કનું પણ શિક્ષણ આપવામાં આવશે. આ જ્ઞાન વિદ્યાર્થીઓને ધંધામાં તેમજ સારી નોકરી પ્રાપ્ત કરવામાં ધણુંજ ઉપયોગી નીવડશે.

કાંતવા, વણવા, તથા સુધારી લુંદારી કામની માહિતગારીથી કેટલાંક મરગથુ કામ દ્વારા કરી લેવાનો સ્વાશ્રય વિદ્યાર્થીઓમાં આવશે.

છાપવાની કળા પ્રાપ્ત કરવાથી તે ધંધો સ્વતંત્ર રીતે કરવાની તેમજ ધંધાને અંગે સાફ ડાખકાગ કરાવવાની કળા અને રસીકતા કેળવશે તથા સામાન્ય જીવિના વિદ્યાર્થીઓને ધંધા અથવા નોકરીનું એક સાધન પ્રાપ્ત કરી શકશે.

આટલી યોજના પાર પડતાં બીજી પણ આવશ્યક જ્ઞાનની યોજના તૈયાર કરવામાં આવશે.

માતિના હત્તાકી સામન સંપત્તિ મુદ્દસ્યોને આટલી જરૂરીઆતની વસ્તુઓ પૂરી પાડવાની આ એક ઉમદા તક છે.

બીજી જરૂરીયાતો.

- (૧) ઇનામયજ્ઞતા સ્વતંત્ર મકાન માટે નહોતી રહેતી રકમોની.
- (૨) મકાન કાળાની મહાનિર્ણયની છબીવાળી રૂપીઆ એકવાગી મીટીટ બરાવનાર હત્તાકી માત્રિ સ્વયંસેવકોની.
- (૩) નાદુરસ્ત તબીબન વખતે સારવાર અને દુરેતના નિર્દેશ ઉપચાર માટે દવાખાનાની વસ્તુઓ અગર તે માટે નાણાંની મદદ.
- (૪) સારી લાવજેરી બનાવવા માટે પુસ્તકો અગર તે માટે રકમ.
- (૫) વાચનાલય માટે અદવાકિત અદવા માસિક પત્રો અગર તે માટે રકમ.
- (૬) વણાટ કાગ, ટાઇપ સાદીંગ, રોર્ટ દે-ક વિગેરે શિખવા તથા શિખવાડવા માટે વિદ્યાર્થીઓ તૈયાર કરવા માટે પગાર કે સિખવૃત્તિ પૂરી પાડવા માટે રકમો.
- (૭) તિથિ જોજનો માટે અથવા સાદા જોજનો માટે કપ્પ જનના સ્મરણાયે રકમો.

નામેની તિથિએ આજ સૂર્યમાં મોઢાએથી છે:—

- (૧) શ. ૨૫૧) મહાવંદ ૯ ના રોજ સ્વ. શામંજી ચતુશ્રુત ઓઝા (મોરખી) ની તિથિના ભોજનના.
- (૨) શ. ૨૫૧) પેાપ વંદ ૮ ને રોજ સ્વ. ઓઝા શંકરભાઈ રામચન્દ્ર, (ખંભાતવાળા) ની તિથિ ભોજનના હા. સ્વ. ચંચળખાઈ.
- (૩) શ. ૨૫૧) શ્રાવણ વંદ ૧ ના રોજ સ્વ. ત્રવાડી-દાવજી નારણજીની તિથિ ભોજનના હા. અનોપરામ દાવજી ત્રવાડી, ભાવનગર.
- (૪) શ. ૨૫૧) શ્રાવણ શુદ્ધ ૧ ના રોજ સ્વ. ખાઈ હરિ તે સ્વ. દાવજી નારણજીનાં પત્નીની તિથિ ભોજનના હા. અનોપરામ દાવજી ત્રવાડી ભાવનગર.
- (૫) શ. ૨૫૧) માગશ્વર શુદ્ધ મીઠના રોજ સ્વ. દેાખાઈ તે સ્વ. અનોપરામ રામરામની વિધવાની તિથિ ભોજનના હા. મણીલાલ અનોપરામ ત્રિવેદી ખંભાત.
- (૬) શ. ૨૫૧) આંશુદ શુદ્ધ ૧૫ અક્ષીઆમવાળાં સ્વ. ચંચળખાઈની તિથિ ભોજનના.
- (૭) શ. ૨૫૧) સ્વ. ગંગાઆઈની તિથિ ભોજનના હા. છોટાલાલ દસપતરામ કવિ, ભાવનગર.
- (૮) શ. ૨૫૧) ભાદરવા વંદ ૧ ના રોજ સ્વ. મોતીલાલ મમનલાલ શાહની તિથિ ભોજનના હ. નારણલાલ મોતીલાલ બુકસેલર, અમદાવાદ. બીજી એક તિથિ રમારક્ષની રક્ષા માટે એક ગૃહસ્થ તરફથી વચન મળેલું છે. તેમના તરફથી રક્ષા આવી જતાં તે જગદેર કરવામાં આવશે. અન્ય દિસાહી યાત્રિ ગૃહસ્થોને પોતાનાં સ્વર્ગસ્થ સ્નેહીજનો પ્રત્યેની બાવ દર્શાવવા માટે તથા તેમના પ્રત્યેનું રક્ષા અથા કર્મો ગાટે તિથિ રમારક્ષની આ રીત ઉત્તમ છે. યાત્રિજીઓ આ પ્રકારની વિશેષ મદદ આપવા પ્રેરશે એવી વિનંતિ છે.

ઉપરની જરૂરીયાતો પૂરી પાડવાં માટે ન્હાની અથવા મોટી નાણાંની મદાવ્ય આપવા માટે યાત્રિના દિસાહી, તેમજ યાત્રિના આંગડો માટે લાગણી રાવનાર સોધન કૃપણ ગૃહસ્થો પ્રેરશે એવી વિનંતિ છે,

મન્ત્રીઓ—શ્રી. મ. આ. શી. શા. કેળવણી મંડળ.

દોલતખાના ૪૧૦૨-૬ અમદાવાદ.

રાજા મહારાજાઓ

નવાજ સાહેબો, નામદાર સરકારના ધારાસભાના ઓનરેબલ મેમ્બરો, સેશન્સ જજો, ઈન્સેક્ટ, મેજિસ્ટ્રેટ, કેપ્ટનો, નામદાર લેફ્ટ વૉઇસરોયના લેફ્ટ ઓનરરી એ. ડી. સી., પોલીસીક્લ એન્ટ, સરકારી સીવીલીયન એન્જીનિયર, યુરોપીયન સીવીલ સરજન્ટો, એમ. ડી. ની ડીગ્રી ધરાવનારા મોટા, ડાક્ટરો તથા દેશી અને યુરોપીયન અમલદાર અને ગૃહસ્થોમાં

બાદશાહી યાકુતી

નામની જગમહેર દર્શાવતી બહુ વખરાય છે એજ તે ઉપયોગી તાલી નિશાની છે—ગવર્મેન્ટ લેબોરેટરીમાં આ રજવાડી ફવા એનેલાઇઝ થયેલ છે.

બાદશાહી યાકુતી

ગમે તે કારણથી શુભાચેલી સાક્ષાત પાછી લાવે છે પુરયાતન કાયમ રાખે છે. આ રાજવંશી યાકુતી વીર્ય વિકારના તમામ વ્યાધી મટાડે છે અને વીર્ય ઘટ્ટ બનાવી ખૂં પુરયાતન આપે છે. ખરી મદદિય આપનાર અને નગલા માણસને પણ શુવાનની માફક જોરાવર બનાવનાર આ દવાનો લાભ લેવો અમારી ખાસ ખામશ્ય છે. આ દવા નવાપરવામાં કોઈપણ જાતની શરેહની જરૂર નથી.

૪૦ ગાળીની ડબ્બી એકના રૂપીઆ દરા.

બાદશાહી યુનાની લેપ

ઉમદા દવાઓમાંથી આ લેપ બનાવેલ છે. ખૂં પુરયાતન લાવવા માટે આ લેપ ફતેહમંદ ઈલાજ છે. આઉસ એકની ડબ્બીના રૂપીઆ આદ.

ડાક્ટર કાલીદાસ મોતીરામ-રાજકોટ-કાલીયાનાડે.

સહકાર

લાંબી છંદગી, શરીરનું મોજું, શરીરના દરેક અવયવની પૂતી
તાકાત, હમેશાં છીંકે જેવી સારી પાવનશક્તિ, એ
સંઘળાતો સહકાર ચોક્કસ શાખવા માટે જમારી
આમૃત ગુદચ

આતંકનિગ્રહ ગોળીઓ

સાપેરા એ ગોળીઓ તમારા શરીરની નંગળાઈનો તમામ દોરગોળો
દર દરી તમેને તંદુરસ્ત, જગવડા અને હિંમતવાન બનાવવાની
અદ્ભુત શક્તિ ધરાવે છે. તમારો શારીરિક અને માનસિક દરદોની
સાથે અહમસહકાર દરીને જો તમારે રક્તદમદ, યલું હોય, તો તેને
માટે આ આતંકનિગ્રહ ગોળીઓ એક ચમત્કારિક ગુણભાજી
છે. વધારે વિગત જાણવા માટે પ્રાઇવેલીફ્ટ મેગાવો નક્કીત મળે
છે. પોસ્ટેન્ટ પણ લેવામાં આવતું નથી.

હિંમત-ગોળી ૩૨ ની ટૂંકી ૧ નો રૂપિયો એક.

વૈદ્યશાસ્ત્રી મણિશંકર ગોવિંદજી.

સ્થાનિક એજન્ટ મ. નો. ચંદુલાલ અંબારામ ૬૧૩૨૨. રીવેન્યુ-અમદાવાદ.	} આતંકનિગ્રહ ઔપધાલય. જાનનગર-હાહીઆવાદ.

શ્રીમાળી ગુહેચ્છક.

સત્યંવદ્ | ધર્મચર | સ્વાધ્યાયાત્માવમદ્ | ઉપનિષદ
યન્કરીષિ-યદ્દનાતિ ચચ્છુદોષિ દદોમિ યત્ |
યત્તપસ્વસિ યોન્તેય તત્કુરુધ્ય મદપંજમ્ ॥ શ્રી. મ. ગીતા.

વર્ષ ૧૯૨૫.]

ઓગસ્ટ-૧૯૨૫.

[અંક ૮ મો.]

વિપયાનુક્રમણિકા.

૧ જીવનનર શ્રી. આ. જોડીગની વિધા.	૧૮૫
૨ રા. જા. વિદુષદાસ શ્રી. ન. માનપત્ર.	૧૮૩
૩ રા. રા. પ્રેમસંકર ધ. ત્રિવેદીને માનપત્ર.	૧૮૫
૪ ગદુશા. શ્રી. આ. કે. ફડને હેવાસ.	૧૮૬
૫ રા. બ. વિદુષદાસ તથા છા. દ. દવિને માનપત્ર.	૧૮૮
૬ ગારી મુસાફરી.	૨૦૨
૭ તાજકોટની શાંતિ તરફથી માનપત્ર.	૨૦૪
૮ ન્યાય માગે.	૨૧૧
૯ મહાન શાંતિની સિદ્ધિ.	૨૧૨
૧૦ પુષ્કરરાગમાં સંમીલન.	૨૧૩

તમ્ની અને પ્રકાશક.

વ્યવકલાક શિવસંકર ત્રિવેદી, એમ. એ.

શોલતપાનાં, ૮૬૦૩-૦૬—અમદાવાદ.

ગાનમંદિર શ્રી-ડી.મ. પ્રેસમાં સંસ્કાર્ય અમરસાગે જાણ્યું.
વાવેશરીની પેળા, રાણપર—અમદાવાદ.

ગુજરાત આયુર્વેદિક ફાર્મસી.

વૈદક પ્રચાર સાહિત્ય ખાતું.

માસીજા અને પુસ્તકો.

આ ફાર્મસી બોધથી બનાવતા અને ઉપચાર કરવા ઉપરાંત
વિશેષ નહતવનુ એક કાર્ય એ કરે છે કે પોતાના વૈદક સાહિત્ય પ્રયોગ
ખાતા હતા એકોઠા તદ્દરસીના નિયમો અને આરોગ્ય મળથી માનવો
ફાલાવી પણ કરે છે રથ વધથી ગુજરાતી માનિક, વૈદક ગ્રંથો અને
નિમ્નથી દોરા આ ખાતાએ આયુષ્ય મેળથી સાફ અજવાળુ પાડ્યું છે
“વૈદકપ્રતિ” માસીક વાર્ષિક લગભગ રૂ. ૩-૦-૦.

વૈદક ગ્રંથો.

ધરવૈદુ—વૈદકના અભ્યાસીઓ માટે ખાસ ઉપયોગી ગ્રંથ.
આશિ ૧ ફી. ૪ ૩ ૬

માગી સતતી—સુદૃઢ, સુદૃઢ અને નદાચારી બાળકો ઉપર
કરના એ માગાપોના લાભમાં છે, એ વાત આર્થ વૈદક અને
અગ્રેષ્ઠ વૈદકના પ્રમાણે સાથે શિક્ષકરી આર્પનાર શાસ્ત્ર
આશિત્રી ત્રીજી ફી ૩ ૨)

ધાત્રી શિક્ષા—મુલાવદ સભ્ય ધી માતૃગૃહ ગ્રંથ. ગર્ભસ્થિતિમાં
થતા દરના ઉપયોગ તથા પાલવના નિયમો, નસવ માટે નાથનિક તૈયારીઓ,
નમવના ત્રણ અવસ્થાઓનું વર્ણન, કસવાવના દારણો અને
દરાય સવાવડીતી સારવાર તથા બાળક દંડેરવાના નિયમો એક શુભ
વડીતે મીઠવાધ્ધ સમજવે છે આશિત્રી ત્રીજી ફી ૩ ૨)

માગી પરિચર્યા—માદાની સારજત વિષે સંપૂર્ણ જ્ઞાન મેળવવાનો
ગુજરાતી બાળામ નયમ ગ્રંથ ફી ૩ ૧૦૦

ગરબોનો વૈદ—દરે-દરની સામાન્ય અમજજી, ધરમયુ અને
સરતા ઉપાયોના સમજૂનો ગ્રંથ ફી ૩ ૨૦.

સીઓનો વૈદ—સીઓના ખાસ દરદો, તેના લક્ષણો, દારણો
તથા ઉપાયોનો ગ્રંથ ફી ૩ ૧૦૦

બાળકોનો વૈદ—બાળકોના ખાસ દરદો, તેના લક્ષણો, દાર-
ણો, તથા ઉપાયોનો ગ્રંથ ફી ૩. ૨)

મુલાવરથાનો શિક્ષક—જીવાન સીપુરેપોના કતબ તથા ફર-
જનો આદર્શ શિક્ષક. ફી ૩ ૧૦

મજવાનું ઠેકાણું:-ગુજરાત આયુર્વેદિક ફાર્મસી-અમદાવાદ.

શ્રીમાળી શુભેચ્છક.

इच्छन्नुभं यः स्वपरस्य नित्यं पूजतत्पशुभं कुलदेवो तस्य ।
विचार्यैवं विद्वद्भ्यु तर्हि भीमाष्टो शुभेच्छक इच्छतीत्यम् ॥

(જે મનુષ્ય દશેશ પોતાનું તેમજ પારદાનું શુભ છન્છે છે તેનું અશુભ શ્રી મદાસક્ષી નામ દે છે. આ શ્રુતિ દરેક બધું વિચાર રાખી તે પ્રમાણે વર્તે એમ શ્રીમાળી શુભેચ્છક છન્છે છે. રા. મ. અપાષી)

પુ. ૫ મુ.]

જોગસ્ટ-૧૯૨૪

[અંક ૮ મો.

ભાવનગર ખાતે શ્રી પ્રેમશંકર ધનેશ્વર શ્રીમાળી શ્રાદ્ધજી
જોરડોગની સર પ્રભાશંકર પદ્મજીના હાથે
પ્રુક્તી મુક્તવાની ક્રિયા.

૧૯૨૪

રા. રા. વિક્રમદાસ ગીરજાશંકર ત્રિવેદી તથા

રા. રા. પ્રેમશંકર ધનેશ્વર ત્રિવેદીને માનપત્ર.

— ૧૯૨૪ —

તા. ૨૮-૬ ૨૪ ના રોજ સાંજના સામગ્રી-વાગે આજી દાતિના વંડાની મેડી ઉપર ભાવનગર રોડની કૌંસીજના પ્રેસીડન્ટ સાહેબ સર પ્રભાશંકર દાસપતરામ પદ્મજી કે. સી. આઈ. ઇ. ના પ્રમુખપણા નીચે રાવ બહાદુર મે. ત્રિવલ્લભસાગર તથા રા. મ. પ્રેમશંકરબાબુને માનપત્ર આપવાનો અને શ્રી પ્રેમશંકર ધનેશ્વર શ્રીમાળી શ્રાદ્ધજી જોરડોગ પ્રુક્તી મુક્તવાની ક્રિયા કરવાનો નોંદર મેળાવડો યોજા દત્તો. કૌંસીજના મેખર સાહેબો મે. રાવ બહાદુર ત્રીલુવનરામ કાળિદાસ ત્રીવેદી તથા મે. સ્વામી આદરજી મોપાવાળા સાહેબ તથા રાજ્યના બીજા અમલદારો અને શહેરના શ્રેણીઓ પણ પ્રમાણે દત્તો. તથા ભાવનગરના તાલિજીઓ સારી સંખ્યામાં દાખર દત્તો. તે ઉપરાંત અલીના આમંત્રણે માન આપે બંદારીશ, તમાલ, ગણ, મહારા

શિહોર, ઉમરાળા વીગેરે સ્થળોએથી પણ શાંતિબંધુઓએ પધારી પ્રસંગ દીપાવ્યો હતો. વિરોધમાં મે. વિદ્યુલદાસભાઈ ત્યાં પ્રેમશંકરભાઈને સુખારંભાદી ત્યાં દીર્ઘાંશુ ઇચ્છિનારા અને વિદ્યાર્થી ગૃહ તરફ શુભેચ્છાઓ દર્શાવનારા પત્રો તથા તાર નીચેના ગૃહસ્થો તરફથી આવ્યા હતા અને તે પ્રસંગે સભા પાસે રજુ કરવામાં આવ્યા હતા.

તાર-(૧) મે. કૃષ્ણલાલ કેશવલાલ, જોતપુર.

(૨) રા. ચુનીલાલ દરીલાલ, જીરા, તરફથી.

પત્રો-(૧) જોગા પ્રાણશંકરે શીવશંકર, ધોળકા. (૨) રા. રા. રતિલાલ ઠાળીદાસ, અમદાવાદ. (૩) રા. રા. મયાશંકર જટાશંકર, અમદાવાદ. (૪) રા. રા. ચીમનલાલ દલપતરામ કવિ, અમદાવાદ. (૫) રા. રા. મોહનલાલ લક્ષ્મીશંકર, રાણપુર. (૬) રા. રા. કુલશંકર મહાવંશ વંશળી સોરઠં. (૭) રા. રા. કલ્યાણજી અમરૂજી ઝોઝા, રાજકોટ. (૮) રા. રા. હરિશંકર ઇશ્વર દવે, રાજકોટ. (૯) રા. રા. મણિ-શંકર નાયજી ઝોઝા, રાજકોટ. (૧૦) રા. રા. મંગળજી હરજીવન ઝોઝા, રાજકોટ. (૧૧) રા. રા. પોપટલાલ હરસનજી વ્યાસ, મહુવા. (૧૨) રા. રા. દેવાશંકર ગીરજાશંકર, પાંચતલાવડા. (૧૩) રા. રા. લક્ષ્મીભાઈ ઠાળીદાસ ઝોઝા, દીહોર. (૧૪) રા. રા. નારાયણજી જગન્નાથ ત્રિવેદી, દીહોર. (૧૫) રા. રા. કેશવલાલ, ઠંડવા ઝોઝા, આટકોટ. (૧૬) રા. રા. નરેશભદાસ દોલતરામ, ધોધા. (૧૭) રા. રા. રતિલાલ મોતીલાલ, પ્રાંગધ્રા. (૧૮) રા. રા. રામપ્રસાદ પીતામ્બરદાસ, મહુવા તરફથી.

પ્રમુખની સુટણી થયા બાદ મે. છોટમલાલ દલપતરામ કવિએ શ્રીમાળ નગરથી સર કરીને અત્યાર સુધીની શ્રીમાળીઓની સ્થિતિ અને તેમની અગાડીની જાહેરલાલી પૂર્ણથી ખતાવી હતી અને જુદે જુદે સ્થળે વિદ્યાર્થી-ગૃહોને માટે ચયેલા પ્રયાસો અને શાંતિબંધુઓએ તેને માટે લીધેલા શ્રમોના ઉદ્દેશ્ય ક્યો હતો અને તેઓએ જણાવ્યું હતું કે મોઝ મોઝ પણ ભાવનગર જાયું છે. રા. રા. ગીરજાશંકર ભગવાનજીએ પોતાના ભાઈ શિવશંકરના સ્મરણાર્થે રૂ. ૫૦૦૦) કેળવણી ફંડ માટે દાન આપ્યું છે તેની તથા ગંગાસ્વરૂપ અંચળખેને ત્યાં-કંડુ બહેનના ઉદારપણાની સ્તુતિ કરી હતી. ત્યાર બાદ રા. રા. નરેશશંકર પ્રાણજીવન દવેએ માનપત્રો વાંચ્યા હતાં અને ઐક્ય, પદ્ધતિ સંબંધે વ્યખ્યાન આપ્યું હતું. પછી મે. પ્રમુખશ્રીના હસ્તે રાવ બહાદુર

મે. વિઠ્ઠલદાસભાઈ ત્યા રા. રા. પ્રેમશંકરભાઈને માનપત્રો. અર્થથી કરવામાં આવ્યાં હતાં. મે. વિઠ્ઠલદાસભાઈએ ઉત્તરમાં યાત્રિનો ઉપકાર માન્યો હતો, અને લોખંડી મુકામે બરાચેલી પરિણામ પોતાના મનથી સફળ થઈ તે હપ્તકત યાત્રિભાઈઓના કહેવાથી જાણી પોતાનો સંતોષ જાહેર કર્યો હતો. ઉપરાંત જાણીયું હતું કે રાજ્યના કામકાજમાં મે. પટ્ટણી સાહેબની કૃપા અને સર-આતથીજ તોફરી તેઓ સાહેબની ઇચ્છા નીચે કર્યાંતું અને માનપત્ર પણ તેઓ સાહેબને હાથે અપાવાની હપ્તકત મગરૂબ થવાતું અને સંતોષ માનવાતું કારણ છે એમ જાણીયું હતું. હાલ થોડા સમય પહેલાં અમદાવાદની બોર્ડિંગને રૂ. ૧૫૦૦ ની રકમ મકાનના કાળામાં પોતે વ્યાપેલ છે એટલે ભાવનગર બોર્ડિંગને થોડા સમયે પોતે ભૂમરો નહિ તેમ જાણીયું હતું. દરમિયાન એક ફી બોર્ડરનો ખર્ચ એક વર્ષ સુધી વ્યાપવાતું તેઓ સાહેબે જાહેર કર્યું હતું અને ચાંદીના કારકેટની જે કિંમત હોય તે બોર્ડિંગ ફંડમાં વ્યાપવા જાણીયું હતું. હવે તેમણે જાણીયું હતું કે યાત્રિ મારી પાસેથી જે જોઈએ તે માગવા હકદાર છે. અને પોતે દરેક પ્રસંગે સેવા કરવા તૈયાર છે.

મે. પ્રેમશંકરભાઈ તરફથી ઉત્તર આપવામાં આવ્યો હતો તેમાં તેમણે ઘણું નિરાશમાનપણું અને સાદાઈ દેખાઈ આવતાં હતાં. તેમણે પણ માન પત્રના કારકેટની કિંમત નેટલી રકમ બોર્ડિંગ ફંડમાં વ્યાપવા જાહેર કર્યું હતું. બોર્ડિંગને સર્વે તરફથી ઘણા આશીર્વાદ મળ્યા હતા. અને પોયો પછી શુભ ઘડીમાં નખાય છે એટલે ઘણી આગાહ થશે એમ જોશીએ સમામાં જાહેર કર્યું હતું.

ત્રણ વિદ્યાર્થીઓથી મૂઠ યાર થયું છે. ભાઈ જ્યોતીલાલ દેવશંકર ઓઝા, પ્રીવીઅસ, વાંકાનેર; ભાઈ નરોત્તમદાસ ઇશ્વરલાલ, પ્રિવિઅસ, મોરબી, ભાઈ પ્રતાપરાય પોપટલાલ, પ્રીવીઅસ, મહુવા; એ ત્રણ ભાઈઓ હાલ કામલ થયા છે. ખીજા જે ત્રણ વિદ્યાર્થીઓ એકાદ બે દિવસમાં આવવાના છે. મે. છોટમલાલ દલપતરામ કવિ તરફથી પોતાના સ્વર્ગત્રય પુત્ર હરીપ્રસાદના સ્મરણાર્થે બોર્ડિંગમાં રૂ. ૧૦ ની માસિક રોકાવરથીય વ્યાપવાતું જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું તેઓ સાહેબ દરેક પ્રસંગે દેગવણીના કામમાં હદાર મનથી પોતાના નાણાનો સહન્યય કરે છે અને દરેક સંરથા તરફ પોતાનો હાથ સંજાવે છે તે આપણે મગરૂબ થવા જેવું છે અને તે ખાતે તેઓશ્રીને ધન્યવાદ થતો છે એમ સોફ્ટરી તરફથી કહેવામાં આવ્યું હતું.

મે. પ્રમુખ સાહેબે પોતાના બાપણમાં રાવ બહાદુર વિઠ્ઠલદાસભાઈનું માનવનું અતિશયોક્તિ સિવાય મથાસ્તિ સ્થિતિનું વર્ણન કરે છે એમ જણાવી મે. વિઠ્ઠલદાસભાઈને રાજ્યની સેવા બર્જવવા ઉપરાંત મુરોપીઅન અધિકારી એની ખુશી રાખી રાજ્યનું કામ કરવાનું છે તે કામ તેમણે એટલું સંતોષકારક રીતે બજાવ્યું છે કે તેમને ધલિદાળ મંત્રણો નોંધે એવો આધાર તે મુરોપીઅન અધિકારીઓનો હતો. રા. વિઠ્ઠલદાસભાઈ દુશિઆરી ઉપરાંત ધણા સંયમથી રાજ્યની સેવા બજાવે છે એમ તેમણે જાહેર થયું હતું.

રા. રા. પ્રેમશંકરભાઈની ઉદારતાં મે. પ્રમુખ સાહેબે પેસાદાર માણસની અધલાખ રૂપીઆતી સખાવત કરતાં વધારે 'દાંમતી' ગણી હતી અને તે પેસાદાર માણસોને પણ ધડો લેવા લાયક છે એમ કહ્યું હતું. પ્રેમશંકરભાઈની સાદાઈને 'એક હાથે કરેલી સખાવત ખીલે હાથ ન જાણે' એવી રીતે ઝાળખાવી બોર્ડિંગના સંબંધમાં કહ્યું કે ચાતિના જૂતકાળ તરફ જોવા કરતાં હાલની અને અવિષ્ણની સ્થિતિ જોવાની જરૂર છે. આપણા અપિ મુનિઓએ જાણે સખ્યા છે અને તેઓ વિદ્યામાં ધણાં સમર્થ હતાં. આપણામાં તેમના સંસ્કારો છે એટલે અલુકળ સંજોગો મળતાં ખીલી આવે તેમાં નવાઈ જોવું નથી. પોતાને હાથે ખુશી મુકાયેલી માછ બોર્ડિંગની બજાવી નથી એટલે આ પણ કુતોદર્શન નીવડે એવો પુરપાઈ કરવા જણાવ્યું હતું. આથી ચાતિમાછામાં ધણા ઉત્સાહ ઉત્પન્ન થયો હતો અને કેટલાક માછઓ ધણા ખંતથી મદદ રૂપ થયા છે અને ચામ તથા તમામ માછઓ બોર્ડિંગ તરફ અભિપ્રિયી જુએ એવી પ્રેરણા પ્રજા તેમને કરી એવી પ્રાર્થના છે.

ત્યાર બાદ પ્રસંગોચિત કવિતા ગવાયા બાદ રા. રા. ધનેશ્વર પરમાણ્વદાસ, રા. રા. પ્રેમશંકરભાઈ તથા મે. રાવ બહાદુર વિઠ્ઠલદાસભાઈ સંબંધે કેટલીક હકીકત જણાવી હતી.

મે. પ્રમુખ સાહેબનો ઉપકાર માની તથા પાન શુદ્ધાંજી અને કુલદાર અપાયા બાદ મેળાવડો વિસર્જન થયો હતો. મેળાવડામાંથી ફારંક થયા બાદ આજના શુભ કાર્યની ખુશાલીમાં રા. રા. ધનેશ્વરભાઈ તરફથી ચાતિર્ગોજન હતું ત્યાં અલ્લહેવો પધાર્યા હતા.

આ પ્રસંગે બરાલેલી રૂઝો નીચે પ્રમાણે છે.

૩૧. ૨૫૧) રા. રા. દામજીભાઈ રજુછોડ ત્રિવેદી તળાવ.

૩૧. ૫૧) રા. રા. હમનલાલ બાપુભાઈ ત્રિવેદી તળાવ.

૩૧. ૫૧) રા. રા. વિઠ્ઠલદાસ દામજી ત્રિવેદી મહુવા.

શ્રીમાન્ વિઠ્ઠલદાસ ગીરજશંકરને અર્પણ કરવામાં આવેલ માનપત્ર.

શ્રીમાન્ રાવ બહાદુર

વિઠ્ઠલદાસ ગીરજશંકર ત્રિવેદી,

બી. એ., એલ. એલ. બી.

ભાવનગર.

પ્રિય બન્ધુ,

નામદાર બ્રિટિશ સરકાર તરફથી આપને રાવ બહાદુરનો ઇલકાગ એનાયત થયો તે જાણી અમે આપનાં શાંતિબંધુઓ તે તકનો લાભ લઈ અમારાં અંતઃકરણની ખુશાલી પ્રદર્શિત કરી આપને અભિનંદન આપીએ છીએ.

આપની કારકીર્દિ પ્રથમથી જ ચમત્કેવી નીવડી છે. આત્મજગથી અને સ્વાગ્રથીયલે કેળવણી ખાતાની તોફરીની સાથેસાથ ડેકન કોલેજમાંથી બી. એ. ની ઉપાધિ મેળવી સને ૧૮૯૭ માં આપ બી. એ. એલ. એલ. બી., થયા તે વખતે આપ રાજકુમાર કોલેજમાં હતા. સને ૧૯૦૦ માં આપ ભાવનગર રાજ્યની તોફરીમાં જોડાયા ત્યારથી આપે સતત, ખંત, ઉદ્યોગ અને એકનિઃશયી રાજ્યની સેવા બજાવી છે અને પ્રજાની પણ પ્રીતિ સંપાદન કરી છે. આ રાજ્યના ન્યાય તથા વસુકાત ખાતામાં તેમજ પશ્ચીક પ્રોસી-કેપુર તરીકે આપે સંગીન કામ કર્યું છે. વગી હજુર દેહેની જેમ ઉપર ખાસ દામગીરી સજએ આપની પસંદગી થઈ હતી એટલાથીજ આપની લાયકાત તો પુરવાર થઈ જાય છે. પોલિટિકલ ખાતામાં પણ આપ બાર વર્ષથી રાજ્યની કિમતી સેવા બજાવે છે.

આપને રાવ બહાદુરનો જે ઇલકાગ એનાયત થયો તે આપના જેવા કાર્યદક્ષ અને લાયક પુરુષને યોગ્ય માન મળ્યું છે અને નામદાર સરકારે આપની જે કદર કરી છે તેને માટે અમે આપનાં શાંતિ-બંધુઓ નામદાર સરકારનો ઉપકાર માનવાની આ તક લઈએ છીએ.

શાંતિ પ્રત્યેની સેવા ઉદાર ભાવની અને સમદર્શી છે. કેળવણીના ક્ષેત્રમાં આપ એલ. એલ. બી. ની ડીગ્રી મેળવવામાં શાંતિમાં અગ્રેસ્યાન બોગવો છો, અને સાર્વભૌમ સરકાર તરફથી આ માન મેળવનાર પણ આપ પહેલા જ છો. સ્વાગ્રથ અને આત્મજગે કુનિયામાંની મુશ્કેલીઓ દૂર ખસેડી

રસ્તો કેવી રીતે કરી શકે છે તેનો આદર્શ રૂપ દાખવે પાડી શાંતિના ચુંવાનોના આપ માર્ગદર્શક થયા છે. લીંગડી મુકામે મળેલી શ્રીમાળા પરિપક્વ પ્રમુખ-સ્થાન સ્વીકારી તેને આપે દત્તેદમંદ જનાવી હતી. વિદ્યાવર્ધક સમાને પણ આપથીએ સંગીન મદદ કરેલી છે અને શાંતિના વિદ્યાર્થીઓ માટે અહીં બોર્ડિંગ સ્થપાય છે તેના તો આપ આત્મારૂપ છે.

આપના ભાગ્યશાળી પુત્રોને જમાનાને અતુલરતી હતી કેળવણી આપીને આપે તેમને સારે દરજ્જે પહોંચાડ્યા છે તેજ પ્રમાણે આપણી પજાત પટેલી કોમના બાકસ પ્રત્યે આપ આપના સ્વભાવ અને રીત પ્રમાણે પ્રેમ દહિયી બેસો અને તેના શ્રેયમાં વધારે આગળ પડેના ભાગ અવસ્થા લેસો એવી અમને ખાતરી છે. સુકોપું કિં યહુનાં.

છેવટે ભાગ્યદેવીએ બરાસાપૂર્વક અદ્યાપિપર્યંત આપને ભાગ્યવંત કયા છે અને પ્રકૃતિની પ્રસાદીરૂપ વિભૂતિઓ અત્યાર સુધી અવહારના ધોરણ ઉપર પ્રાપ્ત કરવાને આપ સફળ થયા છે તે ચિરકાલ ભોગવે અને ખીજ વિભૂતિઓ મેળવવા આપ ભાગ્યશાળી થાઓ. તે ભોગવવાં સર્વના અંતરમાં વસેલા અંતર્યામિ પ્રભુ આપને દીર્ઘાયુ આપે અને આપણી શાંતિના શ્રેયમાં અમેસર રહી આપ તેમાં ભાગ લેતાં રહો એ અમારી નમ પ્રાર્થના પ્રભુ સ્વીકારી! તથાસ્તુ.

ભાવનગર, તા. ૨૮-૬-૧૯૨૪. સંવત ૧૯૮૦ના જેઠ વદ ૧૨ રવિવાર.

અમે છીએ આપના

ભાવનગરના શ્રીમાળી શાંતિ-બંધુઓ.

પી. બ્રધર્સ શાહીવાળા.

દરેક જાતની દેશી શાહી જેવી કે રાઈડિંગ, કોપીડિંગ, રજ્જર સ્ટેમ્પિંગ, માર્શિંગ, સ્ટાયલોગ્રાફીક; તથા શાહીનો પાકીર, ચુંદર વગેરે બનાવનાર તથા વેચનાર. અમારે ત્યાંથી છુટક તથા જર્થોર્ડ માસ મળશે. વધુ વિગત માટે પ્રાપ્તસધીસ્ટ મંગાવો.

ટુકાણું દસાજુગોત્રીની આધી, કાંદાવાડી-મુખાઈ ૪.

રા. રા. પ્રેમશંકર ધનેશ્વરને અર્પણ કરેલું માનપત્ર.

રા. રા. પ્રેમશંકર ધનેશ્વર ત્રિવેદી.

પ્રિય બન્ધુ!

આપે ભાવનગર ખાતે હાઈસ્કૂલ અને ટ્રેડિંગમાં અભ્યાસ કરનારા આપણી શાંતિના બાલકોની સગવડ ખાતર વિદ્યાર્થીગૃહ સ્થાપવા રૂ. ૫,૦૦૦ જેટલી રકમ અર્પણ કરી શાંતિમાં વિદ્યારૂઢીને અંગે હાલના જમાનાને અનુકૂળ ગોઠવણ કરવાના કાર્યમાં પડેલ કરી તે ખાતે અમારની લાગણીથી પ્રેરાઈ આપના સ્તુત્ય પગલા માટે આપને અંગે અભિનંદન આપીએ છીએ.

શિહોરના આખરદાર અને લાયક કુટુંબમાંથી ઉતરી આપની આર્થિક સ્થિતિના પ્રમાણમાં આવી સખાવત માટે આપે હિંમત બીડી તે આપનું ઉદાર અંતઃકરણ અને પોતે વ્યવહાર કેળવણી ઉપરાંત વિશેષ કેળવણી નહિ લીધેલ છતાં વિદ્યારૂઢિ તરફ આપનો પક્ષપાત દાખવે છે. સંસ્થા દયાતીમાં આવ્યા બાદ આબાદ યાગ તો તુલ્ય વિશેષ મદદ કરવા આપ ઉત્સુક છે તે ધણું ખુશી થવા જેવું છે અને અમને હિસાહ આપનારું છે.

વિદ્યાર્થીગૃહ આપનું કર્મદંડ છે અને તેને ઉઠવું અને સુવાવસ્થાએ પહોંચેલું જોવાને આપ આતુર હો તે સ્વાભાવિક છે. આપની આ ઇચ્છા સફળ કરવી તે સંસ્થાના કાર્યવાહકોની અને શાંતિની મુખ્ય ધરમ છે.

આપનો ઉદાર અને આદર્શ રૂપ દાખવે જોઈ શાંતિનો ગૃહસ્થ વર્ગ પોતાનો હાથ આ સંસ્થા તરફ લંબાવે અને સંસ્થાને પગમર થવા માટે જોઈતું પૈાણ્ય આપવા પરમાત્મા તેમને પ્રેરણા કરે એવી પ્રાર્થના છે. સંસ્થાના જન્મથીજ તેને જે આવકાર મળ્યો છે તે ઉપરથી સારી આશા બાંધી રહાય છે.

હેવટે આપની ઉદાર પ્રકૃતિએ અસ્તિત્વમાં આણેલું આપનું આ બાલક આપના શાંતિ બંધુઓના હવાલામાં સોંપી તેની આત્મીમાં આનંદ માની આપ કૃતાર્થ થશે અને ઉઝરીને સુવાવસ્થામાં આવેલું તેને જોવા પ્રજુ આપને દીપાંબુઃ કરે! તથાસ્તુ.

ભાવનગર, તા. ૨૮-૬-૧૯૨૪, સંવત ૧૯૮૦ ના જોઃ વદ ૧૨ સનિવાર.

અમે છીએ આપના

ભાવનગરના ક્રીમાભાગી શાંતિ બંધુઓ.

૧૦૧ ત્રવાડી હરીભાંધ વીડવજના સ્મરણિ હા. ત્રવાડી શામજી વજેરામ.

૧૨૧ ત્રવાડી પ્રમાણુદ મુર્ગજી સાંપજવાળા. હા. ત્રવાડી ધનેશ્વર પ્રમાણુદ તથા વીરેશ્વર પ્રમાણુદ.

૨૦ ત્રવાડી અમૃતલાલ હરીચંદ્ર મહુવા.

૧૦ દોરડી કલ્પજીદ કમળસી, મહુવા.

ઉપરની રકમના રૂ. ૧૫-૮-૦ વ્યાજના આવે છે તે ઉપરાંત રા. રા. વડીલ પોપટલાલ દરસનજી તરફથી રૂ. ૩-૦-૦ મળે છે. તે ઉપરાંત કવીશ્રી છોટાલાલભાંધ તરફથી દરેક મેળાવડામાં અર્પેને સારી મદદ મળી છે તેથી તથા શાંતિના આગેવાન ગૃહસ્થો તરફથી તથા અન્ય શાંતિના બાંધજો તરફથી પણ આ મંડળનું કામકાજ સાફ જોઈ મદદ મળે છે તેથી કરીને મંડળનું કામ આજે જાપ છે. આ મંડળને વર્ષિક રૂ. ૧૦૦ ની વ્યાજની રકમ ઉત્પન્ન થાય એટલું ફંડ થાય તો વિદ્યાર્થીઓને સારો લાભ મળશે અને શાંતિ કેળવણીને ઉત્સાહ મળે તેથી રકમ મેળવવા આપણે બાઅસાગી બનીએ એટલી શ્રી મહાસક્ષી આગળ પ્રાર્થના છે.

હેવાલ વંચાઈ રહ્યા જાદ રા. રા. પોપટલાલ દરસનજી વડીલે શાંતિ તરફથી રા. રા. વીક્રમદાસ ગીરજાચંદર તથા રા. રા. છોટાલાલ દલપતરામ કવીશ્રીને આપવામાં આવેલાં માનપત્રો વાંચી સંભળાવ્યાં હતાં. ત્યાર બાદ રા. રા. હરગોવીંદ પ્રેમચંદર કવીએ જાને શાંતિ ગૃહસ્થોની પ્રશંસા કરી હતી તથા ત્રવાડી અનજૂજ નાયાએ જાને બાંધજોના શુભાનુમાનનાં જે સારાં કવીત બતાવ્યાં હતાં તે ગાઇ સંભળાવ્યાં હતાં. ત્યાર બાદ અરેના નાંગર ગૃહસ્થ રામપ્રસાદ દુર્ગાચંદર દેસાઈએ જાને બાંધજોની સારી પ્રશંસા કરી હતી અને તેઓથીનાં માનમાં રૂ. ૫ ના પુસ્તકો ઇનામમાં વહેંચવાની ઉદારતા બતાવી હતી. આરા અન્ય શાંતિના બંધુઓ પણ કેળવણીના કાર્યમાં જે સહાયતા આપે છે તે ખાતે શાંતિબંધુઓ તેમના આભારી છે.

ત્યાર બાદ વિદ્યાર્થીઓને તથા કન્યાઓને જરમન સીકવરના પાઠા, રકબીઓ તથા પુસ્તકો તથા મીઠાઈ વીગેરે ઇનામની વસ્તુઓ જે ગોઠવવામાં આવી હતી તે રા. રા. વીક્રમદાસભાઈને હાથે વહેંચવામાં આવી હતી.

ઇનામનું કાર્ય પૂર્ણ થયાર પછી રા. રા. વિદ્યદાસભાઈએ તથા રા. રા. છોટાલાલભાઈએ પોતાની વિદ્વાનો લાભ શાંતિભાઈઓને તથા વિદ્યા-

ર્યાજીંદુઓને સારી રીતે આપ્યો હતો અને શાંતિભાષ્યોએ જે લાગણી દર્શાવી હતી તે માટે ઉપકાર માન્યો હતો અને આ ડેળવણી કંડમાં ર. ૧૦૧) રા. વીઠ્ઠલદાસભાષ્યએ તથા ર. ૧૦૨) રા. છોટાલાલભાષ્યએ બોટ આપ્યા હતા કે જેના લાજમાંથી દરે વર્ષે ઇનામ વહેંચવામાં આવે. તે બોટ ઉપકાર સાથે સ્વીકારવામાં આવી હતી.

ત્યારબાદ પ્રમુખશ્રીએ જાને ભાષ્યોની તથા શાંતિની સારા શબ્દોમાં પ્રશંસા કરી હતી તથા પોતાને પ્રમુખસ્થાન આપ્યું તેને માટે શાંતિભાષ્યોના ઉપકાર માન્યો હતો. સભાનું કાર્ય પૂરું થયા બાદ નીચેની સામગ્રીમાં વજીરશ્રી પ્રમુખશ્રી તથા રા. રા. વીઠ્ઠલદાસભાષ્ય તથા રા. રા. છોટાલાલભાષ્ય તથા અવેના નગરશેઠ દરીયાલભાષ્ય વીજેરે. સહમદરથો તથા જે અમલદાર વર્ગે પધારી લાભ આપ્યો હતો તેમનો મંડળ તરફથી ઉપકાર માન્યો હતો. પાન રોપારી દાર વહેંચાયા બાદ સભાનું કાર્ય પૂરું કરવામાં આવ્યું હતું.

આ પ્રસંગે યુવક મંડળે શાંતિજીઓની તથા વિદ્યાર્થીભાષ્યોની સહાયતાથી ગેંધરીંગ વિજેરે કરી રા. ૨૦૦)ની જે રકમ ભેગી કરી હતી તે રકમ ઉપરના ડેળવણી કંડમાં આપી દેવામાં આવી છે એટલે અગાઉ જણાવેલ રકમો સાથે કંડમાં અત્યાર સુધી કુલ ર. ૬૫૮) એકત થયા છે.

યુવક મંડળ જે ધારે અને હોંસથી કામ કરે તો ર. ૧૦૦૦) ન રકમનું કંડ ઘોડા વખતમાં ટરી રહે અને તે પ્રભાણે આપણને નાણું સંજોધી જે અઢચણો હનામ વળતે નડે છે તે દુર કરી રાખીએ. અને આપણી શાંતિના આગકેને આપણે કોંઈક વિશેષ લાભ આપી ડેળવણીમાં પહોંત રહેતા વિદ્યાર્થીઓને આગળ પધારી રાખીએ. તેથી યુવક મંડળ દસાદથી રદાય પૂરી પાડવા પ્રયત્નશીલ થશે એવી આશા છે.

લી.

કાનજી નરસેરામ.

મંત્રી-મહુવા ડેળવણી કંડ

રા. યા. વિઠ્ઠલદાસભાઈ તથા રા. છોટાલાલ કવિને અપાયેલું માનપત્ર.

સર્વગુણ સંપન્ન રાવ બદાદુર વિઠ્ઠલદાસ ગીરભંડારમાઈ અમેા મનુ-
વાની શ્રીમાળી આદિજી સાતિના બંધુઓ આપને નામદાર ખીરીય સરકારે
જે માનવંતો ઇલાકા આપના ગુણની ધીમત કરી નિવાળ્યો છે તે જૂનાતર
અમારા અંતઃકરણની ખરી લાગણી દર્શાવવા આ તક લઈએ છીએ.

આપના પુણ્ય પિતાશ્રી ગીરભંડારમાઈએ આપણી કેમની અર્નેક
રીતે ઉત્તમ સેવા બજાવી છે. તેને પગલે ચાક્રી આપ પણ સાતિ દિતમાં
દરેક પ્રસંગે સદા તત્પર રહેતા આવ્યા છે તે ખાતર અમે આપને ધન્યવંદ
આપીએ છીએ. આપે અનેક વિદ્યાર્થીઓ સહી જત મહેનતથી વિદ્યા
સંપાદન કરવામાં જે ખંત અને ઉત્સુકતા દર્શાવી છે તે ખરેખર આપણી
સાતિશપ-કુટુંબને ઉચ્ચ રિયતિએ લાવવાની ઇચ્છા દર્શાવનારાઓએ અનુ-
કરણ કરવા યોગ્ય છે.

આપે, ધુનિવસિંહી આદિસની તેમજ દાયદની ઉચ્ચ પરીક્ષાઓ ઉત્તિર્ણ
કરી આપના કુટુંબમાં તેમજ આપણા સાતિબંધુઓમાં એક અનુપમ ઉદા-
હરણ પુરું પાડ્યું છે, તેટલુંજ નહીં પણ આપના પુત્રોને ભિત્ત, ભિત્ત,
દિશામાં ઉચ્ચતર કેળવણી આપી અન્ય બંધુઓને માટે તે દિશામાં પ્રયાસ
કરવાની ઉચ્ચ ભાવના પ્રેરી છે. વળી આપે આપના એક પુત્રને વ્યાપારી
જ્ઞાન મેળવવા માટે યુરોપમાં ઉચ્ચ કેળવણી લેવા માટે મોકલ્યા તે દાખલો
આપણા સાતિબંધુઓને ચાલતા જમાનામાં આગળ વધવાનો કેમ માર્ગ
કરવો તે દિશાતરફ માર્ગદર્શક બની રહેલ છે.

આપણા રાજ્યમાં કેળવણી, મસુવાન, તથા રાજ્યના શુદ્ધ બુદ્ધા ઉચ્ચ
ખાતાઓમાં આપે આપની શક્તિને દમોદરી ઉપર સુધી જતમ પુરતાર કરી
આપી છે અને હાલ પોલીસીકલ ખાતામાં નામદાર ખીરીય સરકાર તેમજ
આપણા રાજ્ય વચ્ચેના વકીલ ખાતામાં આપ આપની કુશળતા દર્શાવી
રહ્યા છે તથા રાજ્યની પ્રિન્સિપાલન કરી સુવચ મેળવ્યો છે તે અમે
સાતિબંધુઓને ખરેખર મગજન જતાની રહેલ છે પણ માત્ર ઉપર કહ્યું તેમ
રાજ્યાદીક દિશામાંજ આપે કુશળતા બતાવી છે, એટલુંજ નહીં પણ બાવ-

હારીક શક્તિમાં પણ આપ તેટલીજ કુશળતા ધરાવો છો જેને અંગે આપણા સમસ્ત ગાતિગ્રંથુઓએ આપને ગાતિની, લીંબડી કોન્દર-સર્મા પ્રમુખ. નીમી આપની શક્તિની કીમત કરી છે, અને આપે તેવીજ કુશળતાથી તે કામ પાર ઉતાર્યું છે. આવા આપના અનેક ગુણોથી આકર્ષાઈ અમે આપને અમારા ખરા અંતઃકરણનોજ ચતુરક્રિયિત સત્કાર જે અત્યારે કરીએ છીએ તે સ્વીકારી આભારી કરીશો, આપને તેમજ આપના કુટુંબને પ્રભુ દીર્ઘાયુષી અને યશસ્વી સદા રામે તેજ અમારી પ્રાર્થના છે.

અત્યારે અધુરો આપણી સન્મુખ યીરાજતા દરી દીરામણી દલપતરામભાઈના સુશીલ પુત્ર, રા. રા. છોટાલાલભાઈ જે આપણાથી છુટા, પડી ભાવનગર ખાતે નેક નામદાર મહારાજ સાહેબની સેવા બજાવે છે અને જેને અત્યારે આપણી પાસે નીહાળીએ છીએ તેમને પણ અમે આ સમયે તેમની ઉત્તમ નમ્રનેદાર સેવાઓ માટે વીસરી શકતા નથી.

મે. છોટાલાલભાઈ આપ જ્યાં જ્યાં ગયાં છો ત્યાં ત્યાં આપના જીવન ધર્મના જે વિભાગ ક્યાં હોય તેમ અમને તો જણાયું છે. એક તો સર્વ મનુષ્ય વર્ગને કેળવણી મળે તે માટે આપે સદાય તન, મન અને ધનથી આપની ઉચ્ચ ભાવના સદા જારી રખાઈ છે. પણ તે સાથે ખીજું જે ગાતિમાં આપે જન્મ લીધો છે તે ગાતિનાં બાળકોનાં જીવન કેળવણી પામી ઉચ્ચતર અને તે માટે તો તન, મન અને ધન અર્પવામાં આપે દહીં પાછી પાતી કરી નથી.

જ્યારે જ્યારે ગાતિભાઈઓ તેમજ યુવકો ગાતિ ઉન્નતિને માટે અને તેમાં ખસુસ કેળવણીને માટે કંઈપણ પ્રયાસ કરવા યોગ્યતા અને આપની પાસે તે સંબંધી સલાહ સેવા આવતા ત્યારે ત્યારે આપના ઉમરાઈ જતા હૃદયથી તેમના ઉચ્ચ હેતુને આપ વધાવી લેતા અને પ્રોત્સાહન આપી તેમને તે દીશા તરફ પ્રગતિવંન કરતા. આપણી ગાતિની કન્યાઓ કેળવણી પામે, આપણા બાળકો સંસ્કારી થાય, આપણી ગાતિમાંથી અધિકારરૂપી અજ્ઞાન નાશ પામે તે માટે આપ મીઠી ઓવધી આપી કોઈને પણ મારું ન લાગે તેમ સમજાવી ગાતિનું દિત સદાય જળિવતા અને ગાતિમાં સદાય સંપત્તો વધારો કરાવતા એ આપનો મહાન સદૃશ્ય અરેખર પ્રયત્નનિષ છે.

મહુવાની હાઈસ્કૂલને અંગે ચાંચતી કસરન શાળામાં વિદ્યાર્થીઓ રસ લેતા થાય અને બાયામ કરી અંગ સુધારે એ હેતુથી આપે આપના સદગત પુત્ર હરીપ્રસાદના રમણચંદ્ર એક ફંડ જોડી-હરિદાસનું ધનામ કરાવ્યું.

હવે. મહુવા પુસ્તકાલયમાં પુસ્તકોથી મંપૂર્ણ એક કપજોડે આપે મૂક્યું તેમજ આપણી શાંતિના યુવક મંડળને હિત્તાદ્યપૂર્વક કામ કરવા માટે આપે ટેમણ પુરસીઓ પુસ્તકો આપ્યા અને શાંતિ વિદ્યાર્થીઓના ધનિમના દરેક મેળા-વડા વખતે સારી રકમ આપીને હિતેષ્ઠત ક્યાં છે. આવાં આપના શુભ કાર્યોની જોડણી તારીફ અમે કરીએ નેટથી ઓછી છે.

આપ જ્યાં જ્યાં જાઓ ત્યાં આવા શુભ કાર્યો કરના રહેા ને સારી તંદુરસ્તી ભોગવેા તેવી અમારી જગન્નિષાંતા-પ્રત્યુ પાસે ખરા અંતઃકરુણી પ્રાર્થના છે.

અમે છીએ,

આપ જન્મેમાષઓના શાંતિજંડુઓ,

ત્રીવેદી શામળ વજ્રેશમ,

વ્યાસ ધોપટલાત કરસનજી,

માસ્તર હરગોવીંદ પ્રેમશંકર,

ત્રીવેદી મુંદરજી વીરસલામ.

મહાલક્ષ્મી સીંદક એજન્સી.

હોરી બજાર-બનારસ.

અમારે ત્યાં બનારસી સાડી, સાડા, પીતાંબર, ઓઢણી, ખંડ, પોશાક ફુપડા, કીનખાન, કોટ તથા ખમીસ માટે ઉમદા કાચી સામ્ર, વગેરે કીશમન બાનથી મહે છે.

બહારગામના ઓરડરપર પુરતું ધાન આપવામાં આવે છે. એક વખત મંગાવવા ખાસ બંજારમજુ છે.

દરમિં ઓરડર સાથે સેંકડે રૂપ ટકા અગાડવી લેવામાં આવે છે અને બાકીનાં નાણાં વી. પી. થી વસુલ કરવામાં આવશે.

મારી મુસાફરી

(મે-૧૯૨૪ નું અધુરું ચાલુ.)

મહુવા:—એ ભાવનગર રાજ્યનું ભાવનગરથી બીજા નગરે ગણાતું વ્યાપાર, વસ્તીમાં આગળ વંધતું શહેર છે. દરિયા કિનારાની કંડી હવા ઉષ્ણ રૂપમાં ધનાઢ્યોને અને એમલદારોને આનંદપ્રદ હોવાથી ઉનાળામાં વસ્તી વધે છે. રથજે રથજે નવનવો મેવો હત્યન્ન કરનારી વાડીઓની વૃક્ષશીમા! આગ્રહોની ઘટા અને નાળિએરીની ગમનગામી સુંદરતા કાલુભર કાઠિયાવાડના નંદનવનનું બાન કરાવે છે! માલણ નદિનો પટ અને તે જ્યારે વર્ષાઋતુમાં પાણીથી ભરપુર હોય ત્યારે તો મહુવાની સુંદરતા એરજ દેખાય છે. આવા સુંદર અને નામચીન શહેરમાં આપણી ચાતીની વસ્તી પણ સારી આશા આપનારી છે. જો કે અન્યત્ર ઘટતી જતી વસ્તીને ખ્યાલ અહીંપણ આવે છે તોયે અત્યારે સારુંક ઉપર તો ધર છે. માતાજીનું મંદિર અને નાતની વાડી પણ જોતાં આનંદ ઉપજે એવાં છે. પણ નથી આનંદ, ચાતિમાધ-ઓની ઐક્યતામાં, કે ચાતિ ઉન્નતિના વિચારોની ધમધમાં.

ચાતિ ઉન્નતિના સાધનો તો અહિંયે ધુવકાથે સંપાડાવ્યા છે. ધુવક-મંડળ, લાઇબ્રેરી, વિદ્યોત્તેજક કંઠની ધનામી ચોજનાં કાર્ય પદ્ધતિમાં છે. પરંતુ આપણી ચાતિની એવી અવદશા છે કે આવા સાધનો ઉત્સાહથી ઉમાં તો થાય છે, તેને પોષવાને જોઈતી મદદ પણ મળી રહે છે પરંતુ આયુધ્ય લાંબુ ભાગ્યેજ હોય છે. કારણોમાં મતભેદ, ખર્ચા, કંલક જાણીતાં છે. અહિંનું ધુવકમંડળ સ્વપાયા પછી તેણે જે કાર્યપદ્ધતિ મહણ કરી હતી તે આશાજનક હતી. પ્રાંતિક સંમેલન ભરવાનો પ્રયત્ન હપાડી મેવાનો તેનો હરાવ જણી અત્યાનંદ થયો હતો. પરંતુ દેવધોગ કે એજ પ્રાંતિક સંમેલન ભરવાના પ્રયત્નના હરાવમાં અણજાજતી ટીકાઓ હજી યવા પામી અને પરિણામે ધુવકમંડળ પણ મૃત દયાને અનુભવતું થયું! મારી ઝીણવટ મારી તપાસમાં કસહતું મૂળ ત્યાંનું ગેધરીમ થઈ-પડ્યું છે! એક ધુવક કે જોએ સમજી છે, શાણા છે, વિચારક છે, વિદ્વાન છે, છતાં અંગ્રેજી વિદ્યાના અનુભવે, કંઈક હોદ્દરવાડીપણાના પ્રભાવે ચોતાને મનમંતો પાઠ ન મળવાથી કસહના બીજ રોપાયાં! ગેધરીમ ગમનમાં હવા, ખાવા મથું! અને પેટનો

ખાળ્યો ગામ બાજે એ ન્યાયે તેઓ બાકાતી ચરવા બાવનગરની માતિની બહારે! બેઠા પોતા હાથેડયા અને જમણમાં ગરેલી વાતને જતન કરી ન્યારે બાવનગરના સમજુ સાક્ષી, વિદ્વાન, વિરલ નરોએ બાવનગરના ઉપર ચએલા કહેવતા આણેણેને હાર્યકતાઓની બૂચરૂપ મણી જતા હતા. હમાં કમળમાં અને બાકાતોની વાતો સાંભળી, અને ચએલ મુલને દાખી દેવા શિખામણ અપાઇ. પણ છાપે ચરવા સિવાય મનનો ઉમરો ન સમાયો! શું માતિના છાપાઓના અધિપતિએને પણ આવી વૈમનસ્ય દિપ્ત્યન કરાવનારી અર્થહીન બાજનો છાપનાં વિચાર કરવાની કુરસદ નથી મળતી! દીકા કરવી એ તંત્રીની ફરજ છે, દીકા-ચર્ચાને સ્થાન આપવું એ પણ ફરજ છે, છતાં જેમાં અર્થ નથી, જેનાથી લાભ નથી, ઉપડી દાની અને વૈમનસ્ય હોવા ઘરાનો મંમર દોષ ત્યાં તેઓએ જલૂ વિચારવું જોઇએ. આ ચર્ચાથી ફજ એ મન્યું કે પાંતિક સંગેડન ઉપર દાવ તો લાગું દેવણું! અવખત યુવકમંડળ તરફથી નીમાયતા હાર્યકતાઓ જે પદ્ધતિસર હામ લીધું હોત, મનુષ્યાની માતિને યુવકમંડળના દરાવ સાથે સામેય કરી હોત અને બાવનગરની કામગીરીને આવેશમરી બાબામાં યુવકમંડળની સમાને ચિદિત હમાં સિવાય શ્રીમાળી યુએજીક તથા શ્રીમાળી અન્નયુદ્ધમાં પ્રસિદ્ધ નકરી હોત તો પરિણામ આવું ન આવત એ નિર્વિવાદ છે! ધણીવાર સત્યવાત પણ આવેશમરી બાબામાં વિપરીત પરિણામ લાવે છે એ ખીલ અનુભવી યુવકે કામદાશેએ ન બુધવું જોઇએ

યુવક મંડળની સમા બેલાવી, સમાસદો ખાસ દાખર ન થઇ શક્યા. પરંતુ યવા.તેમાં મર્ધ મુન્દરી જુડી જતી પુનઃએક દીકમથી હામ કરવા વિનંતિ કરી મંડળના દરતરને જવરથીન રાખવાની પણ વિનંતિ કરી. વ્યવસ્થા વગર યા તો બેકાળજીથી હામ કરનારાઓના વિષમ હામની પણ ધણીવાર ફજેલી ચએલી જોવામાં આવે છે. વળી આ સ્થળે એક વાત લખી દઉં. હામ કરનારાઓએ દેખાવની દૃષ્ટિએ હામ કરવાનું નથી પરંતુ અંતઃકરણપૂર્વકની સેવા બાવનગરને હામ કરવાનું હોય છે; આવી બાવનગરે હામ કરનારાઓ માનાપમાન કે કોઈ પણ પ્રકારના અન્ય વિખેાથી પાગ નથી દહતા, તેમની મનોરુત્તિ તો હાર્યસાધના તરફ દોષ છે અને અંતે તેમાં તેઓ ફરેકમંદ થાય છેજ.

ફજદેવીના દરગારમાં માતિમાઇઓ મારી ચિનંતીથી એકજિન થવા સારી સંખ્યામાં થવા દના. મારે જે કંઈ કહેવાનું હતું તે કીધું. યુવક-

મંડળના કાર્યકર્તાઓને વૃદ્ધ અનુભવીઓના ટેકાની સહાયતાની આવશ્યકતા, ભાવનગરની-ભાવી, મનોદશા અને પ્રાસંગિક પરિસ્થિતિ. સાથે પ્રાંતિક સંમેલન ભરવાની જરૂરીઆત, મહાસભાનો દરાવેલી સમજણ વિગેરે વિષય વિસ્તારથી ચર્ચ્યા. કેટલાક સવાલના જવાબો પણ આપ્યા. એકંદરે મહુવાની ચાંતિ બધી રીતે ઉત્સાહ પૂર્ણ અનુકુળ જણાઈ, લીમડાં પરિવહન-યોગ્ય દરાવેને અમલમાં મુકવામાં આવશે એમ જણાવાયું. ગ્રામ્ય સમિતિનું કાર્ય સુવક્રમંડળે કરવા હર્ષ. વિશેષમાં વગોવૃદ્ધ શ્રીમાન શામજી વજેરામ તરરથી પ્રાંતિક સંમેલન કરતાં મહા સંમેલન ભરવાની જરૂરીઆત વધારે છે. એમ જણાવ્યું અને મહુવા એક ખૂણા ઉપર હોવાથી મહા સંમેલન માટે વધારે અનુકુળ સ્થળ ન હોઈ, ભાવનગર એ કાર્ય ઉઘાડી છે તો મહુવા શક્તિ પ્રમાણે કાળો આપવા તૈયાર હોવાનું વચન પણ અપાયું.

એક ચર્ચાર્પક વિષયનો નિર્ણય પણ અહિંજ આવી ગયો. મુવક્રમ મંડળ પાસે રૂ. ૨૦૦ જેટલી સિલિક હતી તે અને વિદ્યોત્તેજક પ્રકંડની સિલિક સવાસો ઉપરને આસરે હતી તે એકત્ર કરી તેમાં શ્રીમાન શામજી વજેરામે પોતાના વડીલ સ્વ. હરિભાઈ વિઠ્ઠલના નામે 'શ. મો ઉમેરી તેના વ્યાજમાંથી બચુતા વિદ્યાર્થીઓને ધનામો આપવાનું મંદ પોષ્ટ' કાર્ય પુનઃ હાથ ઉપર લેવાયું.

હાલ જે કે મહુવામાં તડા નથી, શાંતિઓજન એક પંક્તિએ થાય છે પણ કેટલાક કલહપ્રિય બાદઓ અગાઉના કલહને લુપ્ત નથી જણાતા. એક ખીજ સાથેના વ્યવહારમાં તે બ્રાહ્મ રાખી રહ્યા છે એ દીલગીરી બર્ણ છે. અહિં બધા સામવેદીજ છે, કળીયજુના ધર યોડાં છે, એક બે કુટુંબ રાજકોટની કમીટીમાં બબ્બાં છે જ્યારે છુટથી ચતા વિક્રય માટે મહુવા વખણાય છે! કરેલા વેવિશાળો વિના અપવાદે મુક્તાં કોઈને કોઈ અટકાવનાર નથી. ચાંતિ બંધારણ નામનું છે-સુવ્યવસ્થિત હાલનો સમયમાં જોઈએ તેવું તો નથીજ! ચાંતિ આર્થિક દશામાં-સાધારણ છે. યોડાક વેપારી છે, યોડાક નોકરીઓ કરે છે. કેવળ બિડાવૃત્તિ ઉપર તો યોડાકન રહ્યા છે એ આનંદની વાત છે! શ્રીમાન શામજી વજેરામનું કુટુંબ ધંધામાં અને રિયલિટીમાં આગળ પડતું છે. કેળવણી પણ પ્રમાણમાં છે. હું તો સર્વ બાદઓ હૃદયનો મેલ મુખી ઔઘ્ય કરે એવુંજ ઇચ્છું છું.

ભાવનગર:—આપાર, વસ્તી, ઉદ્યમ અને આગાહિમાં કાકિયાવાડનું જેમ નાક છે તેમ બીસ પાધરના શિરચવરૂપ આપણી ચાંતિના ૨૫૦

થી ૩૦૦ સુધીના ઘરોની વસ્તીવાળું, કેળવણી, ધંધો રાજમાર, મૃદુરસાઈ અને ઉદારતામાં આપણી વસ્તીવાળા સ્થળોમાં નાદરૂપ છે. જેમ બાવનગરમાં રામરાજ્ય પ્રવર્તે છે તેમ આપણી શાંતિમાં પણ રામરાજ્યનું પ્રવર્તે છે. નથી કોઈના પર અંકુશ, નથી શાંતિના આવકના પૈસાનો એક દધુ મેળ ! કે નથી કોઈને જવાબદારીની કીમત ! જેના હાથમાં જેટલાં નાણાં એનાં તે સરખાં. ન કોઈ ઉધરાણી કરે, ન તેઓ આપવા જાય ! આવી પરિસ્થિતિમાં મોટી આવકવાળી નાતની સિલિક સંતોષાદારક ન હોય એ નવાઈ છે ! આવી સ્થિતિ છેલ્લા દશેક વર્ષથી ચતી આવી છે અને તે ઉત્તરોત્તર અન્યપરિવર્તન ચતી જોવાય છે. થીમાન વિદુલદાસમાઈ જેવા પણ આવી ખામતમાં અમુક સંયોગોવશાત મૌન્ય રાખી ચાલતી અંધાધુણી ચાલવા દે એ દીક્ષગીરીમયું તો ખરું ! અગાડના એક દધુ બંધારણમાં આવી અવ્યવસ્થા નહોતી એમ તો કહેવુંજ પડે. અત્યારે તો ધર ધરના પટેલ છે ! મોટાઓને પણ પોતાનું માન સાચવવાની કાળજી રાખવી પડે છે !

આવી પરિસ્થિતિમાં મદુવાના યુવકમંડળના મંત્રીઓની પ્રાંતિક સંમેલન બરવાળું વિનંતિ ક્યાંથી સ્વિકારાય ? લોમડીની મદા પરિપદમાં આમંત્રણ આપવાને સંપાર યજ્ઞેલું બાવનગર ત્રીજે દિવસ પાણીમાં ભેરી મયું એ પણ એનેજ આભારી છે ! નહિતો પ્રાંતિક સંમેલન તો શું પણ બાવનગર મહા સંમેલન બોલાવી શકે તેમ છે. અરે ! બાવનગરના એક બે મૃદુરસોજ ધારે તો મહા સંમેલન બોલાવી શકે તેમ છે. પરંતુ ઉત્સાહ કાર્પ-દક્ષતા અને શાંતિહૃદયની બાવનાની ખામી છે ! અમુક તકરારને આગળ કરી મોટા વિરોધ હોયે ચલાવે ભય જતાવાય છે અને તેમાંજે જ્યાં પડાપડી હોય ત્યાં આગેવાનો કે યુવાનેને શો દોષ આપી શકાય ? ધરમ કરતાં ધાડ હોય યવ જોવી સ્થિતિ હાલ બાવનગરની છે એ નિઃશંક છે પણ જો યુવાનીઆઓનો ઉત્સાહ, વડોદરાની સંમતિ અને ત્રિજોનો સહાયતા મળી આવે તો જોજ બાવનગર એક ક્ષણમાત્રમાં એક થઈ પ્રાંતિકને બદલે મદા સંમેલન બોલાવવા તરફ જતી જાય ખરું ! પરમાત્મા બાવનગર વાસીઓને આવી સહયુદ્ધિ આપો એજ અંતરાર્થિ ! ! !

બાવનગરમાં બધાય સામવેદી છે. ચોડાક કુટુંબો તામચીન દેશાવરમાં પંકાતા ચઢ ગયા છે. કળિયણ બાઈઓનો જરથો મજુ હીક છે ! કમિરીમાં મળવાયે ધર છે. તેમ કળિયણ નદિ જતાં દીકરીઓ મરત આપનારા કુટુંબો પણ છે. વિક્રમ બાવનગરમાં પલ્લો ઝોળે છે. ધણે બાગે બાવ-

નગરવાસી જહારગામ કન્યાઓ આપવા ખુશી નથી હોતા. મોટો ભાગ નોકરી પર ચઢી ગયો છે. જુદા જુદા તક છે પણ માતિ ભોજન તો એક જ થાય છે અને તે મરજીઆત છે. બલ્ય માતાજી મંદિર, વિશાળ વાડી અને માતિની દુકાનો તેમજ એક બે ઘર જેવી પણ મિલકતો છે. કેળવણી વધારેમાં વધારે અહિં છે. લાયકેરી, શ્રીમાળા શુભેચ્છક સભા, સેવામંડળ જેવી સંસ્થાઓ છે પણ તેનો લાભ જોઈતા પ્રમાણમાં નથી સેવાતો એ યુવકોની ખામી છે! મદદ જોઈએ તેટલી મળી શકે તેમ છે, ઉત્સાહથી વ્યસ્થિત કામ કરનારાઓની જરૂર છે, એક્યતા ફલાવવાની જરૂર છે. માતિ સેવકોએ સેવા બાંવતા કેળવવાની જરૂર છે. માતિબંધારણ વ્યવસ્થિત કરવાની જરૂર છે.

જુનાગઢ:—ગિરનારની તલેટીમાં આવેલા સૌરાષ્ટ્રના પ્રાચિન ધર્મ-હાસમાં રાજેંગર જેવા પ્રભુપ્રિય નૃપતિ અને સતિ રાણકના સતિત્વનાં ગૌરવરૂપ દુનિયામાં દિવ્ય બનેલા જુનાગઢમાં આપણી માતિનું ગૌરવ જોઈએ તેવું નથી. ફક્ત ૧૫-૧૮ ઘરો છે. તેમાં સામેદી છે. યજુર્વેદી તો એક જોજ છે. આ બધાં કુટુંબો મુજતો પૌરબંદર તરફના જંગલમાંથી આવેલા. તેમનો વ્યવહાર પૌરબંદર, માંગરોળ, વલ્લુધડી. વિગેરે સાથે છે તેઓના નાના દેશતેડાની કંઠોની પણ એ પાંચ ગામેમાં જ લખાય છે. કન્યાઓ મોટેભાગે લાંબ અપાય છે, સામસામા કે ત્રેષડ થાય છે પણ વિકૃત નથી થતો એમ કહેવામાં આવ્યું છે. સંપ સારો છે. યજ્ઞમાને વૃત્તિ ઉપરજ આધાર છે. કાર્ય-ભાર એક હથ્થુ છે. જગન્નાયજનું મંદીર શ્રીમાળા વાસમાં જ છે. હાલમાં યાત્રા માટે આવતા બાઇઓ સાફ ત્યાં ધર્મશાળા બંધાવવામાં આવી છે, જો આ બાઇઓને કેળવવામાં આવે તેમજ તેઓનો સંબંધ વિશાળપેણુ પથરાય તો લાભ થવા સંભવ છે. માતિ ઉન્નતિનો ઉત્સાહ છે; કહ્યું કરે તેવા છે; આગળ પડે તેવા ધર્મશાળા નથી. તેટલી કાર્યદક્ષતા પણ નથી.

ડીસાકેમ્પ:—પાલનપુર એજન્સીમાં ડીસાકેમ્પ આવેલું છે, ડીસા-રોશનયા બે માંછલિ છે. ત્યાં આપણા ૨૦ થી ૨૫ ઘરો છે; ૫-૬ સંમ-વેદી અને બીજા યજુર્વેદી છે, બે ત્રણ રૂમ્વેદી પણ છે. અયર્વેદી પણ આપણી માતિમાં હોવાનું અહિં સાંભળ્યું છે. બધા બાઇઓ કેમ્પ વસ્યા પછી ડાહોર, જોધપુર-વિગેરે તરફથી અહીં આવી વસ્યા છે. બધા માર-વાડીજ છે. કમકાંડી અને વેદપાઠી ઘણા છે. પરંતુ ધર્મ તો યજ્ઞમાન વૃત્તિનોજ છે. તેઓના રીતરિવાજો આપણાથી ઘણા બિન્ન છે. તેઓ ધર્મ-

મુક્ત છે અને મુગ પ્રધાને વગળી રહેનાર છે. તે સુધારાને ઇચ્છતા નથી. જધાના ધરો સંસ્કરણમાં છે. દેખાવમાં ગરિમ. ધંધામાં યજ્ઞમાનવૃત્તિ હોવા છતાં બે પંચો સુખી છે. શાદિયાવાડ, સુન્દરાતનો મોટો બાગ ગરિમ છે તેવા નથી. પ્રેમાળ અને આદરસહાર કરવાવાળા છે. આ તરફ લગ્ન વખતે દન્યાને સાથે તેડી જાય છે. આપણી જેમ પાષર હતારી લેતા નથી.

પાલનધુર:—એ નવાળી રાજ્યમાં પણ ૧૨-૧૫ ધર મારવાડમાંથી યજ્ઞમાનવૃત્તિ માટે આવી વસેલા છે. કીસામ્પના સગાઓ ધણા છે. આ તરફ સામવેદી, યજુર્વેદી વિગેરે વેદનો ભેદ નથી. જેમ આવાપીવાનો જવ-દાર તેવાજ દન્યા લેવા દેવાનો છે. વિષ્ય કરનારા ભાષેજ છે પણ સામ-સામું અને પ્રેમડ તો હુદયીજ સામ છે. આધુનિક કૃષ્ણજાતોનો અભાવ છે.

“પ્રમી.”

શ્રી સત્યનારાયણ ટ્રેડિંગ કંપની.

મામોદાન રેલ્ડ, પાકેટ લેમ્પ, પ્રાક્રમસ તેને લગતો દરેક જાતનો છુદો સામાન વેચનાર તેમજ દુરરત કરનાર.

તે સીયાય દરેક જાતની કપાઓ, મુરખ્યાઓ, બદામ પીસ્તાની પુરી—છુદક તથા જધ્યાખુધ વેચનાર.

બદામની પુરી માટે દરેક શહેરોમાં એજન્ટની જરૂર છે.

ભરપુર દમીશન.

પત્રજવદાર નચેને શીતનભે દરો.

શ્રી સત્યનારાયણ ટ્રેડિંગ કું.

કારાદ બજાર.

ચુનીલાલ જે. વાટ પ્રધર્સ.—ભાવનગર.

(૫) આ મંડળ સમસ્ત રૂપિકમારોની સંમતિથી નિશ્ચય કરે છે કે શ્રીમાણી બાલણી સમ્મેલનના દ્વિતિયાધિવેશનમાં પસાર થએલાં ફાંવો એપ્રિલ રીતે પાલન કરાવવા પ્રયત્ન કરવો.

ત્યારબાદ આવતા વર્ષે માટે કાર્યવાહક અધિકારીઓ નિમાયાના સમ્મેલનનું કાર્ય પૂર્ણ થયું હતું.

રતિરંગ વિલાસ યાકુતિ.

ધાતુપ્રુષ્ઠિ માટે આ દવા એક અતિ ઉત્તમ ઉપાય છે.

આયુર્વેદના એક જુના ગરૂદત્ત મંથ પ્રમાણે 'શાસ્ત્રીય પ્રયોગથી' બનાવેલી આ દવા છે અને તે શુદ્ધ વનસ્પતીમાંથીજ બનાવવામાં આવી છે. આ દવા સક્તિ, વિયં, અને ઉત્સાહને વધારી તેમજ પાચન કરી શોષીને સાદું કરી ઉત્તમ ફાયદો કરે છે. નીચેનાં મોટા એકી સારો ચામ છે, જેવાં કે-સ્ત્રી અગર પુરુષને કોષ્ઠપથુ દારૂ થી જતી ધાતુ, નપુંસકતા, જનનેન્દ્રિયની નબળાઈ, હસ્તક્રિયા (હાથમાં) થી શુભરોગ, ધાતુનું પાતથું પડ્યું, સ્વભાગમાં જતી ધાતુ, વિસ્મૃતિ, મોંની ફીકાશ દુર કરી રૂદ્ધ પ્રુષ્ઠ શુભાશી ચહેરા બનાવે છે. આ ગોળાઓ ચમત્કારીક ઇલાજ તરીકે પ્રસિદ્ધી પામી ચુકી છે. એકઠે અમારે મોટે અમારા વખાણ નહીં કરતાં માત્ર એકજ વાર વાપરી ખાત્રી કરવા ખાસ બલામણુ કરીએ છીએ. કીમત રૂ. ૨ ગોળાની રૂ. ૧ ના રૂપિયા પાંચ.

નપુંસકત્વાની કનક લેલ.

કોષ્ઠપથુ દારૂથી પ્રભુ ચયેલી શુભ બાગની નબળાઈને નષ્ટ કરવામાં આ લેલ ખીન હરીફ ઇલાજ છે. બલુ દીવસમાંજ તેનો પુરેપુરો ચમત્કાર માલુમ પડે છે. કીમત રૂ. ૧ ના રૂ. ૫ પાંચ.

સંગ્રહણી (જાડા) તથા શુભરોગના લય કરેલો મહાદનાર, વૈદ્ય બાપુલાલ ભવાનીશંકર શુદ્ધ.

મહુવા-મહિયાવા.

રાજા મહારાજાઓ

નવાંજ સાહેબો, નામદાર સરકારના ધારાસભાના જોનરેઅલ પ્રીમરે, સેશન્સ જજ, કર્નલો, મેજરો, કેપ્ટનો, નામદાર લેફ્ટ વાઇસરોયના લેફ્ટ જોનરરી એ. ડી. સી., પોલીટીક્સ એગ્રન્ટ, સરકારી સીવીલિયન એન્જીનર, યુરોપીયન સીવીલ સરવેયરો, એમ. ડી. ની ડિગ્રી ધરાવનારા મોટા ડોક્ટરો નહીં દેશી અને યુરોપીયન અમલદાર અને ગૃહસ્થોમાં

બાદશાહી યાકુતી

નામની જગમગદેર દવા ખડુ વપરાય છે એજ તે હિપ્પોગ્રી-ટ તાની નિશાની છે—ગાયમેન્ટ લેગોરેટરીમાં આ રજવાડી દવા જોનેલાઇઝ થએલ છે.

બાદશાહી યાકુતી

તે કારણથી ગુમાવેલી તાકાત પાછી લાવે છે પુરપાતન કોષ્ઠમાં ન છે. આ રાજવંશી યાકુતી વીર્ય વિકારના તમામ બાધી મટાડે છે અને વીર્ય વૃદ્ધિ બનાવી ખડુ પુરપાતન આપે છે. ખરી મદદ આપનાર અને નબલ માણસને પણ જીવાનની માદક જોર વર બનાવનાર આ દવાનો લાભ લેવા અમારી ખાસ મામલુ છે. આ દવા વાપરવામાં કોઈપણ જાતની પરેશની જરૂર નથી.

૪૦ ગાળીની રબી એડના રૂપીઆ દશ.

બાદશાહી યુનાની લેપ

ઉમદા દવાઓમાંથી આ લેપ બનાવેલ છે. ખડુ પુરપાતન લાવવા માટે આ લેપ ક્ષેત્રમંદ ધ્યાન છે. આઉસ એક્ટી, ક્યીના રૂપીઆ આઠ.

ડોક્ટર કાલીદાસ મોતીરામ—રાજકોટ—કોલીયાવાડ.

આતંદ અને સંતોષ

પરમાં ખોની બંચોઓ જે દિવસ અને રાત્રી પુર કરી રહેતા

હોય એવો પણ આતંદ અને પુર્ણ સંતોષ મળ્યા.

અમરાલી

બાળમિત્ર ગોળીઓ

બાળકોને કાચુ પદાર્થો દરેકો જેવાં કે તાવ, ઉધરસ, પેટનું વધુ અને તેથી દિવસે દિવસે તેનું સરીર અગત્ય નબ છે તેવાં દરેકોને દુર કરી બાળકના સરીરને તંદુરસ્ત અને લઘુપુષ્ટ બનાવે છે, બાળ ગોળીઓ બાળકના સરીરને અને તેના ચેદરને દેખાવડો કરે છે, તેઓની ઓલાકીમાં કાંતિમા વધારો કરે છે.

કિંમત—લગભગ ૩૦૦ ગ્રામરો ગોળીઓની ડબી ૧ નો રૂ. ૧૦ ૧ એક.

(અમારા આતંકતિથલ ઓર્ગાઇસમની ખીણ પાલુ મંખ્યામંધ દવાઓનાં શુભ તથા વિશેષ હકીકત જાણવા માટે અમારું પ્રાપ્તિ લીસ્ટ મંગાવી વાંચવાની જલામણ કરવામાં આવે છે.

વૈદ્યશાસ્ત્રી મણિશંકર ગોવિંદજી

અમદાવાદ એજંદ.
સાંતિલાલ મંદુલાલ ૬૩૩૨

ની હંપની

પર ૧૨-સીયારાદ

આતંદનિયંદ ઓપધાસય.

જાનનગર—કાલીઓવાડ.

श्रीमाली शुभेच्छक.

सत्यं वद । धर्मं चर । स्वाध्यायान्मांममदः । कर्णनिषद
यत्करीषि यददनासि यदनुहोषि यदासि यत् ।
यत्तपस्यसि वीन्तेय तत्कुरुष्व, मदर्थणम् ॥ श्री. भ. गीता.

वर्ष ५ सुं.] सप्तेम्बर-१९२४. [अंक ९ मां.

विषयानुक्रमशिका.

१ शुद्ध.	श्री. भं. आजा.	२१७
२ दान अथवा ना नियमो.	श्री. श्रेम. आजा.	२१८
३ गद्यम इत्यथी श्रेष्ठं गुरुत्वन.	मं. न. त्रिवेदी.	२२०
४ समीक्षा.	मं. न. त्रिवेदी.	२२१
५ छन्दोमयी दिशा.	श्री. भं. त्रिवेदी.	२२२
६ साहित्य भारे.	ड. ड. त्रिवेदी.	२२४
७ समग्र अर्थसुद्धयं.	नं. म. द्वे.	२२६
८ प्रेक्षारक स्वर्गवास.	ड. ड. द्वि.	२२८
९ साहित्य वधतो नतो निरत्नाद.	मं. शि. त्रिवेदी.	२३२
१० साहित्य संग्रामो विजये.		२३५
११ पुष्करसङ्गमो सम्भोजन.	शिवशंकर द्विवेदी.	२४०

तन्त्रो अने मकाशक

जयचक्रालः शिवशंकर त्रिवेदी, एम. ए.

दोलतखाना, ४६०३-०६-अमदावाद.

गानमन्दिर श्री-दीग प्रेसम, संहराय अमृतसरो छोथु.

वापेधरीनी पोला, रायपुर-अमदावाद.

ગુજરાત આયુર્વેદિક ફાર્મસી.

વૈદક પ્રચાર સાહિત્ય ખાતું.

માસીકો અને પુસ્તકો.

આ ફાર્મસી ઓપથી બનાવતા અને ઉપચાર કરવા ઉપરાંત
[વશેષ ગદ્યવતું] એક કાર્ય એ, હરે છે કે પોતાના વૈદક સાહિત્ય પ્રચાર
ખાતા દ્વારા એકે, તદુન્તીના નિયમો અને આરોગ્ય સંબંધી માન્યો
પણ કરે છે. ૨૫ વર્ષથી ગુજરાતી માસિક, વૈદક ગ્રંથો અને
નિબંધો દ્વારા આ ખાતાએ આયુર્વેદ સંબંધી માઈ અજવાળું પાડ્યું છે.

“વૈદકધ્વજ” માસીક વાર્ષિક દેવાજમ રૂ. ૩-૦-૦.

વૈદક ગ્રંથો.

ધરવૈદ—વૈદકના અવ્યવસ્થા માટે ખારા ઉપયોગી ગ્રંથ.

આવૃત્તિ ૧ ફી. ૪ ૩ ૧

ગુરુ સતતી—ગુરુદેવ, ગુરુદર અને સહચારી બાળકો ઉત્પન્ન
કરવા એ માળાપોના હાયમા છે, એ વાત અર્થ વૈદક અને
અગ્રેષ્ઠ વૈદકના પ્રમાણો સાથે સિદ્ધ કરી એ પનાર માસે
આવૃત્તિ ત્રીજી ફી. ૩ ૨

ધાત્રી શિક્ષા—સુવાવર મંબંધી શાસ્ત્રીય ગ્રંથ. ભારધાનમાં
યના દરદોના ઉપાયો તથા પાલવા ગ નિયમો, પ્રસવ માટે પ્રારંભિક તૈયારીઓ,
પ્રગવની ત્રણ અવસ્થાઓનું વર્ણન, કસુવાવડના કાગળો અને
ઉપાય, સુવાવડી ની સારવાર તથા બાળક ઉછેરના નિયમો એક સુવા-
વડીને મીડવાઈ સમજાવે છે. આવૃત્તિ ત્રીજી ફી ૩ ૨).

રાગી પરિચર્યા—મંદગતી માવજત વિષે સ પુર્ણ જ્ઞાન મેળવવાનો
ગુજરાતી બ વાગ્ય નયમ ગ્રંથ. ફી ૩. ૧૦૦

ગરીબોનો વૈદ—દરેક દર ની સામાન્ય સમજણ, ધરમથુ અને
સરતા ઉપાયોના સંગ્રહનો ગ્રંથ ફી ૩ ૨.

સ્ત્રીઓનો વૈદ—સ્ત્રીઓનાં ખાસ દરદો, તેનાં લક્ષણો, દારદો
તથા ઉપાયોનો ગ્રંથ ફી ૩ ૧૦૦

બાળકોનો વૈદ—બાળકોનાં ખાસ દરદો. તેનાં લક્ષણો, દાર-
દો, તથા ઉપાયોનો ગ્રંથ. ફી. ૩. ૨)

સુવાવરોનો શિક્ષક—સુવાવર સ્ત્રીપુરુષોનાં કલ્પ તથા ફર-
જનો આદર્શ શિક્ષક. ફી ૩. ૧૦

મળવાતું ઠેકાણું—ગુજરાત આયુર્વેદિક ફાર્મસી—અમદાવાદ.

શ્રીમાળી શુભેચ્છક.

શુભેચ્છકે ચઃ સ્વપરસ્ય નિત્યં કૃત્તવ્યશુભં ફલદેયી સસ્ય ।
વિધાયૈ ચૈવં વિદ્યમ્ભુ સર્વે શ્રીમાલો. શુભેચ્છક રજ્જતીત્યમ્ ॥

(જે મનુષ્ય હમેસાં પોતાનું તેમજ પારકાનું શુભ, કૃષ્ણ, જ, તેણે
અશુભ શી મહાલક્ષ્મી નામે દેરે છે. એ સુતનો દેરે બંધુ વિચાર રાખી તે
પ્રભાવે વર્તો એમ શ્રીમાળી શુભેચ્છક કહે છે. રા. મ. અયાચી)

પુ. પં. મુ.]

સપ્ટેમ્બર-૧૯૨૪

[અંક ૯ મો.]

શુભકૂલ.

નાયક દારી સજનવાડીમાં વિચરતાં વિચરતાં એક મધુર મુકૂલ હાથ
લાગ્યું છે.

એની મીઠાશથી મન મસ્ત બને છે, એના પમરાટથી દિલ બહલાય
છે, એના પ્રકાશથી અંતર પ્રકુલિત થાય છે, એની કામગીરીથી કાંઈક
દેર છે.

એની પાંખડીએ પાંખડીએ પીગૂચ ટપકે છે, એનાં આંખ આંખ
હાસ્યે મોતી કરે છે, એનાં ડાલનમાં દુધમધુરતા દીપે છે.

મહારા પ્રભુ ! નરી સરલતાની ગતિ શું એ મુકૂલ તો તદારેજ છે.
તે મહેને સાચવવા આપ્યું : મહેને એટલો તદારો વિશ્વાસપાત્ર તથા સ્નેહ-
માળી બનાવ્યો.

પ્રેમ શો પાક માત્ર પિતાઈ !

અંદાજાંત મંગળાંશ આંખા.

દાન આપવાના નિયમો.

બ્રહ્મા ભાષ્યે, આપણે આર્થનો મુખ્ય ધર્મ દાન આપવાનો છે. તે દાન આપવાની રીતમાં ચાલુ જમાના પ્રમાણે મારા ધારવા પ્રમાણે ફેરફાર કરવાની જરૂર છે, જે મારાં યાત્રિ બંધુઓની પાસે રમું કંઈ હું તે તરફ સૌ ભાષ્યો પોતાનું ધ્યાન જરૂર બેસશે અને વિચાર કરશે.

ભાષ્યો, જ્યારે આપણે કાંઈ સારા કામમાં પૈસા ખર્ચ કરવાના હોય ત્યારે આપણે બહુજ વિચાર કરીને જેમ તેનો સારમાં સારો ઉપયોગ થાય તેમ કરવું જોઈએ. દારણ કે પૈસા એ કાંઈ ફેડી દેવાં જેવી વસ્તુ નથી. એ તો જે આવડે તો સાર્થકતા કરી લેવાની ચીજ છે. આપણને આપણાં જોર અને જુના વિચારના પાડોશીઓ બતાવશે કે જન્મ કરી આવો, કે ગૌદાન કરો, બ્રાહ્મણો જમાડો, મંદીરમાં સામગ્રી મોકલો, ને નાતમાં દહાણું કરો, એટલે બસ; પણ અને તો લાગે છે કે એટલેથી કાંઈ આપણી ફરજ પુરી થયેલી ગણાય નહિ આપણે તો તે કરતાં કાંઈ વધારે કરી બતાવવું જોઈએ. અમારા ગુરુ કહેતા હતા કે હવે તો આપણે જેમ વધારેમાં વધારે ઉપયોગી થઈ શકાય તેવી રીતે પૈસાનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ. દારણ કે આપણા શાસ્ત્રોમાં દાન આપવાના જે જે પાત્રો દર્શાવે છે તેવા યાત્રી, તેવાં તપસ્વી, તેવાં નિરજૃહિ ને તેવા લાયક માણસો હાલનાં જમાનામાં મળી શકે તેમ નથી. આપણા પુરાણોમાં દાન આપવાની જે જે ચીજો ગણાવેલી છે, તે તે ચીજોથી હાલના જમાનાનાં માણસોની અંતર વૃત્તિ તૃપ્ત થતી નથી. આપણા શાસ્ત્રોમાં દાન આપવાના જે જે સમય અને જે જે સ્થાનો નક્કી કરેલાં છે, તે સર્વ પ્રસંગોને હાલના સર્વ લોકો પુરેપુરી રીતે જમાનાના ફેરફારને લીધે ક્યુલ રાખી શકતા નથી અને આપણા શાસ્ત્રોમાં દાન આપવાની જેટલી આગ છે તેનો હજારો ભાગ પણ આપણે પાળી શકતા નથી. માટે આપણી દાનવિધિઓમાં સ્થેજ ફેરફાર કરવો જોઈએ.

આપણે સમજવું જોઈએ કે જે જે વખતે આપણા અધિયોગ દાન આપવાના નિયમો બતાવ્યા ત્યારે કાંઈ હાલના જેમ “બોલતાં બંધાય અને છીંકતાં દંડાય” તેવા કરોળીઓની જાળ જેવા કાયદા નહોતા. તે વખતે

ધ્વેગ અને ઇન્દ્રિયોન્ના નહોતાં, તે વખતે વીલામતી દવાઓની જાટલીઓની પધરામણી થઇ નહોતી, તે વખતે દાંધ ઉપરા ઉપર દુધ્ધાળ પડતા નહોતા. એટલે તેઓના બધા નિયમો નબી ચક્રતા હતા. પણ હાલમાં મામલો ફરી ગયો છે માટે આપણી દાનવિધિમાં ફેરફાર થવો જોઈએ.

હવે તો આપણે ગરીબ વિદ્યાર્થીઓને મદદ કરવી જોઈએ. નવી બોર્ડિંગો બંધાવવી જોઈએ, શાંતિ સુધારણા માટે પરિપક્વે આમંત્રણ કરવું જોઈએ. નવી શોધ કરી શકે તેવા કારીગરોને મદદ કરવી જોઈએ. નવા નવા રોગ વધતા જાય છે તે દુર કરવા વૈદકને ઉત્તેજન આપવું જોઈએ. આપણી શાંતિમાંથી જેઓ વટલી જાય છે તેઓને સમજાવીને પ્રાયશ્ચિત કરાવીને પાછાં નાતમાં લાવવા મદદ કરવી જોઈએ. નાતમાં જે જે જુલમ છે અને જે જે વ્હેમ છે તે દુર થાય તેવા ઉપાયો લેવામાં ધ્યાન આપવું જોઈએ. જંદારના બધા ક્રધડા છોડીને અંતરમાંથી એક યાય તેવા પ્રયત્નમાં મદદ કરવી જોઈએ. આપણા મંત્રોના ધરેધરે બીજ માંગે છે અને અતિશય દુઃખી થાય છે તેઓને ધંધા રોજગારે લગાડવામાં મદદ કરવી જોઈએ. આપણા ઉત્તમ શાસ્ત્રોના સાચા અર્થો સમજાવવા જોઈએ. ગરીબ વિધવાઓ કે જેઓ હામારી અને દુઃખ ભોગવે છે અને જેના શ્રાપો આપણી શાંતિને લાગેલા છે તેઓને ભરતાં શુદ્ધતાં શીખવાની, લખતાં વાંચતાં શીખવવાની ને આબરૂથી શુભરાત કરી શકે તેવી જાતની સગવડ કરી આપવામાં મદદ કરવી જોઈએ. વેપાર ધંધો ખીલવવા માટે લોદો પરદેશ જઈ શકે તેવી બાબતમાં મદદ કરવી જોઈએ અને ચોતાના જાતભાઈઓને સૌએ જ્યારે બને સારે યંત્રાશક્તિ જાતની મદદ કરવી જોઈએ. આદી રીતના જમાનાને અનુસરતા દાન કરતાં આપણે શીખવું તોજ આપણે અને આપણી પ્રજા સુખી થઈશું. માટે ભાઈઓ પરમ દયાળુ પરમાત્માને રીઝવવા માટે જેમ ધર્મ વધે, આપણા દુખીયારા ભાઈઓ સુખી થાય અને આપણી પાયમાલ થતી શાંતી આજાદ થાય તેવી જાતનાં દાન કરો! જો આપણા પવિત્ર શાસ્ત્રોનો ઉપદેશ છે. માટે પ્રભુની કૃપા મેળવવા માટે ફજાની ઇચ્છા છોડી દઈને જમાના અનુસાર યંત્રાશક્તિ દાન અવસ્ય કરો!

આશાજનક યુવાન જ્ઞાતિવંધુનો

સ્વેદકારક સ્વર્ગવાસ.

બાઈ નંદલાલનો જન્મ સંવત્ ૧૯૫૧ માં વ્હાડ સુદ ૧૨ ને શુક્રવારના રોજ થયો હતો. નાનપણમાં તેઓ બહુ ચાલાક અને ચરીરે મજબુત હતા. બહુવામાં બહુ જ કુશળ હોઈને તેમણે તેમની શિક્ષકની ધણી પ્રીતિ મેળવી હતી. તેઓએ ઇ. સ. ૧૯૧૨ ની સાલમાં ભાવનગર આર્ટ્સ હાઈસ્કૂલમાં બહોળી મુંઝાણ હાનવર્સિટીની મેટ્રીકની પરિક્ષા પસાર કરી, ત્યારબાદ તેઓ સામગતાસ કોલેજમાં ઇન્ટરમીડિએટ સુધી પહોંચ્યા, પરંતુ અધુરું શ્રેણીગોળે લઈને, અભ્યાસ છોડી દેવાની તેમને ઇચ્છા પડી. તંત્રતજ તેઓએ, મત્તપરાયણ છંદગી ગાગવાને બંધબેસતો શિક્ષક તરીકેનો પંધો પસંદ કર્યો, અને સુરત જીલ્લામાં કોલેજની સુલમાં, અને ત્યારપછી ગાણાવદરની સુલમાં હેડમાસ્ટર તરીકેની કીર્તિમય કારકીર્દી બોળવી ઇ. સ. ૧૯૧૯ માં, તેઓએ ભાવનગર દક્ષિણામૂર્તિ યુવનમાં એક સારા શિક્ષક તરીકેની જગ્યા પ્રાપ્ત કરી, અને તે સંસ્થાના આજીવન સભ્ય થયા. તે બાઈએ તેમની છંદગીનો સાથમાં સારો વેલ આ સંસ્થામાં બનવી બતાવી, અને ધણાય મતુષ્યોને ચક્રિત કર્યા. અહીંયા રહીને તેઓએ એક શિક્ષક તરીકેની ધણીજ હવ્ય મેટ્રીકી ફરતે જગતી-સારા નિબંધો લખ્યા, છટાદાર વિવેચનો કર્યા, અને સાચા મિત્રો કર્યા. હાલ દક્ષિણામૂર્તિમાં જે રમ્ય અને સુંદર મકાનો જોવામાં આવે છે તે તેમના ધમને અને ખંતને આભારી છે. તેઓએ મુંઝાણ, અભ્યાસ અને કલકલા જલતે દક્ષિણામૂર્તિને માટે સાઈ રંડ એકલું કર્યું હતું. તેઓ આચાર્ય રસિદપ્રસાદના જમણા હાથ હતા એમ કહીએ તો ચાલે. આ સંસ્થામાં લેવાતી શિક્ષકની પરિક્ષામાં તેઓ પહેલે નંબરે પાસ થયા હતા, અને મેડલ મેળવવાને બાગ્યશાળી થયા હતા. (નીચે જણાવેલ દ્રાવ કરીને, આ સંસ્થાએ તે બાઈ પ્રત્યેના સદ્ભાવ બતાવી આપેલ છે) જનવાકાગ તેઓએ આ સંસ્થા વ્યસ્થસ્થતાના મતમેદને લીધે, ઇ. સ. ૧૯૨૩ ની સાલમાં છોડી અને મુંઝાણમાં, શી દયા ઓલવાગ રચાનકવાસી જૈન પાઠશાળાના હેડમાસ્ટર થયા. ત્યાં તેમણે તેમની વિહતા

ગણાય છે. બુવાનીઆ પણ મને છેડે વસાવવાનું કામ એ તો ધરડેરાઓનું. લક્ષ્મી જોડાવું એ ધરડાં માળાપોને નથી હોતું. બુવાન પુત્ર પુત્રીઓનેજ હોય છે. લક્ષ્મી શબ્દ ઉચ્ચારવામાં પણ શરમ માનનાર બુવાનીઆઓના વિચારો, આદર્શો વગેરે માળાપ કેવી રીતે સમજી શકે ? તેથી વૃદ્ધને અનુભવ અને યુવાન પુત્ર પુત્રીઓની વૃત્તિઓ, વિચારો અને આદર્શો એનો મુર્ચ્ચાગ થઈ લક્ષ્મીનાથે કરવામાં આવે તેજ, લગ્નસંજ્ઞા સુખ-દાયક નીવડે. અક્ષરોના ઇતરે ધરડાનાર માળાપે ઉતાવળ ન કરતાં પોતાના પુત્ર-પુત્રીઓને યોગ્ય વય સુધી માનસિક વિકાસ પ્રાપ્ત કરવા દેવાં અને તેઓ પોતાની વૃત્તિઓને સમજી શકે, જીવનના આદર્શોને સમજી શકે તેટલી વયે પહેાંચે ત્યારબાદ કુટુંબમાં લગ્નનો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થવો જોઈએ અને માળાપે જાતે લાકડે માંકુંડું વળમાડી દેવાને જાહેર પુત્ર-પુત્રીઓના વિચારો અને ઇચ્છાઓ સમજી પરસ્પર અનુમતિથી લગ્ન સંજ્ઞા પ્રાપ્તિમાં આવે તોજ આપણે લગ્નનો પવિત્ર આદર્શ ઉચ્ચ અને હિતકારી બને. માળાપો એ બાળલગ્નની વેદિમાં પોતાના પુત્ર-પુત્રીઓની આહુતિ આપી દેવાની ઉતાવળ કરવી ધટતી નથી. સારી રીતે માનસિક વિકાસ પ્રાપ્ત પુત્ર પુત્રીઓએ લગ્ન જેવા મહત્વના પ્રશ્નમાં માતૃપિતા સાથે છૂટકી વાત કરવામાં જરાપણ સંકોચ ધરવો હજી નથી. અપૂર્ણ.

ત્રંબકલાલ શિવશંકર ત્રિવેદી.

જન સમાજને ફાયદાકારક ચેતવણી.

પંચાલ ભુલાભાઈ હિરાચંદ.

ચાંદીના જન્તીથી ઝાળેલા દાગીના તથા ચોખ્ખી
ચાંદીના દરેક જાતના વાસણો બનાવનાર
તથા વેચનાર.

૬. માંડવીની પોળમાં, લાલાભાઈની પોળ,

ધર નંબર ૨૪૬૦-અમદાવાદ.

જ્ઞાતિ ઉન્નત્તિના રસ્તા.

(ગતાંકથી ચાલુ.)

સામાજિક ઉન્નતિના ચતુર્વિધ ઉપાય અને તેજ પ્રમાણે જ્ઞાતિ ઉન્નતિના પણ ચાર મૂખ્ય ઉપાય ગયા અંકમાં દર્શાવવામાં આવ્યા છે. આ ચતુર્વિધ ઉપાયો પાર પાડવા આપણે દરેક જ્ઞાતિજન શું કરી શકીએ તે દર્શાવવાની જરૂર રહે છે.

એ ચતુર્વિધ ઉપાયોમાં પ્રથમ ઉપાય-જ્ઞાતિગ્રંથાનનો છે. જ્ઞાતિ ગ્રંથાન માટેની જ્ઞાતિની દરેક વ્યક્તિમાં જ્ઞાતિભાવ પ્રદીપ્ત થવો જોઈએ. એ જ્ઞાતિ ભાવ આપણામાં જોઈએ તેવો હજુ પ્રદીપ્ત થયો નથી. ખીજા કોમે પોતાના જ્ઞાતિજનને પ્રત્યે અત્યંત મમતા ધરાવે છે. આપણને હજુ તે શીખવાનું બાકી છે. નાગર લોકો પોતાની કોમના માણસોને દેશી રાજ્યોમાં અમલદારો મુકવાને માટે પ્રયત્ન કરતા. એ પ્રયત્નો હજુ પણ યતા આપણે જોઈએ છીએ. તેવીજ રીતે દક્ષીણ-મરાઠા લોકો માટે. જ્યાંસુધી દક્ષિણી હોય ત્યાંસુધી મરાઠા લોકો ખીજાને. સારી જગ્યાએ આપવા ઇચ્છતા નથી. તેમનું દોષીક અભિમાન અમુક દ્રષ્ટિએ નિંદવાલાયક હશે, પરંતુ તેમની કોમની ઉન્નતિની બાજુમાં તો તે એક મદદરતી વાત ગણવી જોઈએ. આપણામાં એટલું જ્ઞાતિ અભિમાન-એટલો જ્ઞાતિભાવ નથી. હજુ આપણે આપણા જ્ઞાતિજનને આપણાથી દૂર રાખવા પ્રેરાઈએ છીએ તે એટલે સુધી કે આપણા ખાસ જોખાણા પણ આપણા જોખાવથી પ્રેરીત હોય છે. “ શ્રીમાળી સામે મળ્યો સવાસું અહિત કરે ” એવી આપણામાં એક કહેવત છે. આપણો જ્ઞાતિભાવ હજુ આ પ્રકારનો છે. આપણી ઉન્નતિ ત્યારેજ થઈ શકે કે જ્યારે જ્ઞાતિજનને જોતાં પોતાનું હૃદય મમતાની ઉર્મિથી ઉછળે, જ્યારે તેનું દિન કરવા માટે આપણે ગમે તેવો અમલદારો તત્પર થઈ શકીએ, જ્યારે તેને કેસણે પાડવામાં, તેને સારી નોકરીમાં સારા ધંધામાં નોકરી દેવા માટે ખૂલો પ્રયાસ કરીએ, જ્યારે જ્ઞાતિના બાળકોને આપણાં પોતાનાં જાગૃક ગઈ તેમની બારે ઉન્નતિરૂપ તેમના માનસિક પોષણ માટે તેમની કેળવણી માટે આપણે યથાશક્તિ આપણાથી બનતું કરીએ, આપણી જ્ઞાતિની જાગૃક વિકાસોને સત્પથે દોરવા સેવાનું

નીતિ-ભક્તિ અને સ્વીયજ જોવા મહાન સદ્ગુણો પ્રાપ્ત થઈ શકે છે તેવા મનુષ્ય જીવનને ખેદરક્ષારીમાં વેળી દેવું ન થાય.

આપણા જીવનનો ક્રમ સ્વચ્છ આદર્શ જોવા હોયો જોઈએ. જેમ સ્વચ્છ દર્પણ (આદર્શ) માં જોતાર પોતાનું સ્વસ્વરૂપ યથૈવ જોઈ શકે છે, તેમ શુદ્ધ કર્તવ્ય પાલન કરનારનું ચારિત્ર્ય જોઈ અન્ય જનો પોતાનો માર્ગ નક્કી કરી શકે છે શુદ્ધ વર્તનવાળો માણસ પોતા તરે છે અને બીજાને તારનાર બને છે. આવા જીવનને આપણે આદર્શ જીવન કહી શકીએ.

આદર્શજીવન ગાળવું એટલે પ્રેમુષે આપેલી આ ક્ષણમંઝૂર દેહનો સંપૂર્ણ સફળપયોગ કરવો. જેણે આદર્શજીવન ગાળ્યું તેણે પ્રેમના સર્વ આદર્શ પાળ્યા કહી શકાય. આદર્શજીવન મનુષ્યને જ્ઞાનમાં-ધર્મમાં અને વ્યવહારમાં હમેશાં દર્શાવે રહેજ રાખે છે. તેવા જીવન મારે આપણે વિચાર કરીએ.

પ્રાચિન ઋષિ ધુનીઓએ મનુષ્યજીવનના ચાર ભાગ દર્શાવ્યા છે. (૧) બ્રહ્મચર્યાશ્રમ, (૨) ગૃહસ્થાશ્રમ, (૩) વાન-પ્રસ્થાશ્રમ, (૪) સંન્યસ્તાશ્રમ. આ ચારે આશ્રમમાં ચાર પુરુષાર્થ નક્કી કર્યા—(૧) ધર્મ (૨) અર્થ (૩) કામ અને (૪) મોક્ષ. આ ચાર આશ્રમ અને ચાર પુરુષાર્થનું પાલન કરવા અને સર્વ કાળમાં સામાન્ય જોવું સૌ વર્ણનું મનુષ્યનું આયુષ્ય નીર્ણય. ચાર પુરુષાર્થ પ્રાપ્ત કરવા આયુષ્યના ચાર ભાગ કરી દરેક પુરુષાર્થ માટે પચીસ પચીસ વર્ષ નીયત કર્યા અને તે મેળવવા યોગ્ય રસ્તા બતાવ્યા.

બ્રહ્મચર્યાશ્રમમાં:—વિદ્યા-તપ-જ્ઞાન-શીલ વિગેરે સદ્ગુણોપધીધર્મ મેળવવાનો છે. ન મેળવે તો મનુષ્યત્વ ગુમાવ્યું કહેવાય. જેમકે:—

યેષાં ન વિદ્યા ન તપો ન દ્વાનમ્ ।
જ્ઞાનં ન શીલં ન ગુણો ન ધર્મઃ ।
તે મૃત્યુ લોકે ભૂમિ મારમૃતા ।
મનુષ્ય રૂપેણ મૃગાદ્યરન્તિ ॥

અર્થ:—જેનામાં વિદ્યા તપ, જ્ઞાન, શીલ, ગુણ કે ધર્મ નથી આ મૃત્યુલોકમાં ભૂમિને બાદ છે તે માણસના રૂપમાં મૃગની જેટલે વિચરે છે.

ગૃહસ્થાશ્રમમાં:—અર્થ પ્રાપ્તિ કરવી. ખજા આણુ જમાનામાં જેમ ધનપ્રાપ્તિને પ્રધાનપદ આપી, નીતિ-અનીતિ જોવા વગર, શું કરવા યોગ્ય અને શું નહિ તેનો વિચાર કર્યા વગર, પ્રાચ્ય-કુલ અને જીવા બીજા કોઈ

પણ દલકા વર્તનથી કોઈ પણ રીતે પેસો પેદા કરે તે હોશીઆર અને
ખીજા બાવણાં, એવું જે માનવામાં આવે છે તે કોઈ પણ રીતે શ્રેયસ્કર
નથી. જરૂર પુરુષાર્થ કરવામાં આજસા ન હરેલી. અર્થ પ્રાપ્તિમાં યોગ્ય
ઉપાય બધા યોજવા પણ ધર્મને કે નીતિને વિસાદી નહિ. કહ્યું છે કે:—

નિદ્રાનુ ગોમિ નિપુણા યદિ યા સ્તુવન્તુ ।
લક્ષ્મિ સમાવિશન્તુ ગદ્યન્તુ યા યદેષ્ટમ્ ॥
યદેવ યા મરણ્યદસ્તુ યુગાન્તરે યા ।
ન્યાયામ્પયઃ પ્રવિશ્યન્તિ પદં ન ધોરાઃ ॥

અર્થ:—નીતિમાં નિપુણ હોયોની બન્ને નીન્દા થાઓ કે સ્તુતિ થાઓ,
લક્ષ્મી આવે કે તેની ઈચ્છા પ્રમાણે જાઓ, મરણ્ય આજ થાઓ કે યુગાન્તરે
પણ ન્યાયના રસ્તામાંથી ધીર હોકો એક પથરું પણ ચૂકતા નથી.

ધાનપ્રેરકમાં:—જગતની તૃષ્ણાઓનો કાચ કરી બજિ મેગવરી. જે
બંકેત ચાલે છે તેને મારે

અગમ્યાશિતયતોમાં યાંમે મજા પડ્યુંપાસતે ।
સેવં તિરવામિ યુક્તાનાં યાંમદેમ વદામ્પદમ્ ॥

અર્થ:—જે બજા મને અનન્ય બજિથી ઉપામે છે અને માફ ચિંતન
કરે છે તેનો સર્વ બાર (યોગ અને દેન) દે વડન દે હું-આવું થોમદ
બગવદ્ ગીતામાં શીશુપ્તપ્રમુખ અનુત પ્રત્યેકું કરેલું છે. એટલે આ
આશ્રમમાં અનન્ય બાંધત થી જનકએ.

સૂન્યસ્તાયમઃ:—આ વ્યવસ્થા મોટા મારે છે. મોટા એટલે દુઃખમાંથી
પુરુષ. આ સીરતા આકાશી અંત સુખીમાં પારાવાર કદ રતાં છે. આ
અપાર મંસારમાં મનુષ્યને સુખ કરતાં દુઃખના અનુભવો પણ ચાલે છે.
અંતમાં સુખ માન એજ છે જે આ જન્મ મરણથી મંસાર ધાનનામાંથી
પુરી જગતનાં પ્રમુખ સ્વામી એવળી આ જીવનને દુઃખ કર્યું. આ
આશ્રમમાં જીવન શુદ્ધ નિવિહારી અને પરમ આરોગ્ય અને છે. શીશુ
મજવાનું વચન છે ૧—

અદેશમર્થ મુનાતં મૈરઃ પ્રદગવચ્ચ ।
નિર્મમો નિર્મલવારઃ તમદુઃસુખસમી ॥
સંતુદઃ તતમે યામો વતામ્તા પ્રદ નિષ્કવઃ ।
મજવવિનમનો શુદ્ધિ યામે મજામ મેવિષઃ ॥

यस्मात्प्रो द्विजते लोको लोकाप्रो द्विजतेष्वयः ।
वर्षामर्षमयोद्वेगैर्मुक्तोयः सचमे प्रियः ॥

શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા ।

અર્થ :—જે પ્રાણી માત્ર પ્રત્યે દ્વેષ કરતો નથી, સર્વેના તરફ મિત્ર અને દરેક બાવથી રહે છે, જે મમતા અને અહંકાર વિનાનો છે. સુખ અને દુઃખમાં જે સમાન છે. જે ક્ષમાવાળો, સંતોષી અને સદાસોગી છે, જેણે પોતાના આત્માને જીત્યો છે, જે દ્રઢ નિશ્ચયવાળો છે. અને જેણે મન અને બુદ્ધિ મારામાં અર્પણ કરી છે તે મારો પ્રિય ભક્ત છે. જેનાથી કોઈ પણ પ્રાણી હિંસા પામતું નથી અને કોઈ પણ પ્રાણીથી જેને હિંસા થતો નથી, જે હર્ષ-દ્વેષ-ભય અને ચિંતાથી મુક્ત છે એવો મનુષ્ય મને પ્રિય છે

“શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા.”

ઉપર વર્ણવેલા ચારે આશ્રમ સમજવા અને પાળવા જોઈ દરેક જાણુ ખનતો પ્રયાસ કરે તો નહીં જાણવું કે ઉન્નતિ નજીક છે. દરેક માખાપ પોતે જે અવસ્થામાં હોય તેનું યોગ્ય પાલન કરે અને પોતાના પુત્રને આશ્રમ ધર્મ પ્રમાણે કેળવણી આપવા પુરુષાર્થ કરે તો તેણે યોગ્ય કર્તવ્ય કર્યું ગણાય. ધન મેળવવાની અને વિધવિધ જાતના વિપથો ભોગવવાની લાલસામાં પોતાનો અને પોતાના સંતાનોનો વખત શુભાવશે અને મનુષ્યના સત્ત્વ સુખ પ્રાપ્તિના માર્ગથી વીહીન રહેવું એ અંતે બહુજ દુઃખદાયક ધરો. ગરીબી ભોગવી-જાત મહેનત કરી સુકો રોટલો ખાઈને પણ બાળકોને કેળવણી આપવા સુકવું નહિ એજ ગાળાપોનો અસારનો ધર્મ છે. જે બાળકોમાં ઉપર વર્ણવેલો શુદ્ધ ધર્મ પાળવાના આદર્શ જીવન બનાવી મોક્ષ મેળવવાની શક્તિ છુપાઈ રહી છે, તેને પ્રગટ કરવામાં જે માખાપ અગર વાલી સુકે તે કર્તવ્ય હોનજ ગણાય. નીતિ અર્થો કહે છે કે—

प्रथमे मार्जिता विद्या द्विजिये मार्जितं धनम् ।

तृतीये मार्जिता भक्ति चतुर्थे विकरिष्यति ॥

અર્થ :—પ્રથમ આશ્રમમાં જેણે વિદ્યા ન મેળવી; બીજામાં જેણે ધન ન મેળવ્યું. ત્રીજામાં જેણે ભક્તિ ન મેળવી તે ચોથામાં શું કરી શકે કંઈ જ નહિ. એ રીતે મનુષ્યજીવન નિષ્ફળ જાય મારે મહેનતા શુભ અર્થ સરનો યોગ સુકવો ન જોઈએ.

અંતમાં આ વિક્રમ સંવતના પવિત્ર વૃત્તન વર્ષે સર્વ પ્રાણી માત્રના

હલ્કમાં શુદ્ધ જાવના પ્રગટે-સહુ પોતાનું કર્તવ્ય સમજે અને તે પ્રમાણે આચાર કરે, પરસ્પરના હલહ કંઠાસથી દૂર રહી બંધુ જાવના નમ્રત કરે. સ્વાર્થની હદ રાખી સર્વનું શ્રેય સમજી એકે બીજાના હુખમાં જાગ લેવા જાનતો પ્રયાસ કરે એજ અર્થવર્થના.

સર્વેઽપસુક્ષિનો સન્તુ સર્વે સન્તુ નીરામયા ।

સર્વે મદ્રાણિ પદ્યન્તુ મા કષ્ઠિદ્ દુઃસ્વભાગ ભવેત્ ॥ અસ્તુ.

લી. દવે હરગોવિંદદાસ દુર્લભરામના પ્રણામ.

“ વિચાર-રત્ન. ”

ખરી દરિદ્રતા કય? ખાસે પુષ્કળ ગ્રંપતિ હોમ છતાં તેનો સહુપયોગ કેમ કરવો એ સુઝતું ન હોય તે

ચહેરો ગામડાંની સુન્દરતા લૂંટી લાવે છે, છતાં પોતે સુન્દર બની રહતાં નથી.

વેપારીએ ધ્યાનમાં રાખવાના પાંચ મગમા-માલ, માણસ, મુડી, મહેનત અને મગજ.

તપતું અર્જુન ક્રોધ, વિદ્યાર્તું અર્જુન અદ્વંકાર અને અન્નતું અર્જુન વીધુચિકા (કેલેચ) છે.

સંપે, વાધ, દુષ્ટ, દુર્જન અને રાક્ષસનું ધારું થતું હોત તેો જન્મેતનો પ્રથમ ચપ્પ જાત.

રણક વગરનો બાબો, દુઝઝી ગાય, એકઝી અગળા, વણીકનો સંપ અને રેસતામાં પાકેલી બેરડી ઉપર હાથ ડોલ્યું ન નાખે ?

એક શીખતે એક મહાત્માને પોતાની દોષવર્ગમાંથી ચોડા માગ સ્વી-કારવાની પ્રાર્થના કરી; મહાત્માએ ના માઠી અને કહ્યું કે “ તમારા શત્રુ પછી મારે સ્વાર્થના આંસુ ખેરવાં થડે એ સિધ્ધિ મારે ના જોઈએ. ”

ત્રણ પ્રગળે આત્મ નિરિક્ષણ જરૂર કરજો મારી શુભ ક્રિયા કરી